

“Size hayırlı gençleri tavsiye ederim. Çünkü onların kalbi daha incedir. Allah beni doğrulukla ve hoşgörü ile gönderdi. Bana gençler yanaştı, ihtiyarlar karşı çıktı.”

– Peygamber Efendimiz (asm)

peygamberin genç arkadaşları

aleyhisselâtu
vesselam

Birinci Kitap: Mekke Gençleri

özkan öze

İLK GENÇLİK
YAYINLARI

Peygamberin Genç Arkadaşları

Birinci Kitap: Mekke Gençleri

Özkan Öze

Yayın No: 1
PEYGAMBERİN GENÇ ARKADAŞLARI
Birinci Kitap: Mekke Gençleri

Genel Yayın Yönetmeni: Ergün Ür
Yayınevi Editörü: Özkan Öze
Tashih: Emine Aydın
İç Düzen/Kapak: Zafer Yayınları
ISBN: 978-605-4965-46-5
Sertifika No: 14452

İlkgençlik Yayınları, Zafer Yayın Grubu'nun bir kuruluşudur.
Talatpaşa Mah. İmrâhor Cad. Terasvler Sitesi,
Büyük Otopark Zemin Katı, 1-A, Kağıthane - İstanbul
Tel: (0212) 446 21 00

Faks: (0212) 446 01 39

www.zafer.com

zafer@zafer.com

www.facebook.com/zaferayinlari

www.twitter.com/zaferayinlari

copyriht © 2014

“Size hayırlı gençleri tavsiye ederim.
Çünkü onların kalbi daha incedir.
Allah beni doğrulukla ve hoşgörü ile gönderdi.
Bana gençler yanaştı, ihtiyarlar karşı çıktı.”

— Peygamber Efendimiz (asm)

Takdim

PEYGAMBER EFENDİMİZE ilk iman eden sahâbîler, gençlerdi.

Bunun elbette bir sebebi vardı.

Çünkü genç; arayış içindedir.

“Hakikatin” peşindedir.

Gerçeği kabule daha yatkındır.

“Hakikati” bulmak için sıkıntılara cesaretle katlanır.

Nitekim;

Fahr-i Âlem Efendimizin Cennetle müjdelediği Zübeyr ibni Avvâm, Müslüman olduğu zaman henüz on altı yaşındaydı. Amcası Zübeyr’i İslâm dininden dönmesi için sıkıca bağlayıp tavana astı. Bir de aşağıdan duman vererek işkence yapmaya başladı. Ama o, İslâmiyet’e var gücüyle sarıldığı için dininden dönmedi.

Zeyd ibni Hârise; Tâif’te, Resûl-i Ekrem’e atılan taşları eliyle, koluyla engellemeye çalıştığında daha yirmi iki yaşındaydı. Tâiflilerin taşları canını fena halde acıtsa bile, Allah’ın Elçisi’ne kalkan olmanın mânevî hazzını tattı.

* * *

Peygamber Efendimizin genç sahâbîleri, onun ilk öğrencileriydi. Onlar, İslâm Dini’ni Resûlullah Efendimizin ağzından öğrendiler.

Öğrendiklerini en güzel şekilde yaşadılar.

Bu güzel dinin nasıl yaşanacağını ve nasıl yaşanması gerektiğini bütün dünyaya öğrettiler.

Medineliler; Resûlullah Efendimizden, kendilerine İslâmiyet’i öğretecek bir “muallim” göndermesini istedikleri zaman, Fahr-i Kâinât Efendimiz onlara yirmi dört yaşındaki genç sahâbîsi Mus’ab ibni Umeyr’i gönderdi. Mus’ab, tatlı diliyle ve güzel yaşayışıyla kısa zamanda yüzlerce Medinelinin İslâmiyetle kucaklaşmasına ön ayak oldu.

* * *

Peygamber Efendimizin hadîs-i şeriflerini en çok gençler öğrendi.

Bu sahâbîlere “çok hadis bilenler” anlamında “müksirûn” dendi. Müksirûn yedi kişiydi.

Peygamber Efendimiz vefat ettiğinde, onun ilmini bize taşıyan bu gençlerden:

Câbir ibni Abdullah yirmi beş,
Abdullah ibni Ömer yirmi,
Ebû Saîd el-Hudrî yirmi,
Enes b. Mâlik on dokuz,
Hz. Âişe on sekiz,
Abdullah ibni Abbas on üç yaşındaydı.

Yalnız, bu yedi kişiden biri olan Hz. Ebû Hüreyre’nin o sırada kaç yaşında olduğunu bilemiyoruz.

* * *

Peygamberler Sultanı Efendimiz on beş yaşına basan kimseyi genç kabul eder ve ona sorumluluk verirdi.

Mekke fethedilince, oraya Müslüman bir vâli tâyin etmek gerekti. Peygamber Efendimiz, kendisinde yöneticilik kabiliyeti gördüğü yirmi yaşındaki Attâb ibni Esîd’i Mekke’ye vâli tâyin etti.

Efendimizin vefâtının yaklaştığı günlerdeydi. Allah’ın Resûlü, Bizanslılarla savaşmak üzere büyük bir ordu hazırladı. Bu ordunun askerleri arasında Hz. Ebûbekir ve Hz. Ömer gibi büyük şahsiyetler de vardı. Efendimiz bu orduya on dokuz yaşındaki Üsâme b. Zeyd’i kumandan tâyin etti.

* * *

Peygamber Efendimiz; gençlere: kendisini iyi izlemelerini, dini kendisinden öğrenmelerini, öğrendiklerini başta aileleri olmak üzere diğer insanlara öğretmelerini tavsiye ederdi. Ashâb-ı kirâm efendilerimiz de onun bu emrini aynen uygulardı.

Bizim önümüzde, kendisini görüp izleyeceğimiz Peygamber Efendimizin mübârek şahsı yok. Fakat hamdolsun elimizde, bize dinimizi öğreten, Fahr-i Kâinât Efendimizin yaşama tarzını anlatan hadîs-i şerifleri var.

Bir de, Resûlullah Efendimizi kendilerine örnek alan ve onun gibi yaşamaya gayret eden sahâbe neslinin örnek hayatları var.

Gerek sevgili Peygamberimizin hadîs-i şerifleri, gerekse sahâbe neslinin örnek hayatları bizim için çok değerli birer servet, eşsiz birer hazinedir. Biz bu hazineye dört elle sarılmalıyız.

Hem Efendimizin, hem ashâbının yaşama üslûbunu kendimize örnek almalıyız.

Sevgili kardeşim Özkan Öze, “Peygamberimizin Genç Arkadaşları”nı bize tanıttığı bu bir seri çalışması ile, çok değerli bir hizmete imza atmıştır. Bu vesileyle kendisini tebrik eder, çalışmasının devamını beklediğimizi memnuniyetle ifade ederim.

Gençlerimize de, özenle hazırlanmış bu güzel seriyi dikkatle okumalarını, “Allahın kendilerinden râzı olduğu” sahâbe neslini kendilerine örnek almalarını tavsiye eder, böylece kendilerinin de Allah’ın rızâsına ermelerini temenni ve niyâz ederim.

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Marmara Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi

Birinci Kitap: Mekke Gençleri

Önsöz

“ANARSAN uzağın yakınındır, anmazsan yakının uzağındır.”

Bu hikmetli vecizeyi^[1] ilk işittiğim günden beri edindiğim bütün not defterlerine, tuttuğum bütün günlüklere yazdım...

Yeri geldi, söyleyip başkaları ile paylaştım...

Yeri geldi, uzak mektuplara sitemkâr sitemkâr ilave ettim...xw

Yeri geldi...

Okumakta olduğunuz bu kitabın başında, eskilerin tabiri ile bir ifade-i meram^[2] etmek için, masamın başına oturduğumda, aklıma ilk düşen, yine aynı derinlikli cümle oldu..

“Anarsan uzağın yakınındır...”

Evet, öyledir!

Mekanın türlü mesafeleri, zamanın asırları hatta binyılları, sıradağlar gibi, geçit vermez vadiler gibi, çöller gibi aramıza girmiş olsa da; anmak, andıklarımız ile aramızda ışıktan bir köprü kurar ve o köprüden ışık hızında geçer gideriz.

İlkgençlik Yayınları’nın bu ilk kitabında size böyle ışıktan köprülerle, Sevgili Peygamberimiz’in (asm) genç arkadaşlarının iklimine götürecek sayfalar bulacaksınız...

Neden Peygamberimizin Genç Arkadaşları?

Bugün adını andığımızda çoğumuzun zihninde, bembeyaz sakalları göğsünü kaplamış ihtiyar kimseler olarak beliren Zübeyr b. Avvam, Talha b. Ubeydullah, Sad b. Ebu Vakkas, Abdullah b. Mesud.. gibi büyük sahabiler; İslam’ın çağları aydınlatacak ışığına koştuklarında on beş, on altı, on yedi yaşlarındaydılar...

Peygamber Efendimiz (asm), peygamberlik davası ile ortaya çıktığında, onun çağrısına koşa koşa cevap verenlerin çoğu, fidan gibi, sırim gibi gençlerdi, delikanlılardı...

Ona düşman kesilenler ise, çoğunlukla ömürlerinin sonlarına gelip dayanmış, Ebu Cehil, Ebu Leheb ve Velid b. Mugire gibi ihtiyar bir takım adamlardı...

Bu kitabın sayfaları arasında sizlerle aynı yaşlardayken, Allah’ın Elçisi’ne (asm) arkadaş olmuş sahabileri, çok çok uzaklarda ve çok çok eski zamanlarda yaşamış bir takım tarihi şahsiyetler olarak

görmekten çıkıp, onların müthiş hayatlarından kendi hayatlarınıza, renk katacak, yol gösterecek, yön verecek hatıralar okuyacaksınız...

Bu kitap ile zihinlerimize yerleştirilmiş ihtiyar, beli bükülmüş sahabe imajını biraz olsun değiştirebilirsek, sevineceğiz!

Kendilerine sahabileri örnek almak isteyen gençlere, “Sen daha gençsin hele biraz yaşlan, saçın sakalın ağarsın...” diyen o köhne anlayışı yerle bir edebilirsek, sevineceğiz!

Gayret bizden, her türlü hayırlı netice Allah’tandır...

– ÖZKAN ÖZE

[1]- Vecize, özlü ve zengin mânâları olan kısa söz demektir.

[2]- Meram, maksat, gaye, istek demektir. İfade-i meram, meramını ifade etmek, derdini söylemek, maksadını göstermek, neden böyle bir iş yaptığını, anlatmak, isteğini dile getirmek.. gibi anlamlara gelir.

Ali b. Ebu Talib

– Müslüman olduğunda 9-10 yaşlarındaydı –

MEKKE'DE kıtlık günleriydi. Ebu Talib, Kureyş'in^[3] saygıdeğer kişilerinden biriydi. Fakat zengin bir adam değildi. O yüzden, kıtlık sıkıntısı onun hanesinde iyiden iyiye hissedilmekteydi.

Bu hane, bir zamanlar babasının, annesinin ardından dedesinden de yetim kalmış Peygamber Efendimiz'e (asm) sofrasında yer açmış, lokmasını ve sevgisini paylaşmış haneydi.

Bu hane, Allah Resulü'ne (asm), yetimlik acılarını hissettirmemiş, onsuz gülmemiş, o aralarında olmadan sofraya oturmamış, otursa da karınları doymamış hane idi.

Bu hane, son nefesine kadar yeğenini kendi evlatlarından ve kendi canından aziz tutmuş Ebu Talib ile, Efendiler Efendisi'nin (asm), "Annemden sonra annem" buyurduğu, Fatıma bint Esed'in hanesi idi...

Peygamber Efendimiz (asm), Hatice annemiz ile evliydi. Hatice annemiz varlıklı bir hanım olduğundan, kıtlık onların hanesinden uzaktı...

Vefa gösterenlerin en vefalısı olan Allah Resulü (asm), Ebu Talib'in geçim sıkıntılarını biraz olsun hafifletebilmek için, Hz. Abbas'a şöyle dedi: "Ebû Talib amcamın bir çocuğunu sen, bir çocuğunu da ben himayeme alayım."

Peygamberimizin (asm) bir başka amcası olan Hz. Abbas da, hali vakti oldukça yerinde bir kimse idi. O da, darlığın hanesine nisbeten uğramadığı kimselerdendi.

Hız. Abbas bu teklifi kabul edince, birlikte Ebu Talib'in kapısını çaldılar. Ebu Talib, büyük oğullarından ikisinin kendi yanında kalması şartı ile, diğerlerini alabileceklerini söyledi.

Bunun üzerine Hız. Abbas, Hız. Cafer'i; Peygamber Efendimiz (asm) ise, o sıralarda beş yaşlarında olan Hız. Ali'yi, yani Ebu Talib'in en küçük oğlunu elinden tutup, kendi evine götürdü...

Hız. Ali, Mekke ahalisinin kıtlıktan kırıldığı o günlerde, bolluk ve bereketi dünyalara sığmayacak, tâ Cennet bahçelerine kadar taşacak olan Peygamber evine bu şekilde gelmiş oldu...

Kerramallahu veche

Beş yaşında Peygamber Efendimizin (asm) kanatları altına giren Hz. Ali, Resulullah'a (asm) peygamberlik vazifesi geldiğinde on yaşındaydı.

Bu süre içinde onun ahlâkı ile ahlâklanmış, onun terbiyesi ile terbiye edilmiş, onun koruyuculuğu altında, cahiliye adet ve geleneklerinden hiçbirine bulaşmadan büyümüştü.

Tıpkı Peygamber Efendimiz (asm) gibi, yüzünü asla putlara dönmemiş, onlara hiçbir zaman ibadet etmemiş, bir an için bile inanmamış olan Hz. Ali'ye bu özelliğinden dolayı, *Kerramallahu veche* ^[4] denir...

İlk namaz

Allah Resulü'ne (asm) peygamberlik geldiğinde ona ilk iman eden Hz. Hatice oldu.

Hız. Hatice, bu konuda o kadar erken davranmıştı ki, peygamberliğin bildirildiği pazartesi gününün sonuna doğru Allah'ın Elçisi (asm) ile birlikte namaz kılmışlardı. Cennet hanımlarının en hayırlısı olan Hatice annemizden Allah razı olsun...

Hız. Ali, Peygamber Efendimizin (asm) ve Hız. Hatice'nin namaz kılmalarını görünce, merak etti ve:

"Bu nedir?" diye sordu.

Peygamber Efendimiz (asm):

"Bu Allah'ın kendisi için seçtiği peygamberleriyle gönderdiği dinidir!" dedi. "Ben seni bir ve tek olan Allah'a iman etmeye, O'na ibadete çağırıyorum. Ne yarar ne de zarar verecek olan Lat ve Uzza putlarını inkâra davet ediyorum!"

Hız. Ali şaşırmıştı.

"Ben bugüne kadar böyle bir din işitmedim. Babam Ebu Talib'e danışmadıkça bir iş yapmam!" dedi.

Peygamber Efendimiz (asm), peygamberliğinin, Allah'ın emrettiği vakitte açıklamadıktan sonra, gizli kalmasını, şimdilik kimselerin bilmemesini arzu etmekteydi.

"Ey Ali!" dedi. "Sana söylediğim şeyleri yaparsan yap; yapmayacaksan, bu işi gizli tut!"

Hız. Ali o gece bekledi. Belki de sabaha kadar gözlerini uyku tutmadı.

Sabah olur olmaz, Peygamber Efendimizin (asm) yanına koştı ve:

“Senin dün bana söylediğin şey ne idi?” dedi.

Peygamber Efendimiz(asm):

“La ilahe illallah vahdehu la şerikeleh^[5]” diyerek, kendisinden başka ilah bulunmayan ve bir olan ve hiçbir ortağı, şeriki olmayan Allah’a iman edeceksin.

Lat ve Uzza putlarını inkâr edeceksin. Allah’a ortak edilen her türlü puttan uzak duracaksın!” buyurdu.

Hız. Ali, Peygamber Efendimiz (asm) her ne söyledi ise, hepsine iman etti. Fakat özellikle babası Ebu Talib’den çekindiği için, bu imanını bir süre gizli tuttu.

O zamanlar on yaşındaydı...

Peygamber Efendimiz’e pazartesi günü peygamberlik görevi verilmişti. Hız. Ali salı günü Müslüman oldu.

Allah onun yüzünü ebediyyen şereflendirsin!

“Ben varım!”

İlk vahyin üzerinden üç yıl kadar zaman geçmişti. Peygamber Efendimiz (asm) ve Hız. Ebu Bekir gibi sadık dostları, insanları gizli gizli Allah’ın dinine çağırıyordu. Müslümanların sayısı azar azar artmakta Mekke ahalisi artık bunu konuşmaktaydı...

Derken Allah, aramızdan seçtiği Elçiye (asm) “Önce en yakın akrabalarını uyar”^[6] ayetini gönderince, bu işin gizlisi saklısının artık kalamayacağı belli oldu. Peygamber Efendimiz (asm), en yakın akrabalarından başlamak üzere bütün Mekke halkını, İslam’a davet edecekti, emir böyleydi.

Peygamber Aleyhisselam (asm), Hız. Ali’yi çağırdı ve:

“Ey Ali! Allah’ın, en yakın akrabalarımı uyarmamı emir buyurması bana çok ağır geldi. Ben biliyorum ki, onlara ne zaman bu işi açık etsem, muhakkak hoşuma gitmeyen bir şeyle karşılaşacağım. Bu yüzden sustum ve bekledim. Fakat Cebrail geldi ve: ‘Eğer sen Allah’ın emrettiği şeyi yapmayacak olursan, Rabbin sana azab edecektir’ dedi.

Ey Ali! Bize bir sa^[7] yemek yap. Üzerine de koyun budundan et koy! Biraz da süt hazırla!

Sonra Abdülmuttalib^[8] oğullarını çağır. Onlarla bir konuşayım ve Allah'ın bana emrettiği şeyi kendilerine haber vereyim" buyurdu.

Hiz. Ali, Peygamber Efendimizin (asm) kendisine emrettiği hazırlıkları eksiksiz yerine getirdi.

Abdülmuttalip oğulları davete icabet ettiler. Kırk kişi kadardılar.

Peygamber Efendimizin (asm) bütün amcaları, Ebu Talib, Hamza, Abbas ve Ebu Leheb de oradaydı...

Yemek getirilip ortalarına kondu.

"Haydi yiyiniz!" buyurdu Allah'ın Elçisi (asm) "Bismillah!"

Hepsi doya doya yediler. Yemek hepsine yetti. Fakat sanki hiç yenilmemiş gibiydi. Hiz. Ali bu hatırayı anlatırken şöyle derdi:

"Allah'a yemin ederim ki, onlara sunduğum yemeği, içlerinden sadece biri tek başına yiyip bitirebilirdi..."

Yemeğin sonunda kana kana süt içtiler. Süt de, Hiz. Ali'nin ifadesine göre onlardan bir tekinin içip bitirebileceği kadardı. Fakat hem hepsine yetti, hem de hiç eksilmedi..

Bu apaçık mucizeyi hepsi gördü. Doğrusu ya, bu iş onlara çok tesir etti. Şimdi Allah Resulü (asm) onları neye davet ederse etsin, "lebbeyk!" der koşar gelirlerdi. Fakat, dili kuruyasınca Ebu Leheb ortaya atıldı ve:

"Şaşılacak şey! Arkadaşınız sizi büyük bir sihir ile sihirledi. Biz bu güne kadar böyle bir sihir görmemiştik!" dedi. Bununla da yetinmedi. Peygamber Efendimizin (asm), bir söz söylemesine fırsat vermeden:

"Bunlar senin amcaların ve amcalarının oğullarıdır. Dinde sapkınlığı bırak! Biz senin için öteki Arap kabilelerine karşı koymayı göze alacak değiliz.

Ey kardeşimin oğlu! Ben akrabalarına senin kadar kötü bir şey getirenini görmedim.."

Allah'ın Elçisi (asm), konuşmaya fırsat bile bulamadan, hepsi dağılıp gitti.

Amcasından işittiği bu sözler Sevgili Efendimiz'i (asm) çok üzmüştü. Sustu ve hiçbir şey söylemeden bir süre durdu. Ancak Cebrail yine geldi ve ona Allah'ın emrettiği şeyi yapması gerektiğini söyledi.

Bunun üzerine, Hiz. Ali'ye:

“Ey Ali, o adam benim konuşmama fırsat vermedi. Ben konuşmadan onlar dağılıp gittiler.” dedi. Aynı hazırlığı tekrar yapmasını istedi.

Onlar yine geldiler ve sofranın başına kuruldular. Bir önceki gece gözlerinin önünde gerçekleşen mucize tekrar gerçekleşti. Yediler içtiler, yemek eksilmedi, süt bitmedi... Hepsi bunu gözleriyle gördü...

Ve Allah'ın Elçisi (asm), Allah'ın emrettiği gibi onları uyarmaya başladı. Bu son derece üstün bir konuşmaydı. Söz bitene kadar hepsi sustu ve dinledi.

“Hamd Allah’a mahsustur. Ben O’na hamd ederim.

Yardımlı da O’ndan diler, O’na inanırım.

Bilirim ve bildiririm ki O’ndan başka ilah yoktur!

O birdir, eşi ve ortağı yoktur.

Şundan emin olabilirsiniz ki, ileriye gönderilen bir gözetleyici, kendisini gönderenlerin yanına geldiğinde asla yalan söylemez.

Vallahi ben bütün insanlara yalan söylemiş olsam bile, size yalan söylemem. Bütün insanlığı aldatmış olsam bile sizi aldatmam.

Allah'ın adına yemin olsun ki, sizler uyur gibi öleceksiniz. Uykudan uyanır gibi de diriltileceksiniz.

Ve bütün yaptıklarınızdan hesaba çekileceksiniz. İyiliklerinizden dolayı mükafat göreceksiniz, kötülüklerinizin de cezasını çekeceksiniz.

Mükafat ebediyyen cennette kalmak, ceza ise ebediyyen cehennemde kalmaktır...

İnsanlar arasında Allah'ın azabı ile korkuttuğum ilk sizlersiniz.

Ey Abdülmuttalib oğulları, ben size söylemesi kolay ama yaptıklarımızdan hesaba çekileceğimiz o günde ağır gelecek iki kelimeye davet ediyorum:

O iki kelime Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim de O'nun kulu ve elçisi olduğuma şahit olmanızdır.

Allah'a yemin olsun ki ben özel olarak sizlere ama aynı zamanda bütün insanlara gönderilmiş bir elçiyim...

Ey Abdülmuttalib oğulları!

Allah'a yemin ederim ki, ben hiçbir Arab gencinin size getirdiğimden daha değerli bir şeyi kavmine getirmediğini biliyorum.

Ben size hem dünyanın hem de ahiretin hayrını getirdim. Allah bana, sizi bu hayra davet etmemi emretti.

Bu hususta hanginiz bana kardeş ve koruyucu ve yardımcı olur? Hanginiz cenneti kazanmayı kabul eder?”

Peygamber Efendimiz (asm) konuşmasını bitirdiğinde kimseden ses çıkmadı.

Hız. Ali bir ok gibi ayağı fırladı ve:

“Ben varım ey Allah’ın Elçisi!” dedi.

Peygamberimiz ona, “Sen otur!” buyurdu.

Allah Resulü (asm) ağızları ve gözleri ardına kadar açılmış kendisine bakan akrabalarına bir kez daha aynı soruyu sordu. Fakat, onlardan yine hiç ses çıkmadı.

Odanın içinde sadece Hız. Ali’nin sesi duyuldu:

“Ben varım!”

Allah Resulü (asm) ona bir kez daha, “Sen otur!” buyurdu ve sorusunu tekrar etti.

Fakat yine kimseden ses çıkmadı..

Ve kimseden ses çıkmayınca, Hız. Ali’nin sesi, bir kez daha odayı kaplayan karanlık sessizliği bir şimşek gibi aydınlatıp paramparça etti:

“Ey Allah’ın Elçisi! Bunların yaşça en küçüğü, de olsam, sana kardeş ve yardımcı ben olurum!”

Hız. Ali o sıralarda ya on dört, ya onbeş yaşlarındaydı..

Hız. Ali’nin babası ve Peygamber Efendimizin (asm) amcası Ebu Talib, oğlunun, oğullarından çok sevdiği yeğenine arka çıkmasından mutlu olmuştu. Ve her zaman onun yanında olacağını böyle cesurca ifade etmesinden de son derece memnundu. Sevgili yeğenine:

“Bizim için sana yardım etmekten daha sevimli bir iş yoktur..” dedi.

“Sen emrolunduğun şeye devam et! Yemin ederim, etrafını kuşatıp, seni korumaktan bir an geri durmayacağım!”

Ötekilerden bir ses çıkmamıştı ama Ebu Leheb hariç hiçbiri kötü bir söz de söylemedi.

Ebu Leheb ise:

“Bu vallahi bir kötülüktür. Başkaları onun ellerini tutmadan önce siz tutun bağlayın!” diye diye çekti gitti.

Her zaman en önde

O gün herkes söylediği sözü tuttu. Ebu Leheb, İslam'a, Müslümanlara ve öz yeğeninin peygamberliğine ölünceye kadar düşmanlık etti.

Bu düşmanlıkta öyle ileri gitti ki, Mekke'nin müşrik^[9] ve kâfirlerinin^[10] öncülerinden biri oldu. Hayattayken, Tebbet Sûresi'nde^[11] adı geçti...

O gün, Allah Resulü'ne (asm) hakaretler ederek çekti gitti. Ve gittiği yol, onu cehennemin dibine götürdü.

Ebu Talib, son nefesine kadar sevgili yeğenini korumaya; onunla, ona düşmanlık edenler arasında set olmaya devam etti. Müşriklerin hain plânlarını defalarca bozdu.

Hz. Ali ise, hayatının son anına kadar Allah Resulü'nün (asm) yolunda nefes alıp verdi. Her zaman ona yakın olanların en önünde oldu.

Hicret gecesinde, Peygamber Efendimiz'i (asm) öldürmeye yemin etmiş kâfirler sıyrılmış kılıçlarla, Allah'ın Elçisi'nin evini bastıklarında, Peygamberimizin yatağında, mışıl mışıl uyurken onu buldular.

En küçük bir tereddüt göstermeden, Allah Resulü (asm) yerine o gece onun yerinde yatıp uyumuştı.

Bedir'de, Uhud'da, Hendek harbinde,—Peygamber Efendimizin (asm) kendisini Medine'de vekil olarak bıraktığı için katılamadığı Tebuk Savaşı hariç,—savaş meydanlarında aslanları bile korkutan kükreyişi ile, Allah düşmanlarının yüreklerini ağzına getirdi...

Hayber'in fethinden bir gece önce Peygamber Efendimiz (asm):

“Yarın sancağı öyle birine vereceğim ki, Allah ve Resulü onu sever, o Allah ve Resulü'nü sever” buyurmuştu.

Ertesi gün, sancak Hz. Ali'nin elindeydi...

Aynı gün, Yahudilerin efsanevî savaşçısı Merhab'ı yere serdi.

“Sevinin!” buyurdu Peygamber Efendimiz (asm), “Hayber'in fethi kolaylaştı...”

O gün, asırlar boyu anlatılacak, dilden dile aktarılacak, gözyaşları ile dinlenecek kahramanlıklar gösterdi...

Hicretten dokuz sene sonra bile hâlâ daha, Fûls adındaki bir puta tapıp duran Tayy Kabilesi'ni basıp, putlarını başlarına geçirdi...

Peygamber Efendimizin yirmi üç yıllık peygamberliği boyunca neredeyse bir gün bile yanından ayrılmadı. Bütün bu süre içinde gerçekleşen ne kadar hadise varsa hepsine şahit oldu.

Vahiy katibiydi, Kur'an'ı en iyi bilenlerdendi.

Savaş meydanlarındaki kahramanlığı gibi ilmi de büyüktü.

Hız. Ebu Bekir, Hız. Ömer ve Hız. Osman'ın halifeliğı zamanlarında, her konuda başvurulacak bir kimse olarak, baş üstünde tutuldu.

Hız. Osman'ın şehit edilmesinden sonra, İslam'ın dördüncü halifesi oldu.

Son derece cömert bir kimse idi. En muhtaç halinde bile elindekini bir başka muhtaç kimseye vermekte tereddüt etmezdi...

Mütevazi idi. Biriyle karşılaştığında önce o selam verir, bir meclise geldiğinde geçip baş köşeye oturmaz, gösterişten hiç hoşlanmazdı...

Halifeliğı zamanında bile, çarşı pazardan kendi ev ihtiyaçları için alışverişini kendi yapar; yolda, elindekileri taşımak isteyenlere izin vermezdi.

Yamalı bir gömleğı vardı, onu giyerdi.

"Neden bu yamalı şeyi giyiyorsun?" diye soranlara: "Bu elbise kibirden uzaktır, namaz için de uygundur. Müslümanların bana uyması için de kolaylıktır" diye cevap verirdi.

Dünya nimetlerinden bir şeyi canı çekse, onu alır, fakat bir başkasına bağışlardı.

"Dikkat edin! Dünya arkasını dönmüş gidiyor, ahiret ise size doğru geliyor..." diye nasihat buyururdu.

Ebu Turab

Hız. Ali, Peygamber Efendimizin (asm) kızı Fatıma annemiz ile evlendi, Resulullah'a (asm) damat oldu. Bu evlilik sırasında, Fatıma annemiz on beş, Hız. Ali ise yirmi beş yaşlarındaydı.

İslam ümmetinin iki sevgilisi Hız. Hasan ve Hız. Hüseyin işte bu mübarek evlilikten dünyaya geldi. Bugün Peygamber Efendimizin pak nesli, onların soyundan devam etmektedir.

Allah Resulü (asm) onu bir gün mescidde yerde yatarken gördü de:

"Kum ya Ebu Turab!"^[12] dedi. O günden sonra bir adı da, *Ebu Turab* oldu. Bu ismi, çok severdi.

Ey Allah'ın yenilgi görmeyen kılıcı!

Ey Hasan ve Hüseyin'in babası!

Ey yüzü ebediyyen şerefli kılınan!

Ey Allah ve Resulü tarafından sevildiğinden asla şüphe edilmeyen Ebu Turab!

Biz de seni seviyoruz...

Ve umulur ki, bu sevgimiz sebebiyle, sevilenlerle beraber oluruz...

[3]- Mekke’de yaşayan kabilelerden en güçlü olanı. Peygamber Efendimiz (asm), bu kabileye mensuptu.

[4]- “Allah onun yüzünü şereflendirsin” demektir. Bazı kitaplarda, Hz. Ali adının yanına (kv) şeklinde yazılır. Tıpkı, Allah ondan razı olsun anlamına gelen (ra) radiyallahu anh, gibi...

[5]- Allah’tan başka ilah yoktur. O birdir ve ortağı da yoktur.

[6]- Şuara Suresi, 214. ayet.

[7]- Dolu dolu dört avuç kadar.

[8]- Peygamber Efendimiz’in (asm) dedesi.

[9]- Müşrik şirk’ten türemiş bir sözcüktür. Şirk de ortak demektir. Müşrik, Allah’a ortak koşan kimselere denir. Yani, Allah’tan başkasına iman eden, putlara tapan, tabiata tapan, Allah bir iken, kendisine başka ilahlar edinenler müşriktir... Mekkeliler, o zaman putperest oldukları için, onlara müşrik denirdi. Müşrikler, tahtadan, taştan, tunçtan putlar edinir ve onlardan ister, onlardan korkar, onların önünde secdelere kapanır, onlara kurban keserlerdi... Kendilerini doyuranın, yedirip içirenin, hastalandıklarında hasta edenin, iyileştiklerinde şifa verenin.. hep putlar olduğuna inanırlardı. Kâbe’nin içi İslam’dan önce yüzlerce put ile doluydu. Ayrıca herkesin evinde irili ufaklı böyle putları vardı. İslam Dini, bütün kötü cahiliye adetlerinden önce, işte bu müşrikliği, yani putperestliği kaldırdı. Peygamberimizin (asm) ve ondan önceki peygamberlerin, ümmetlerine verdikleri ilk ve en önemli ders, hep şu olmuştu: “La ilahe illallah!” (Allah’tan başka ilah yoktur!)

[10]- Kâfir, sözlüklerde “örten” demektir. Bir terim olarak ise, hakkı doğruyu örten, inkâr eden, İslâm’ın iman edilmesi gereken hükümlerine iman etmeyen, inkâr eden, onlarla mücadele eden.. gibi anlamlarda kullanılır.

[11]- “Ebu Leheb’in iki eli de helâk olsun—nitekim oldu da. Ne malı bir fayda verdi ona, ne kazandıkları. Yakında o alev alev bir ateşe girecek. Karısı da beraber girecek: O odun hamalı,Boynunda liften örülmüş urganıyla.” (Tebbet Sûresi)

[12]- “Kalk ey toprağın babası!”

Zeyd b. Harise

– Gençliği Peygamberimizin dizi dibinde geçti –

UKAZ PANAYIRI^[13] günleriydi. Çadırlar kurulmuş, üzerlerinde binbir türlü eşyanın satıldığı tezgahlar yan yana çatılmıştı. Kiminde uzak diyarlardan gelme âlâ kumaşlar, kiminde pahalı fağfur^[14], kadehler, kiminde bu çöl ikliminin insanlarınca hiç görülmemiş ve tadılmamış baharatlar, kurutulmuş yemişler, kiminde—başlarında bekleyen çığırkanların söylediklerine inanırsanız—ölümden başka her türlü hastalığa deva olacak macunlar, tiryak-ı ekberler^[15], kiminde yüz adım öteden gelip geçenleri bile sarıp kendine çeken misk ve amber kokuları, tutsüler, acayip bitkilerden elde edilmiş baş döndürücü ıtırar..^[16] satılmaktaydı.

Arabistan'ın çeşitli beldelerinden gelen ve kabilelerinin övünç kaynağı olan şairler, etraflarında toplanan halka, en son şiirlerini okuyorlardı.

Ayak izi okuma uzmanı kaifler,^[17] çadırlarının önünde, soyu sopu belli olmayan bir takım çocukların, hangi ailelere ait olduğunu, kum üzerine bıraktıkları ayak izlerine bakıp, tespit etmeye çalışıyorlardı.

Sıska bir siyahî tarafından çevrilen değirmen taşı gibi irice bir taşın sahibi, çocukların şaşılıklarını gideren bir hekimdi.

Şaşılık illetini, bu hızlı hızlı dönen taş a bakmak sureti ile tedavi edebiliyordu söylediğine göre...

Ötede, kızgın demirlerle baş ağrılarını gideren bir başka şifacı, beride uyuza tutulmuş develere katran süren bir baytar^[18] vardı.

Bir türlü çözüme kavuşturulamamış davalar için, panayır panayır gezen hakimler, zor davaları adaletle karara bağlamak için sabırla, birbirlerinin gözlerini oymaya hazır davalıları dinliyorlardı...

Kahinler, garip halleriyle, kendilerini merakla dinleyen kadınlı erkekli kalabalığa, gelecekte haberler okurlarken, yanlarından geçen bir adam, yanık bir deveci türküsü söylemeye başladı. Ama gaybdan^[19] haberleri kaçırmak istemeyenler, türkücü bedevîyi^[20] hışımla oradan uzaklaştırdılar.

Ukaz Panayırı böyle acayip bir yerdi. Ve şu bir köşesine çömelmiş ağlayan küçük oğlan çocuğunun bulunduğu tezgahda ise, bu çarşının en pahalı malları(!); kendisine köle edinmek isteyenler için, kadın, erkek ya da çocuk satılmaktaydı. Burası, köle tacirlerinin tezgahıydı...

Minicik bir Zeyd

Hakim b. Hizam, panayıra birkaç köle edinmek için uğramıştı. Küçük çocuğu görünce hemen içi ısınmış, belki bir miktar da acımıştı.

İnsan satıcısına dört yüz dirhem verip sekiz yaşlarındaki ufaklığı satın aldı.

“Sen nerelisin bakalım?”

“Yemenliyim, Kelb kabilesindenim..”

“Kelbler meşhur bir ailedir. Nasıl oldu da bu köle tüccarlarının eline düştün?”

“Annemle birlikte...”

“Annenin bir adı var mı?”

“Suda!”

“Eee..?”

“Annemle birlikte, akrabalarımızı ziyaret için yola çıktık. Yol kesici süvariler kervanımıza baskın yaptı. Çocukları, genç kızları ve kıymetli eşyayı aldılar. Beni de bu adama sattılar....”

“Acı bir hikâyen var evlat. Umarım bundan sonra gülersin. Sil göz yaşlarını şimdi. Seni hayırlı bir kimse olan halamın yanına götüreceğim...”

Hakim b. Hizam’ın halası, Mekke’nin en soylu, en zengin, en hayırlı, en iyi, en temiz, en ahlâklı, en asil ve bahtı en mübarek hanımıydı.

Adı o zamanlar Hatice idi. Ama biz onu “Hatice Ana” diye biliriz. Haticetü’l Kübra,^[21] diye aziz hatırasını yâd ederiz. Çünkü, kısa bir süre sonra, o sıralarda yirmi beş yaşlarında olan Sevgili Peygamberimiz (asm) ile evlendi.

Bu mübarek evliliğin ardından, Hatice annemiz Zeyd’i, Peygamber Efendimiz’e hediye etti.

Şu Zeyd'in bahtına bakar mısınız? Önce o yaştaki bir çocuğun başına gelebilecek en kötü şey başına geldi. Sonrasında ise, bir insanın başına konabilecek en büyük talih kuşu onun başına kondu.

Peygamberimiz Zeyd'i, Zeyd Peygamberimiz'i çok sevdi.

Zeyd'in tercihi

Günlerden bir gün, Kelb kabilesinden bazı adamlar, Mekke'ye geldiler ve Zeyd'i görüp tanıdılar. Zeyd'de onları tanıdı.

Memleketlerine döndüklerinde Zeyd'in babasına müjdeyi verdiler:

"Ey Harise, müjdeler olsun sana! Oğlun Mekke'de, kavmi içinde hayırlı bilinen bir adamın yanında.."

Yıllardır evladının ayrılık acısından kıvranıp duran Harise, yanına kardeşini alıp Mekke'nin yolunu tuttu.

Uzun ve meşakkatli^[22] bir yolculuktan sonra, Mekke'ye vardıklarında, sorup soruşturup Peygamber Efendimiz'i (asm) buldular ve ona:

"Ey Abdulmuttalib'in oğlu! Ey kavminin efendisinin oğlu! Sizler mübarek Mekke şehrinin halkındasınız. Biz sizi, köleyi azad eder, esir olanları yedirip içirir biliriz. Sen bize iyilikte bulun. Biz de sana yanında bulunan oğlumuza karşılık fazlası ile fidye^[23] verelim..." dediler.

Peygamber Efendimiz, onlara şöyle bir teklifte bulundu: "Zeyd, sizi tercih ederse, fidyesiz sizinle gidebilir. Eğer beni tercih ederse, ben beni tercih edeni fidyeye tercih ederim..."

Onlar, "Bize karşı adil davrandın!" dediler.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (asm), Zeyd'i yanına çağırdı ve ona:

"Bu gelenleri tanıyor musun?" diye sordu.

Zeyd, birinin babası, diğerinin de amcası olduğunu söyleyince, Sevgili Peygamberimiz (asm) şöyle buyurdu: "Dilersen onlarla git, dilersen benim yanımda kal!"

Zeyd, önce yıllardır görmediği babası ve amcasına baktı, sonra da, yıllardır dizi dibinde hayırdan başka hiçbir şeyle karşılaşmadığı ve çok sevdiği Peygamber Efendimiz'e (asm)...

Karar vermesi ne zor bir durumdu. Fakat Zeyd, kararını çabuk verdi:

“Ben kimseyi sana tercih etmem. Seninle kalıyorum. Sen benim babamsın, amcamsın, her şeyimsin...”

Peygamberimiz Zeyd’in bu sözlerini gülümseyerek karşılık verdi.

Zeyd’in babası bu duruma çok kızdı. Zeyd’e, “Seni hayırsız evlat” dedi. “Sen bizi nasıl tercih etmezsin? Köle olarak kalmaya nasıl razı olursun!?”

Zeyd’in kararı kesindi. Babasına döndü ve:

“Ben bu zattan, hayırdan ve şefkatten başka bir şey görmedim. Ne sani, ne de bir başkasını ona tercih ederim...”

Bu sözler üzerine Peygamberimiz, Zeyd’i herkesin görebileceği yüksekçe bir taşın üzerine çıkarıp insanlara şöyle hitap etti:

“Şahit olun. Zeyd benim oğlumdur! Artık o benim mirasçımdır...”

Zeyd’in babası ve amcası bu duruma çok sevindiler. Oğullarının emin ellerde olduğunu görünce, kalpleri huzur içinde memleketlerine dönüp gittiler...

Bütün bu olaylar, Peygamberimize peygamberlik vazifesi verilmeden önce gerçekleştiği için, İslam’ın evlat edinme konusundaki hükmü henüz bilinmiyordu. Herkes Zeyd’i, “Muhammed’in oğlu Zeyd” anlamına gelen “Zeyd b. Muhammed” adıyla çağırmaya başladı.

Ama ne zaman peygamberlik geldi, İslam Dini’nin hükümleri bir bir insanlara bildirilmeye, ayetler inmeye başlandı ve “*Onları (evlat edindiklerinizi) babalarına nisbet ederek çağırın. Allah yanında en doğrusu budur.*” ^[24] ayeti geldikten sonra, Zeyd’i, Zeyd. b. Harise ^[25] adıyla çağırmaya başladılar.

Zeyd’in büyük farkı

Zeyd b. Harise, çocukluktan gençliğe geçişi ve gençliğinin tamamını, Sevgili Peygamberimiz’in (asm) dizi dibinde yaşadı...

Öteki sahabiler, Peygamberimizi kendi anne babalarına tercih ettiklerinde, Peygamberimizin canını kendi canlarından daha aziz tuttuklarında, Peygamberimizi her şeyden ve herkesten daha çok sevdiklerinde.. Peygamberimiz’e, peygamberlik vazifesi verilmişti...

Vahiy Meleği Cebrail, yeni ayetler indiriyor, Allah’ın Elçisi (asm), elçilik vazifesini en güzel bir şekilde yerine getiriyordu.

Zeyd ise, onu kendi ana babasına tercih ettiğinde, onun canını kendi canından çok sevdiğinde, “Ben seni kimselere değışmem. Sen benim babamsın, amcamsın her şeyimsin” dediğinde, ortada henüz böyle bir durum yoktu.

O, Efendimiz’i (asm), peygamber olmadan önce de, canından çok sevip aziz bilenlerdendi...

İslam geldiğinde ise, Hz. Hatice ve Hz. Ali’nin ardından, üçüncü Müslüman oldu. Zeyd b. Harise, aynı zamanda Müslüman olan ilk köle idi.

Peygamberimiz’e her konuda yardım etmek, onun bir sıkıntısı varsa gidermek, bir ihtiyacını görmek ve onu canı pahasına korumak Zeyd için, nefes alıp vermek gibi bir işti.

Peygamberlik vazifesi geldikten sonra, Zeyd sırtına aldığı bu görevin hakkını vermek için son nefesine kadar çırpındı.

Taif Şehri’nin serseri gençleri, kendilerini İslam’a davet etmek üzere şehirlerine gelen Aziz Elçi’yi (asm), taş yağmuruna tuttuklarında, Zeyd onunla birlikteydi. “Ona atmayın, bana atın!” diye bağırarak, göğsünü taşlara siper etti. Yirmili yaşlarının içindeydi...

Medine’ye hicretten sonra her savaşta Peygamberimiz ile birlikte oldu. Bazen Peygamberimiz sefere çıkar, onu Medine’de vekil bırakırdı.

Sevgili amcası Hz. Hamza’yı, Zeyd ile kardeş ilan etti...

Karede’ye, Cenum’a, İs’e, Turaf’a, Hisma’ya, gönderdiği birliklerin başına komutan olarak her zaman Zeyd’i görevlendirdi. Mute Savaşı’nda ise Zeyd’e başkomutanlık vazifesini verdi. O ordunun içinde Halid b. Velid gibi bir savaş dahisi vardı. Sıradan bir asker gibi Zeyd’in emrinde kahramanca savaştı.

Sevgili Efendimiz, Mute’ye giderlerken, “Eğer Zeyd şehit olursa, komutan Cafer b. Ebu Talip olsun. O da şehit olursa Abdullah b. Revaha olsun. O da şehit olursa aranızdan biri” buyurdu.

O gün, Zeyd de şehit oldu, Cafer de şehit oldu, Abdullah da şehit oldu... Ordunun başına, Halid b. Velid’i geçirdiler...

Bu üç güzide arkadaşının şehit haberini alan Allah Resulü (asm) gözyaşları içinde:

“Allah’ım, Zeyd’e mağfiret et! Allah’ım; Zeyd’e mağfiret et! Allah’ım; Zeyd’e mağfiret et! Allah’ım, Cafer’e mağfiret et! Allah’ım, Abdullah b. Revaha’ya mağfiret et!” diye dualar etti...

Zeyd b. Harise Mekke'ye geldiğinde esmer, basık burunlu Yemenli bir çocuk köleydi. Dünyadan, İslam ordusunun başkumandanı olarak ayrıldı..

Allah'ın Sevgilisi'nin (asm) en sevdiklerinden biriydi... Allah ondan razı olsun.

[13]- Eskiden Mekke'nin yakınlarında her yıl kurulan geleneksel alış veriş ve kültür panayırı.

[14]- Çin porseleni.

[15]- Her hastalığa iyi geldiği iddia edilen çok şifalı ilaç. Tiryak ilaç, ekber büyük anlamına geldiğine göre "Büyük ilaç" da diyebiliriz.

[16]- Itır, koku demektir.

[17]- Ayak izi okuma uzmanları.

[18]- Veteriner, hayvan doktoru.

[19]- İnsanlarca bilinmez, bilinemez olandan. Geleceğe dair..

[20]- Bedevîler, çölde çadırlarda yaşayan çöl insanlarıdır.

[21]- Hatice annemizin bir sıfatıdır. Büyük Hatice anlamındadır.

[22]- Çileli, yorucu zorluklarla dolu demektir...

[23]- Fidyе, esirlikten yahut zor bir durumdan kurtulmak için ödenen miktar.

[24]- Ahzab Sûresi 5. ayet

[25]- Harise'nin oğlu Zeyd

Habbab b. Eret

– Müslüman olduğunda 15-16 yaşlarındaydı –

HABBAB b. ERET, dünyaya gözlerini bir köle olarak açmış değildi. Irak taraflarından Temim adı ile anılan bir kabilenin insanlarından bir insandı. Kavminin yaşadığı beldeye eşkiyalar saldırmış ve pek çok genç erkek ve kadın ile birlikte onu da evinden ve ailesinden koparıp (ç)almışlardı.

Bu şekilde insan satıcılarının insafsız ellerine düşen Habbab, kendisini Mekke'nin köle pazarında satılmayı bekleyen bir köle olarak bulmuştu.

Mekke'nin zengin kadınlarından biri olan Ümmü Enmar, avucunda bir kese dolusu para ile, kölelerin etrafında gezinip, kendisine kârlı bir yatırım yapmanın endişesi ile malları(!) bir bir incelerken; köle tacirinin elindeki meşin kırbaç ile, işaret ettiği genç bir köle hakkında “Bu okumak ve yazmak bilir. Üstelik demircilik sanatında da pek mahirdir!” dediğini duydu.

Mekke gibi bir şehirde okuma yazma bilenlerin sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar azdı. Böyle bir köle her zaman bulunacak cinsten bir mal (!) değildi. Üstelik demircilik gibi işe yarar bir sanatı varsa, tereddüt etmek, akıl kârı sayılmazdı..

Ümmü Enmar, para kesesini pazarlık bile yapmadan aç gözlü insan satıcısının kucağına fırlattı ve genç köleyi peşine taktığı gibi evinin yolunu tuttu.

Yüzünde, keskin ve hin bir gülümseme ile, ne kadar da kazançlı bir iş yapmış olduğunu düşünüyordu.

Yolda Habbab'a sordu:

“Sen pek köleye benzemiyorsun!”

“Değilim zaten..”

“Köle pazarında ne işin var öyleyse?”

“Kabileme baskın yapıldı. Beni pek çok çocuk ve genç gibi kaçırdılar.”

“Hikâyen acı ama beni ilgilendirmez. Az önce seni satın aldım. O aç gözlü herif, senin okuma yazma bildiğini ve demircilik sanatından

anladığını söyledi... Umarım bu söyledikleri yalan değildir. Yoksa acısını senden çıkarırım..."

"Okuma ve yazma biliyorum. Kılıç yapmasını da..."

"Kılıç yapmasını mı? Bak bu iyi işte! Sana ödediğim paralar, boşa gitmeyecek desene..."

"Desene!" dedim duymadın mı?"

"Gitmeyecek..."

"Gitmeyecek ne?"

"Gitmeyecek efendim!"

"İsmi ne senin?"

"Habbab!"

"Anlamadım!"

"İsmim Habbab efendim! Habbab b. Eret..."

"Peşimden gel ve sözümünden çıkma Habbab! Burada asi kölelere neler yaptıklarını işitecek olsalardı; kulakların korkudan başını terkedip kaçarlardı..."

Habbab'ın bu kadına ölesiye hizmet etmekten başka yolu yoktu. Kölelik böyle bir şeydi çünkü.

Ümmü Enmar, demircilik sanatını geliştirmesi ve kendisine para, hem de çok para kazandırması için ona bir atölye buldu.

Habbab, gerçekten de mahir bir demirci idi. Kısa bir süre içinde Mekke ve civarının en tanınmış kılıç ustası oldu...

Habbab'ın bu acı öyküsü, bis'eten^[26] kısa bir süre önce yaşanmıştı. Yani Peygamberimize henüz peygamberlik vazifesi verilmeden, Melek Cebrail ilk ayetleri getirmeden önce...

Habbab, Peygamber Efendimiz'i (asm) tanıyor ve onu tanıyan herkes gibi; halkın yaşayışı ile ziftin dibine batmış bu şehirde, bembeyaz ve tertemiz kalışını takdir edip, çok seviyordu.

O adildi, o emindi. Hür ya da köle kimseye zulmetmezdi. Düşeni tutar kaldırırdı. Gülümsemesini insanlardan esirgemezdi. Doğru sözlüydü. Putlara tapmazdı. O güzel ismini, onlarla aynı cümlede kullanmaya bile, insafı insanların gönüllerinin razı gelmeyeceği türlü türlü rezaletlere hiç ama hiç yaklaşmazdı...

Habbab b. Eret, Fahr-i Kâinat^[27] Efendimizin (asm) peygamberlik davası ile ortaya çıktığını işitir işitmez ilk yaptığı iş, koşup önünde diz çökmek ve İslam'ın insanları nelere davet ettiğini öğrenmek oldu.

Daha on beş-on altı yaşlarında bir gençti, üstelik köleydi... Mekke şehrinde, arkasında duracak, onu koruyup gözetecek kimsesi yoktu. Yurdundan ve akrabalarından nihayetsiz uzaktı. Ama yüreği, İslam'ın nuru ile aydınlananların ilklerinden oldu...

Korkunç işkenceler

Habbab'ın Müslüman olduğunu öğrenen sahibesi Ümmü Enmar, adeta çılgına döndü. Türlü tehditlerle, onu bu işten vazgeçirmeye çalıştı; fakat nafile... Habbab imanından, muvakkitlerin^[28] hesap edebildikleri en küçük zaman, bir saniye, hatta bir salise^[29] için bile olsa vazgeçmedi...

Ancak, sahipsiz bir kölenin Müslüman olduğu haberi, Mekke'nin azılı puta tapıcılarının kulağına gidince, ağızlarının suyu akmaya başladı. Çünkü, ona her türlü zalimliği rahatlıkla yapabilirlerdi. Önce Ümmü Enmar'a, "Bir köleye söz geçiremiyorsun, yazık sana!" dediler. "Kölen putlarımızı inkâr ediyor, tanrılarımızın gazabı yakında seni tutar!" diye korkuttular.

Ümmü Enmar, öfkeden kızarmış yüzü ile, koşa koşa Habbab'ın demir atölyesine gitti. Habbab, her zamanki gibi, demir çubukları kızdırıp, yumuşatarak, keskin bir kılıca dönüştürmek için yaktığı ateşi körüklüyor ve demirhanenin is, duman ve yanık yağ kokan tezgahı başında çalışıyordu.

İçeriye hışımla giren Ümmü Enmar, ateşin içinde kıpkırmızı kesilmiş bir demir çubuğu kaptığı gibi Habbab'ın başına vurdu.

"Sen nasıl olur da tanrılarımızı inkâr edersin. Seni bu ateşli çubuk ile dağlarım ben!" diye avaz avaz bağırان kudurmuş kadın, aynı şeyi birkaç kez daha yaptı. Kızgın demir çubuğun harareti, Habbab'ın saçlarını tutuşturmuş ve yüzünü gözünü dağlamıştı.

Genç sahabi, acı içinde yere çökerken, iman dolu gönlü, dağ gibi ayaktaıdı. "Allah birdir ve Allah'tan başka ilah yoktur!" diye inledi.

Ümmü Enmar, Habbab ile baş edemeyeceğini anlayınca, onu Mekke'nin en serseri puta tapıcılarının önüne attı. Onlar daha önce, köleyken Müslüman olan Bilal'e yaptıkları gibi, Habbab'a da akıl almaz işkenceler yaptılar.

Ateşler yakıp Habbab'ı sırt üstü korların üzerine yatırdılar. Böyleyken üzerine çıkıp tepindiler. Demir zırhlar giydirip, çöl

güneşinin altında beklettiler. Habbab b. Eret, on beş on altı yaşlarındaki bu genç köle, hepsine sabretti. Ne Allah'a olan imanından, ne Peygamber Aleyhisselam'a olan bağlılığından vazgeçti...

Dua ve Ümmü Enmar'ın cezası

Sevgili Efendimiz (asm) Habbab'a yapılan bu işkenceleri duydukça çok üzülüyordu. Zaman zaman onu ziyarete gidiyor, teselli ediyordu. Habbab, Peygamberimiz yanındayken bütün acı ve ızdıraplarını öyle bir unutuyordu ki, sanki hiçbirini yaşamamış gibi oluyordu...

Allah Resulü (asm), Habbab'ı ziyarete gittiği bir gün, onun ciğer yakan halini görünce ellerini kaldırdı ve Rabbine şöyle dua etti:

“Allah'ım Habbab'a yardım eyle!”

Kısa bir süre sonra, Habab'ın sahibi olacak o zalim kadın, korkunç bir baş ağrısı illetine tutuldu. Ağrı bazen öyle şiddetleniyordu ki, kadın kendini yerden yere atıyor, kırılınca kafasını duvardan duvara vuruyor ve avazı çıktığı kadar feryat edip, ortalığı ayağa kaldırıyordu.

Onun bu halini gören bir takım dostları:

“Senin bu hastalığının tek bir çaresi var. Kafanı kızgın demirle dağlatacaksın. O zaman ağrın geçer, kurtulursun..” diye akıl verdiler.

Kadın başta bu işe yanaşmadıysa da, ağrılar artıkça dayanamadı ve Habbab'ın atölyesine koşup, ondan başını kızgın demirle dağlamasını istedi. Gerçekten de ağrı biraz olsun hafiflemişti. Yahut kavru lan kafa derisinin acısı yüzünden, artık baş ağrılarını hissetmiyordu...

O günden sonra ne zaman baş ağrıları tutsa, koşar gider ve Habbab'a başını kızgın demirlerle dağlamasını emrederdi. Habbab da, daha önce kendisine yapıldığı gibi, ateşin en hararetli yerinden çekip çıkardığı nar gibi kızarmış demir çubuklarla, Ümmü Enmar'ın kafasını dağlardı...

Habbab'ın çilesi daha uzun bir müddet devam etti. Onun eşsiz direnişini ve bu çöl ülkesinin ortasında, dağlar gibi yükselen sabrını görenler, İslam'a karşı ilgi ve alâka duymaya başlıyorlardı.

Öyle ya, “Bir genç adama bunca işkence ve ızdırap karşısında bunca sabrı gösterebilecek bir iman, bir dava merak edilmeyecek şey miydi?

Sabrın sonu selamet!

O zor ve çileli günlerden biriydi. Habbab b. Eret, kendisine yapılan işkencelerden öylesine bunalmıştı ki, Peygamber Efendimizin yanına gitti. Peygamberimiz (asm), Kâbe'nin gölgesinde oturmuştu. "Ey Allah'ın Resulü!" dedi Habbab. "Artık dayanamıyoruz. Niçin Allah'a bu müşrikleri kahretmesi için yalvarmıyorsunuz? Neden bu zalimlere beddua etmiyorsunuz?" dedi.

Peygamberimiz, Habbab'ın bu sözlerine öyle kızdı ki, kızgınlıktan yüzü kızardı. O alemlere rahmet bir Peygamberdi. Beddua edici, doğru yola davet etmek üzere içlerine gönderildiği halk için Allah'tan kahır dileyici bir peygamber değildi. Habbab'a dönerek şöyle dedi:

"Allah'a yemin olsun ki, sizden öncekiler içindeki iman edenlerden bir kimse, yakalanır, kendisi için yerde bir çukur kazılır, o kimse, o çukura, dizlerine kadar gömülür, sonra bir testere getirilip, başının üzerine konulup biçilerek ikiye bölünürdü de, bu işkence, onu, dininden döndüremezdi!

Allah'tan, korkunuz! Hiç şüphesiz, Allah, sizin için fetihler ihsan edecektir! Vallahi, Allah bu işi, muhakkak tamamlayacak, bu iş, muhakkak tamamlanacak! Hatta hayvanına binmiş bir kimse, San'a'dan çıkıp Hadramut'a kadar gidecek de, Allah'dan başka, bir şeyden korkmayacak!"

Hem Habbab, hem de müşriklerin işkencelerinden bezmiş usanmış olan öteki taze müminler, Peygamber Efendimizin (asm) bu sözlerinden sonra, neden sabretmeleri gerektiğini çok daha iyi anlamış oldular. Güzelce sabrettiler ve bütün sabredenler gibi zafere eriştirilenlerden oldular.

As b. Vail'in ödemediği borcu

As b. Vail, Mekke'nin azılı İslam düşmanlarından bir tanesiydi. Habbab'a pek çok kılıç sipariş etmiş fakat hiçbirinin parasını ödememişti.

Habbab, Vail'in borcunu getirip ödemeyeceğini bildiği için, gidip istedi. Vail, onun Müslüman olduğunu biliyordu. Bu yüzden, Habbab'a karşı içi kin ve nefret doluydu.

Bir sırtlan gibi sırtarak:

“Muhammed’i inkâr et, ben de sana borcunu ödeyeyim!” dedi.

Habbab gibi imanı için onca işkenceye katlanan birisi, miktarı ne olursa olsun, para pul için, imanından vazgeçer miydi?

Belki de Vail’in tek derdi, Habbab’ın borcunu ödememektir.

Her ne olursa olsun, Habbab ona gerekli cevabı vermekte gecikmedi: “Vallahi ben ölünceye kadar da, öldükten sonra tekrar diriltilip kabrimden kalkınca da, Peygamberimi inkâr etmem!”

Vail güldü ve:

“Yani biz öleceğiz, sonra tekrar dirileceğiz öyle mi? Ben tekrar diriltildiğimde, mutlaka malım mülküm, evlatlarım ve servetim de olur. Sana borcumu da o zaman öderim öyleyse! Haydi bas git!” dedi.

Vail b. As’ın bu sözleri üzerine Allah, Peygamber Aleyhisselam’a şu ayetleri gönderdi:

“Gördün mü âyetlerimizi inkâr edip de ‘Bana servet ve evlât verilecek’ diyeni?”

O gayba^[30] mı ulaştı, yoksa Rahmân’dan bir söz mü aldı?

Hâşâ! Söylediği şeyi yazacak ve azabını da arttırdıkça arttıracakız.”^[31]

Böylece, müminlerle ve Allah’ın dini ile alay etmeye kalkanların ağız nasıl kapatılıyormuş, herkes görmüş oldu.

Ömer nasıl Müslüman oldu?

Said b. Zeyd ve hanımı Fatıma Müslüman olmuşlardı. Fakat bunu öteki mümin kardeşlerinden başka kimsenin bilmesini istemiyorlardı, tedirgindiler...

Özellikle de, Fatıma’nın ağabeyi bu haberi duyarsa, işler çok karışabilirdi...

Fatıma’nın ağabeyi kim miydi? Mekke’de herkesin kendisinden çekindiği, hiçbir konuda yoluna çıkmak istemediği Ömer b. Hattab!

Bir gün evlerinin kapısı çalındı. Korkmadılar çünkü gelenin kim olduğunu biliyorlardı. Gelen Habbab’tı. Habbab okuma yazma bildiği için, yeni gelen ayetleri yazar ve yeni Müslümanlara ezberletip öğretirdi. Evet, başındaki onca sıkıntıya rağmen, böyle önemli bir görevi de vardı Habbab’ın...

Said b. Zeyd, kapıyı açtı ve Habbab’ı içeriye aldı. Tâhâ Sûresi’nin yeni nazil^[32] olduğu zamanlardı. Said b. Zeyd, hanımı Fatıma,

Habbab'ın öğretmesi ile yeni ayetleri okumaya ve öğrenmeye çalışıyorlardı. Ama kısa bir süre sonra evlerinin kapısı öfkeli bir gürültüyle çalınmaya başladı.

Kapıyı çalanın bağırıp çağırmasından Ömer b. Hattab olduğunu anladılar.

Habbab'ı, acele ile bir köşeye gizlediler.

Büyük bir hışımla içeriye giren Hz. Ömer, Said'e "Ne okuyordunuz?" diye sordu.

"Ne okuması? Kendi aramızda konuşuyorduk" diye cevap verdi Said.

Fakat Hz. Ömer, içeride okunanları duyacak kadar uzun bir zamandır pencerenin önünde beklediği için, bu sözler onu ikna etmedi. Öfkesi daha da kabardı. Said'e vurmaya başladı. Kocasının gözleri önünde dayak yemesine dayanamayan Fatıma araya girmeye kalktıysa da, Hz. Ömer ona da bir tokat atmaktan çekinmedi.

Ağzı burnu kan içinde kalan Fatıma, ağabeyinin yüzüne büyük bir kararlılıkla bakarak:

"Ben de Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şahidim!" dedi.

Ömer b. Hattab durdu. Kızkardeşinin ve eniştesinin bu halleri onu biraz olsun sakinleştirmişti.

"Bana okuduğunuz şeyleri verin, ben de okuyayım.." dedi.

Fatıma:

"Onları ancak temiz olanlar okuyabilir. Kalk git, yıkan ve gel! O zaman sana sayfaları veririm.." dedi.

Ömer b. Hattab, artık itiraz edemez bir haldeydi. Gitti yıkandı temizlendi ve geldi.

Fatıma, ona Habbab'ın az önce getirdiği sayfaları verdi. Ömer, Habbab gibi Mekke'de okuma yazma bilen sayılı kişilerden biri olduğu için, ayetleri okumaya başladı.

"Ben Allah'ım; Benden başka tanrı yoktur. Yalnız Bana kulluk et. Beni anmak için de namaz kıl." [33]

Ayetini okuduğunda, Peygamberimizi (asm) kastederek, "Beni onun yanına götürün!" dedi.

Bütün olup biteni gizlendiği yerden seyreden Habbab, ortaya çıktı ve:

“Ey Ömer, Sana müjdeler olsun! Allah Resulü, perşembe günü ‘Ey Allah’ım, İslamı Ömer b. Hattab veya Amr b. Hişam’la (Ebu Cehil) aziz kıl’ diye dua etmişti!” dedi.

Bu, Hz. Ömer’in o vakte kadar duyduğu en müjdeli haberdirdi. “Habbab, beni ona götür, Müslüman olacağım!” dedi. Peygamberimize bir zarar vermeyeceğine dair yemin etti.

Ve birkaç saat önce Allah’n Elçisini (asm) öldürmek için kılıcını çekip yola çıkan Hz. Ömer, Habbab b. Eret ile birlikte Allah Resulü’nün yanına gidip İslam ile şereflendi.

Onun, bu mübarek yolda koluna girmek, müşriklerin sayısız işkencelerine sabır ile göğüs geren genç köle Habbab’a, işte böyle nasip olmuştu...

Melek Cebrail, Habbab ile Hz. Ömer, ilk Müslümanların gizli gizli bir araya geldikleri ve Peygamber Aleyhisselam’dan yeni gelen ayetleri öğrenip ders aldıkları Erkam’ın evine doğru yola çıktıklarını ve Ömer b. Hattab’ın Müslüman olmak için geldiğini, Peygamber Efendimiz’e, onlar daha yoldayken müjdeledi.

Az sonra Hz. Ömer geldi ve İslam ile şereflendi. Onun İslam’a girmesi, bir avuç mümini öyle sevindirdi ki, Mekke semaları ilk kez bu kadar yüksek sesle “Allahu Ekber! Allahu Ekber!” sedaları ile yankılandı...

Hz. Ömer hayatı boyunca Habbab b. Eret’e saygı ve minnet duydu. Hatta bir gün, halifeliği sırasında onu kendi oturduğu yere oturtarak iltifat etti.

Hz. Habbab, Medine’ye hicret ettikten sonra Peygamberimiz ile birlikte bütün savaşlara katıldı. İslam uğruna kahramanca savaştı.

Yalancı Peygamber Müseylime ile yapılan savaşta da yer aldı.

Hz. Ömer zamanında pek çok fetihle de, Allah yolunda mücadele etmekten geri kalmadı.

Halife Ömer, Habbab’ın İslam’ın ilk devirlerinde çektiği acı ve ızdırapları her zaman ibretle anlatırdı.

Habbab b. Eret, Müslüman olduğunda o beş-on altı yaşlarında bir köle idi. En çok işkence gören sahabilerden biri olarak, kendisine yapılan zalimliklerin izlerini hayatı boyunca vücudunda taşıdı.

O izler ve o izlerin bir zamanlar kanayan yaralarından akan kanlar, yakut rengi birer harf oldu ve İslam tarihinin en ihtişamlı, en şanlı sayfalarına işte böyle yazıldı...

Bugün o yakut rengi satırları unutmamak ve bu kahraman genç sahabiye, hayırla yad etmek, hepimizin boynunun borcudur.

Allah, Habbab b. Eret'ten sonsuza kadar razı olsun. O acı çekti de, biz İslam nimeti ile rahata erenlerden olduk...

[26]- Bi'set, Allah'ın insanlara peygamber göndermesi. Bi'set'ten önce demek, Peygamber Efendimiz'e (asm), peygamberlik vazifesi verilmeden önce demektir.

[27]- Fahr-i kâinat, kâinatın fahri, yani övünç kaynağı, övündüğü kimse demektir. Evet, Sevgili Peygamberimiz (asm) ile, biz ümmeti olarak övündüğümüz gibi, yerler ve gökler de övünürler. Güneş onun gündüzlerini aydınlattığı için övünür, yıldızlar onun gecelerini süslediği için, rüzgar serin sabah gülleri gibi kokusunu aleme yaydığı için, toprak ayağının altına serildiği için, su susadığında onu serinlettiği için, övünür... O Fahr-i Kâinat'tır ve bütün kâinat onu övmekte ve onunla övünmektedir...

[28]- Günleri saatleri, özellikle de namaz saatlerini tesbit eden, zaman hesaplamaları yapan kimseler.

[29]- Dakika nasıl saatin altmışta biri ise, saniye nasıl dakikanın altmışta biri ise, salise de, saniyenin altmışta biridir.

[30]- Gayb, bilinmeyen, geleceğe dair.

[31]- Meryem Sûresi, 77,78 ve79. ayetler.

[32]- Nazil olmak, inmek, vahyedilmek anlamındadır.

[33]- Tâ Hâ Sûresi, 14. ayet.

Cafer b. Ebu Talib

– Müslüman olduğunda, 19-20 yaşlarındaydı –

MEKKE’DE işler iyice kızışmıştı. Puta tapıcı müşrikler, müminlere göz açtırmıyorlardı. Kimini tutup aç susuz hapsediyorlar, kimine akla hayale gelmedik işkenceler yapıyorlardı.

Peygamber Efendimiz (asm):

“Siz şimdi yeryüzüne dağılın!” emretti. “Yüce Allah sizi biraraya toplar!”

Müminler sordular:

“Ey Allah’ın Elçisi (asm), nereye gidelim?”

Allah Resulü (asm), mübarek eliyle Habeş ülkesi^[34] taraflarını işaret etti.

“İşte oraya! Habeş topraklarına giderseniz iyi olur! Çünkü orada, yanındakilere zulmetmeyen bir kral vardır. Hem orası bir doğruluk ülkesidir... Allah, içinde bulunduğunuz sıkıntılardan bir kurtuluş yolu açana kadar orada bulunun...”

Böylece, aralarında, Hz. Osman ve hanımı Rukayye, Ebu Huzeyfe ve hanımı Sehle, Zübeyr b. Avvam, Musab b. Umeyr, Abdurrahman b. Avf, Osman b. Maz’un, Abdullah b. Mesud.. gibi çok kıymetli sahabilerin bulunduğu bir kâfile, İslam Tarihinin ilk hicret yolculuğuna çıktı.

Mekke’den gizlice ayrılan bu ilk hicret kâfilesi, deniz kıyısındaki Şuaybe’ye kadar sağ salim gittiler.

Tam o sırada limana iki ticaret gemisi gelmişti. Onlar müminleri adam başı yarım altın karşılığında Habeşistan’a götürmeye razı geldiler.

Bütün gizliliğine rağmen, müşrikler bu yolculuktan haberdar olmuşlardı. Derhal kâfilenin peşlerine takıldılarsa da, limana vardıklarında gemiler çoktan gitmişti...

Habeşistan’a giden bu ilk kâfile, orada gerçekten de hiçbir eziyet görmediler. Necaşî^[35], onları korudu ve gözetti.

Bir süre sonra Mekke’den bir haber geldi. Habere göre, Velid b. Mugire ve Ebu Uhayha, Kâbe’de Peygamber Efendimiz’in (asm) arkasında namaz kılıyorlardı.

Bu olağanüstü bir haberdı. Çünkü adları anılan bu iki kişi, müşriklerin en azılılarındanđ. Müminlere en çok eziyet edenlerin başında gelmekteydiler.

Muhacirler^[36] bu haberi duyunca “Eğer onlar Müslüman olduysa, Mekke’de İslam ile şereflenmeyen daha kim kalmış olabilir ki?” diye düşündüler. “Bize kendi kavmimiz ve kabilemiz çok daha sevgilidir. Hemen dönelim yanlarına..”

Fakat, Mekke’ye döndüklerinde, işlerin hiç de söylentilerdeki gibi olmadığını acı bir şekilde anlamış oldular. Hayır! Mekke’de işler değişmemişti. Velid b. Mugire azgınlığına azgınlık katarak İslam düşmanlığına devam etmekteydi... Öteki müşrikler de, bu konuda geri kalmıyor, onunla adeta yarışıyorlardı...

Ödülü cehennem olan bir yarıştı bu ve görünüşe bakılırsa, bileklerinin hakkıyla kazanacaklardı..!

İkinci Hicret

Müşrikler, müminlere Habeş Ülkesi’nde iyi davranıldığını işitince, öfke ve düşmanlıkları daha da arttı. Özellikle de geri gelenlere karşı...

Peygamber Efendimiz (asm), Habeş Ülkesine ikinci kez hicret etmeleri için müminlere izin verdi.

Cafer b. Ebu Talib, Peygamber Efendimiz’e (asm) gelip, “Hiçbir şeyden korkmadan Allah’a ibadet edebileceğim bir yere gitmem için bana da izin ver!” diyerek hicret izni istedi. Allah Resulü (asm), ona izin verdi.

Hız. Cafer, Hız. Ali’nin yaşca on sene büyük kardeşiydi. Müslüman olduğunda on dokuz-yirmi yaşlarında bir delikanlıydı.

Güzel yüzlü, güzel görünümlü bir genç olan Hız. Cafer, ahlâk olarak Peygamber Efendimiz’e (asm) benzerdi.

İslam’a girdiği ilk yıllarından Mute’de şehit düştüğü ana kadar, İslam yolunda mücadele etti. Fakat onun hayatındaki en önemli hadise, Necaşı Eshame’nin, İslam hakkında sorduğu sorulara verdiği muhteşem cevaplardır.

O, bir kralın huzurunda korkusuzca dinini bu şekilde savunurken, yirmili yaşlarda genç bir adamdı. İslam’a girmesinin üzerinden öyle çok bir vakit de geçmemişti...

Allah Resulü (asm) ne güzel bir öğreticiydi. Cafer ise, ne iyi bir talebe...

Mekke'nin elçisi: Amr b. As

Müminlerin Habeş Ülkesi'nde rahata ermeleri, Mekke müşriklerinin huzurunu kaçırmıştı. Orada çoğalırlar, kuvvetlenirler, üstüne bir de Necaşî'yi de aralarına katarlarsa, bu hiç iyi olmazdı. En iyisi iki iş bitirici adamı Necaşî'ye gönderip, onu Müslümanları ülkesinden kovmaya ikna etmektir.

Bu iş için en uygun kişi şüphesiz Amr b. As'dır.^[37]

O aralarındaki en iyi hatiptir. Kıvrak bir zekası vardır. Derdini çok iyi anlatır, konuştuğunu mutlaka ikna ederdi. Peşine, Abdullah b. Ebi Rebia'yı arkadaş olarak takan Amr b. As; hem Necaşî, hem de onun komutanları için yığınla hediye görünümündeki rüşvet ile birlikte, Habeşistan yollarına düştü.

Yapılan plâna göre, Necaşî ile görüşmeden önce, komutanlarla tek tek görüşecekler ve her biri için hazırlanmış hediyeleri onlara vereceklerdi.

Amr b. As, Habeşistan'a vardığında derhal işe koyuldu. Necaşî'nin komutanları ile tek tek görüştü. Mekke'dekilerin selamını kelimasını iletti ve içinde kıymekli Mekke meşinini^[38] bulunan hediyeleri onlara verdi. Verirken de:

“Bizim aramızdan çıkan bir takım akıllı ermez gençler, gelip sizin hükümdarınıza sığındılar.

Onlar atalarının dinini terkeden kimselerdir. Buraya gelip sizin dininize de girmiş değiller..

Kavmimizin ileri gelenleri, onların ülkelerine geri gönderilmesini istemektedir.

Biz bu konuyu hükümdarınız ile konuşurken, onları bize teslim etmesini ve söyleyecekleri hiçbir şeye kulak asmamasını tavsiye edin.

Onları en iyi kendi kavimleri bilir ve kusurlarını en iyi onlar anlar..” dedi.

O komutanlardan hepsi, bu konuda Amr b. As'a destek vereceklerine dair “Olur!” dediler.

Amr b. As, hepsini ikna etmişti. Acaba bu sözler Necaşi'yi ikna etmeye yetecek miydi?

Necaşi'nin huzurunda

Beklenen gün geldi ve Amr b. As hediyelerle birlikte Necaşi'nin huzuruna çıktı. Necaşi hediyeleri kabul ettikten sonra, dertlerini anlatmaya başladılar:

“Ey hükümdar! Bizim aramızdan bir takım akli ermez gençler çıktı. Gelip senin ÷lkene sığındılar.

Onlar bizim dinimizi terk ettiler ama sizin dininize de girmediler. Bizim de bilmediğimiz, senin de bilmediğin, yeni bir din icad ettiler.

Bu gelenlerin babaları, amcaları ve akrabaları, kendilerinin geri gönderilmesini istemektedirler. İşte biz bunun için sana geldik.”

Amb. b. As'ın en çok korktuğu şey, Necaşi'nin, “Çağır bir de ötekileri dinleyelim!” demesiydi.

Hediyelerini önceden alan komutanlardan bir kaçı söze girerek:

“Hükümdarım bu adamlar doğru söylüyorlar. En iyisi hepsini bunlara teslim edelim, alıp ÷lkelerine götürsünler!” dedi

Ancak Necaşi bu teklife çok kızdı ve:

“Hayır! Benim ÷lkeme sığınmış, beni başkalarına tercih etmiş kimseye ben böyle bir kötölük yapamam. Onları yanıma çağırıp, şu iki adamın söyledikleri hakkında fikirlerini soracağım..”

Eğer, onlar bunların anlattığı gibiyse; kendilerini kavimlerine geri gönderirim.

Eğer, onlar bunların söyledikleri gibi kimseler değilse; ÷lkemde kaldıkları sürece onları korumaya ve gözetmeye en güzel bir şekilde devam ederim!” dedi.

Böylece Amr b. As'ın en çok korktuğu şey başına gelmiş oldu.

Necaşi'nin soruları

Derhal bir adam gönderildi ve muhacir müslümanlar Necaşi'nin huzuruna davet edildi.

Müminler önce çok endişe ettiler. “Biz şimdi bu adamın sorularına nasıl cevap vereceğiz!” dediler. Sonra da, “Vallahi ancak bildiklerimizi

ve Allah Resulü'nden (asm) öğrendiklerimizi söyleyeceğiz. Artık ne olursa olsun.." diye karar aldılar.

Müslümanlar Necaşi'nin huzuruna geldiklerinde, onun din adamlarını da yanına çağırış olduğunu gördüler. Din adamları, kalın ve eski kitaplarını açmışlar, öylece bekliyorlardı.

Necaşi muhacirlere seslendi:

"Sizler benim dinimden değilsiniz. Falanca milletlerin dininden de olmadığınıza göre, kavminizin dinini terk edip girmiş olduğunuz din, nasıl bir dindir?"

Müslümanlar adına bu soruya cevap vermek için bir adım öne çıkan, genç Cafer b. Ebu Talib oldu. Ve İslam Tarihinin en unutulmaz konuşmalarından birine başladı:

"Bismillahirrahmanirrahim

Ey Hükümdar! Biz cahiliye halklarından bir halk idik. Putlara tapardık. Ölmüş hayvanların etlerinden yedik. Bütün kötü işleri işlerdik. Akrabalarımızla alâkamızı keser; onların haklarını gözetmezdik. Komşularımızı unutur ve komşuluk görevlerinde bulunmazdık.

İçimizde güçlü olanlar zayıf olanları yedi.

Yüce Allah bize, kendi içimizden soyunu sopunu bildiğimiz, doğruluğundan, ahlâkından, eminliğinden emin olduğumuz Elçi'yi (asm) gönderinceye kadar, hep bu durumda idik.

O peygamber, bizi, Allah'tan başka tapageldiğimiz taştan, ağaçtan, altın ve gümüşten yapılma putları bırakarak Allah'ın birliğine inanmaya ve yalnız O'na ibadet etmeye davet etti.

Doğruyu söylemeyi, emaneti sahibine vermeyi, akraba haklarını gözetmeyi, komşulara iyi davranmayı, haramlardan uzak, kan dökmekten geri durmamızı emretti.

Her türlü yüz kızartıcı söz ve işlerden.. Yalan söylemekten, yetim malı yemekten, namuslu kadınlara dil uzatmaktan ve iftira etmekten de bizleri alıkoydu...

Hiçbir şeyi kendisine ortak tutmadan Allah'a ibadet etmemizi, zekat vermemizi, namaz kılmamızı, oruç tutmamızı emretti.

Biz onu doğruladık ve ona iman ettik.

O'nun bize haram kıldığını haram, helal kıldığını helal bildik.

İşte bunun üzerine kendi kavmimiz bize düşman kesildi.

Bizi dinimizden döndürmek, Allah’a ibadetten alıkoymak ve putlara taptırmak için, öteden beri işleyegeldiğimiz kötülükleri tekrar işler hale getirmek için.. bize türlü işkenceler ettiler..

Onlar bizimle dinimiz arasında girdikleri ve bize zulümlerini artırdıkları için biz senin ÷lkene sığındık.

Seni başkalarına tercih ettik. Senin komşuluğunda, senin koruyuculuğunda bulunmayı istedik.

Umuyoruz ki, biz senin yanında hiçbir kimsenin zulmüne uğramayacağız...”

Bu olağanüstü konuşmayı büyük bir dikkatle dinleyen Necaşi:

“Allah tarafından Peygamberinizin getirdiği ve şu an senin yanında olan bir şey var mı?” diye sordu.

Cafer, “Evet var!” dedi ve Meryem Sûresi’nin ilk ayetlerini okumaya başladı.

Allah’ın ayetlerini işiten Necaşi hüngür hüngür ağlamaya başladı. Öyle ağlıyordu ki, gözyaşlarından sakalı ıpsıslak oldu.

Ağlayan sadece Necaşi değildi, çevresindeki din adamları da ağlıyorlardı. Öyle ki, gözyaşları önlerindeki eski kitapların sayfalarını ıslatıyordu.

Necaşi, Mekke’den gelen iki müşrik elçisine döndü ve şöyle dedi:

“Bu dinlediğim şey, İsa’ya (as) gelmiş olanla aynı yerden gelmektedir. Siz çekip gidin artık. Vallahi onları size verecek değilim...”

En zor soru

Amr b. As’ın bu işin peşini hemen bırakmaya niyeti yoktu. O gece bir plân yaptı. Yarın hükümdarın yanına gidip, onu en hassas olduğu yerden vuracaktı. Müslümanların İsa Peygamber’in sadece bir kul olduklarına inandıklarını söyleyecekti.

Gerçekten kurnaz bir adam olan Amr, Hristiyanların Hz. İsa’ya uluhiyet^[39] verdiğini biliyordu.

Ertesi gün Necaşi’nin huzuruna çıkıp:

“Ey hükümdar! Onlar İsa b. Meryem hakkında çok ağır bir söz söylüyorlar! Onları çağır da bir sor..” dedi.

Necaşi, bu hassas konuyu sormak üzere Müslümanları tekrar huzuruna çağırttı.

Necaşı gelenlere:

“Söyleyin bakalım, Meryem oğlu İsa hakkında görüşünüz nedir?” diye sordu.

Bu soruya da cevap vermek Cafer b Ebu Talib’e düştü.

Bir adım öne çıkarak:

“Biz onun hakkında Peygamberimizin bildirdiklerini söyleriz. O dedi ki:

“İsa Allah’ın kulu, elçisi’dir!” deyince; Necaşı yerden bir çöp alıp: “Sizinle bizim aramızda şu çöp kadar bile fark yoktur!” dedi.

Komutanlar homurdanmaya başladılar. Ama Necaşı onlara “Homurdanıp durmayın! Gerçek budur” dedi.

Muhacirlere ülkesinde güvenlik içinde olacaklarını ve kendilerine bir zarar vermeye kalkanın cezalandırılacağını söyledi.

Amr b. As’ı ise, getirdikleri hediyeleri geri vererek ülkesinden kovdu.

Cafer’in dönüşü

Bu olaylardan sonra, muhacir Müslümanlar Habeş Ülkesi’nde huzur ve emniyet içinde yaşadılar.

Ne zaman onlara Peygamber Efendimizin (asm), Medine’ye hicret ettiği ve İslam’ın güç kuvvet kazandığı haberi geldi, onlar da Necaşı’dan izin alıp, Medine’ye dönme kararı aldılar.

Necaşı, dönüş için onlara bir gemi ve yol azığı hazırlattı. Sonra da Cafer’e şunları tembihledi:

“Size yaptığım iyilikleri Peygambere haber veriniz. Ben şahadet ederim ki Allah’tan başka ilah yoktur ve Muhammed de O’nun elçisidir...”

Cafer ve beraberindekiler Medine’ye vardıklarında, Hayber’in fetih haberi de yeni gelmişti. Peygamber Efendimiz (asm) bu iki sevinçli haber karşısında:

“Hayber’in fethine mi, Cafer’in gelişine mi sevineyim!” buyurdu.

Peygamber Efendimiz (asm), Cafer’i çok severdi.

Habeşistan dönüşü onu sevinçle karşılamış ve gözlerinden öpmüştü.

Onun için:

“Senin yaratılışın ve ahlâkın benimkine benzedi. Sen bendensin” derdi.

Bu sözleri duyan Cafer, sevincinden tek ayak üzerinde zıplaya zıplaya oynamaya başlardı..

Hız. Cafer, yoksullara karşı son derece cömertti. Hatta ona “yoksulların babası” derlerdi.

Mute Savaşı’nda ordu komutanı olarak tayin edilen Zeyd b. Harise şehit olunca, Peygamber Efendimizin (asm) emri üzere sancağı o aldı.

Fakat Cafer’de bu savaşta şehit oldu.

Mübarek bedeninde yüze yakın kılıç ve ok yarası vardı. Uhud’daki Musab gibi o da iki kolunu kaybetmişti.

Onun şehit olduğu haberi Peygamber Efendimiz’e (asm) ulaştığında, öyle üzüldü ki, üzüntüsü yüzünden apaçık belli oluyordu.

Fatıma anamız “Vay amcama!” diye ağlamaya başladığında ise, “Cafer gibisine ağlanır!” buyurdu.

Cafer b. Ebu Talib adını sevgiyle, minnetle, hayırla anmak, hatırasını yâd etmek bile; bizim için şandır, şereftir, göğsümüzde nişandır...

Allah ondan razı olsun!

[34]- Habeş Ülkesi, yani Habeşistan, Afrika Kıtası’ndaki Etiyopya’dır. Ve Arap Yarımadası ile arasında Kızıl Deniz vardır. O zamanlar Arabistan’dan Habeşistan’a gemi ile gidilirdi...

[35]- Necaşî, Habeş Krallarına verilen isimdir. Yani hep zannettiğimiz gibi Habeş Kralının adı Necaşî değildi. Esheme idi. O adil hükümdara Habeş Necaşisi Esheme derlerdi. Allah ondan razı olsun. Ülkesine sığınan müminlere çok iyi davrandı. Korudu ve gözetti, müşriklerin laflarına itibar etmedi. Kendisi, önceleri salih bir Hristiyandı ama dünyadan Müslüman olarak ayrıldı. Peygamber Efendimiz (asm), onun ölüm haberini aldığı Medine’de cenaze namazını kıldırılmıştır...

[36]- Muhacir, hicret eden, yani göç eden demektir.

[37]- Amr b. As, Mekke’nin fethinden önce Medine’ye gelip Müslüman oldu. Büyük ve kahraman sahabilerden biridir. İslam’a hizmeti çoktur.

[38]- İşlenmiş koyun derisi.

[39]- Uluhiyet vermek, ilahlık bir tarafı olduğunu iddia etmek demektir. Bildiğiniz gibi Hristiyanlar, Hz. İsa'yı sadece bir insan olarak kabul etmezler. Onun ilah olduğunu iddia ederler. Bu fikir Hristiyanlık dinine sonradan sokulmuş batıl bir inançtır. Ne yazık ki, Hristiyanlar asırlardır bunda inat etmekte ve bu şekilde Allah'a şirk koşanlardan olmaktadır... Oysa Kur'an, İsa Peygamber'in bir kul ve elçi olduğunu söylemektedir. Müslümanlar, İsa Peygamberi çok severler ama bir kul ve peygamber olarak severler, —haşa—tanrı olarak değil...

Sa'd bin Ebu Vakkas^[40]

– Müslüman olduğunda 19 yaşındaydı –

GENÇ SA'D, bir gece acayip bir rüya gördü. Rüyasında son derece karanlık bir yerdeydi. Birden pırıltılı bir ay doğdu. Ay bir yolu aydınlatmaktaydı. Sa'd ay ışığının aydınlattığı yolu takip etmeye başladı. "Acaba" dedi içinden. "Bu ışıltılı yolu benden önce takip eden ve bir yere varan başkaca kimseler de var mı?"

Sağa sola bakınırken, Ali b. Ebu Talib, Zeyd b. Harise ve Ebu Bekir'i gördü. Onları tanıyordu, hem de iyi tanıyordu.

Yanlarına yaklaşıp Hz. Ebu Bekir'e sordu:

"Ne zaman buraya geldiniz?"

Ebu Bekir:

"Az önce!" diye cevap verdi.

Sonra Sa'd uyandı. Bir süre bu acayip rüyanın tesiri ile kendine gelememi.

Sa'd bin Ebu Vakkas, gençti ama son derece olgun bir delikanlı idi. Bilgili ve ahlâklıydı. Özellikle annesine çok düşküncüydü. Ona olan sevgi ve saygısı, öyle cahiliye devri gençlerinde pek görülmeyecek cinstendi.

İçinde yaşadığı toplumun fena adetlerinden ve türlü türlü kötü alışkanlıklarından rahatsızlık duyardı. Mesela arkadaşlarının cahiliye eğlencelerinden hoşlanmazdı. En sevdiği iş, yay yapıp, ok atmaktı.

Gördüğü rüyadan sonra etrafında neler olup bittiğini araştırmaya başlayan Sa'd, Sevgili Peygamberimizin (asm), insanları gizli gizli İslam Dini'ne davet ettiğini, rüyada gördüğü kimselerin de, onun davetine çoktan katılmış olduklarını öğrendi.

Böylece gördüğü rüyanın anlamı, karanlık gecelerde ay nasıl doğar da belirginleşirse, öylece belirginleşmiş, Sa'd'a görünür olmuştu.

Hiç vakit kaybetmeden, Peygamber Efendimizi (asm) aramaya koyuldu. Allah'ın Elçisi'ni, Ecyad Tepesi taraflarında namaz kılarken buldu.

Namazın bitmesini büyük bir merak ve heyecanla bekledikten sonra, koşup yanına gitti ve iman ederek yeryüzündeki yedinci Müslüman oldu.

On dokuz yaşında, pırıl pırıl genç bir delikanlıydı...

Annenin ölüm orucu

Sa'd'ın Müslüman olduğunu duyan annesi, sevgili evladının ölüm haberini almış gibi, saçını başını yolmaya, acıdan bağırıp çağırmaya başladı.

Nasıl olurdu da, biricik evladı, putlardan yüz çevirir, çevirmekle kalmayıp onları ayağının altındaki taş kadar kıymet vermediğini söylemeye başladığı. Bu ne büyük bir felaketti!?

Annesi Sa'd'ın kendisine ne kadar düşkün olduğunu biliyordu ve onu İslam'dan geri döndürmek için, bunu sonuna kadar sömürmenin en kolay yol olacağına inanıyordu. Akla hayale gelmeyecek bir işe kalkıştı.

“Bak Sa'd! Tanrılarımıza yemin olsun ki, sen Muhammed'in dinini bırakıp, eski dinine geri dönmedikçe, ağzıma bir lokma yiyecek koymayacağım, su dahi içmeyeceğim! Eğer bu hâl bende devam ederse, gözlerinin önünde ölür giderim de, seni hayatın boyunca ana katili olarak ayıplarlar!”

Annesinin bu sözlerine çok üzülen Sa'd, onu yeltendiği şeyden vazgeçirmek için çok dil döktü.

“Ey ana! Ben dinimi asla terk etmem, ne olur böyle bir işe girme!”

Fakat annesi, Sa'd'ı dininden döndürmekte kararlıydı. Yemeyi içmeyi kesti. Evinin bir köşesine çekilip, ölüm orucuna başladı.

Günler gelip geçti. Sa'd, sık sık evine uğruyor ve annesinin durumunu büyük bir hüznün ile seyrediyordu.

Kadın iyice zayıflamış ve elini kolunu kaldıramayacak kadar halsiz düşmüştü. Fakat inadından da vazgeçmiyordu.

Sevgili anacığının gözlerinin önünde eriyip gitmesi Sa'd için, büyük bir üzüntü kaynağı idi. Fakat, bedeli ve sebebi ne olursa olsun iman ettiği peygamberin yolundan geri dönemezdi artık. Yüzünü tekrar putlara çeviremezdi...

Neredeyse ölmek üzere olan annesinin karşısına son bir ümitle çıktı ve:

“Ey ana! Ben seni çok sevmekteyim. Ama Allah'ı ve O'nun bize gönderdiği Elçi'yi (asm) senden daha çok sevmekteyim. Vallahi bin

tane canın olsa ve binini de versen, ben yine de dinimden dönmeyeceğim!”

Sa’d’ın annesi, oğlunun bu sözlerinden sonra, boşu boşuna açlık çektiğini anladı. Sa’d’ı İslam üzere olmaktan alıkoymanın; belli ki artık, hiçbir yolu yoktu. Çaresiz, ölüm orucuna son verdi...

Genç Sa’d, Allah yolunda gösterdiği sarsılmaz kararlılığın karşılığını böylece almış oldu.

Allah, Sa’d ve annesi arasında geçen bu olay üzerine şu ayetleri vahyetti:

“Biz insana, anne-babasına iyilik etmesini emrettik. Annesi onu zaafan zaafa düşerek taşımış; sütten kesilmesi de iki yılda olmuştur. Onun için, Bana ve anne-babana şükret. Dönüş ancak Banadır.

Eğer onlar, ilâhlığına dair hiçbir bilgin olmayan bir şeyi Bana ortak koşman için seni zorlayacak olurlarsa, o zaman onlara itaat etme. Yine de dünyada onlarla iyi geçin. Sen, Bana yönelenlerin yolunu izle. Sonra dönüşünüz Banadır; yapmış olduklarınızı Ben size bildiririm.” [\[41\]](#)

İlk kan

Sa’d yedinci Müslümandı ve İslam, açıktan açığa değil, gizli gizli, kalpten kalbe yayılıyordu. Sevgili Peygamberimiz (asm), bir avuç arkadaşı ile birlikte, Mekke’nin dışında sakince yerlere gider ve orada namaz kılardı.

Bir gün, bir takım puta tapıcı müşrikler, Efendimizi (asm) ve müminleri namaz kılarken gördüler. Onlarla alay etmeye, İslam’a, Peygamberimize, ayetlere karşı hakaret etmeye başladılar. Bununla da kalmayıp, bazı müminlere ilişmeye, itip kakmaya yeltendiler.

Sa’d’a da, vurmaya kalktılar. Ama o eline geçirdiği bir deve kemiği yahut sopa gibi sağlam bir şey ile, kendisini savundu. Hatta, bir tanesine vurup, kafasını yardı. Bu İslam adına dökülen ilk kandı.

Açlık yılları ve hicret

Mekke dönemindeki öteki Müslümanlar gibi, Sa’d’ bin Ebu Vakkas da, işkencelere ve özellikle boykot yıllarındaki açlık sıkıntılarına, sabır ile göğüs gerenlendendi.

Günlerce aç kaldıktan sonra, Semure ağacının yapraklarından başka yiyecek hiçbir şey bulamadığı olurdu.

Nihayet, Müslümanlara hicret izni çıkınca, Medine yollarına ilk düşen kâfilede Sa'd bin Ebu Vakkas da yerini aldı...

“At Sa'd! At!”

Sa'd bin Ebu Vakkas'ın ok atmadaki üstün kabiliyeti, hem Bedir'de hem de ondan sonraki savaşlarda, onu apayrı bir yere koydu.

Özellikle Uhud savaşında, İslam ordusunun darmadağınık olduğu bir sırada, bine yakın ok attı.

Ustalıkla attığı okların isabet etmesi Peygamber Efendimiz'i (asm) o kadar memnun etmişti ki, bizzat kendi elleri ile Sa'd'a atacağı okları uzatırken, “At Sa'd! At! Anam babam sana feda olsun!” diyerek ona ne büyük bir kıymet verdiğini göstermişti.

Genç Sa'd, Peygamber Efendimiz'i (asm), bu şekilde mutlu ettiği ve savaşlarda böylesine yararlılık gösterdiği için çok mutluydu.

“Attığım okların düşmana nasıl isabet edeceğini ve böylece Allah'ın Elçisini (asm) nasıl koruyacağımı düşündükçe sevinçten kendimi bilmez hale geliyorum!” derdi.

Gönüllü muhafız

O gece tehlikeli bir geceydi. Peygamberimiz çadırında uyuyamıyor, “Keşke salih bir kimse çıkıp beni bu gece korusa!” diyordu.

Az zaman sonra, çadırın önünde bir ses duyuldu.

Allah Resulü sordu, “Kimsin?”

Cevap, “Ben Sa'd ya Resulallah!” diye geldi.

“Seni buraya getiren nedir?” dedi Peygamberimiz.

Sa'd bin Ebu Vakkas, şöyle cevap verdi:

“İçime senin hakkında bir korku düştü. Onun için seni korumaya geldim Ey Allah'ın Elçisi!”

Bu cevaptan çok memnun olan Peygamberimiz, Sa'd'a dualar etti ve o vakitten sonra yatıp güzelce dinlendi...

İran fatihi

Sa'd bin Ebu Vakkas'ın savaşçılığı, sadece isabetli ok atmaktan ibaret değildi. O aynı zamanda son derece usta bir kumandandı.

Hız. Ömer, halifeliği zamanında, İran'ı feth edecek ordunun başında komutan olarak Sa'd'ı görevlendirmişti.

O da, Kadisiye Savaşı'nda böyle bir göreve ne kadar layık olduğunu gösterdi ve irili ufaklı onlarca çarpışmadan sonra, İran'ı İslam topraklarına katan fatih olarak tarihin en şanlı sayfalarına adını yazdırdı.

Derler ki Sa'd bin Ebu Vakkas, o büyük sahabi, büyük kumandan ve büyük fatih, Pers İmparatorunun sarayı ile sarayın dillere destan bahçelerine girdiği zaman, şu ayeti okumaktaydı:

“Neler bırakmadılar ki geride:

Bahçeler, pınarlar... Çiftlikler, muhteşem konaklar... Safâsını sürdükleri nimetler...

Bütün bunlara Biz başka bir halkı vâris yaptık.” [\[42\]](#)

İran'ın fethinden sonra bir süre bu topraklarda kurduğu Kûfe şehrine valilik yapan Sa'd bin Ebu Vakkas, komutanlık gibi idarecilik mesleğinde de son derece başarılı olduğunu gösterdi.

Ömrünün son günlerinde İslam beldelerinde çıkan bir takım karışıklıklardan uzak durmaya çok dikkat etti. Evine çekildi ve hiçbir şeye karışmadı.

17 yaşımda İslam'a giren bu büyük kahraman, Sa'd bin Ebu Vakkas, Peygamberimiz tarafından yaşarken cennetle müjdelenen on büyük sahabiden bir tanesidir... [\[43\]](#)

Peygamber Efendimiz'in vefatından sonra İslam milletinin başına geçen dört büyük halife de, kendisinden ve İslam adına yaptığı güzel işlerden memnun olup, onun adını her zaman hayır ve sevgi ile andılar...

Sa'd bin Ebu Vakkas, kendisine örnek alınacak kimse arayanlar için ne güzel bir örnektir...

Sa'd bin Ebu Vakkas, kendisine hayran olunacak bir kahraman arayanlar için ne büyük bir kahramandır...

Sa'd bin Ebu Vakkas, karanlık gecede yolunu yitirmiş bir kimse için, ne parlak bir yıldızdır... Ki, onun ışığını takip edenler için, dosdoğru bir yolun tarif edicisidir...

Allah, ondan razı olsun... Amin!

[40]- Ebu, babası atası gibi bir anlama gelir. Vakkas ise okçu demektir. Ebu Vakkas, okçulukla uğraşan okçuluğun babası anlamındadır. Sa'd'ın babası Malik, Ebu Vakkas namı ile tanındığı için, o da Ebu Vakkas'ın oğlu anlamına gelen bu isimle anılırdı. Bin oğlu demek olduğuna göre, kısaca Sa'd bin Ebu Vakkas, Okçunun oğlu Sa'd anlamına gelir.

[41]– Lokman Sûresi, 14 ve 15. ayetler.

[42]- Duhan Suresi, 25,26,27 ve 28. ayetler

[43]- Peygamber Efendimiz'in (asm), yaşarlarken kendilerini cennetle müjdelediği on sahabî, Aşere-i Mübeşşere olarak anılır. Aşere-i Mübeşşere, müjdelenen on kişi demektir. Bunlar: Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali, Talha, Zübeyr, Abdurrahman bin Avf, Said bin Zeyd, Sa'd bin Ebi Vakkas ve Ebu Ubeyde bin Cerrah'dır. (Allah hepsinden ebediyyen razı olsun)

Zübeyr bin Avvam

– Müslüman olduğunda 15-16 yaşlarındaydı –

SAFİYE binti Abdülmuttalip, kocası ölüp de dul kalınca, biricik evladı Zübeyr'i eğitip adam etme işinin kendi omuzlarına kaldığını, yetimine hem analık hem de babalık etmesi gerektiğini iyi biliyordu.

Bu kolay bir iş miydi? Hele de, türlü türlü melanetin, envai çeşit kötülüğün, arsızlığın, hırsızlığın.. bir yağlı kara, kara bir yağ gibi insanların yüzlerine gözlerine bulaşıp yapıştığı şu Batha^[44] şehrinde...

İşte bu yüzden Safiye, oğlunu son derece sıkı bir disiplin çemberi içinde yetiştirmeye dikkat ederdi. Sık sık azarlamaktan, arada bir de dövmekten geri durmazdı.

Oğlunu azarlayıp dövdüğü bir gün, amcası Nevfel çıkıp geldi ve yeğenini göstererek:

“Sen bu çocuğu neden böyle dövüyorsun?” diye kendisine çıkıştı. “Senin bu yetime bir kinin mi var, onu sevmiyor musun? Yoksa ondan nefret mi etmektesin?”

Safiye ona şöyle cevap verdi:

“Vallahi onu sevmediğimi söyleyen yalan söylemiştir. Ben onu ancak akıllansın diye dövmekteyim. O büyüyecek ve orduları yenecek bir kumandan olacak. Evine ganimetlerle dönecek ve Safiye, onun orduları dize getirdiğini işittikçe sevinecek...”

Safiye binti^[45] Abdülmuttalib, isminden de anlaşılacağı gibi, Abdülmuttalip'in^[46] kızlarından birisi, Peygamber Efendimiz'in (asm) halasıydı. Yani Zübeyr, Peygamberimizin (asm) hala oğluydu.

Aynı zamanda, Hatice annemiz de, Zübeyr'in halasıydı. Zübeyr'in ölmüş babası Avvam, Hz. Hatice'nin kardeşiydi çünkü... İleriki yıllarda Hz. Ebu Bekir'in kızı, (Aişe annemizin kız kardeşi) Esmâ ile evlenip, Peygamber Efendimiz'e (asm) bir de bacanak olacağını şimdilik hesaba katmazsak; annesinin pek sıkı disiplini altında yetişen, yetişirken de, sık sık dayak yiyen ve azar işiten bu çocuğun, Peygamberimiz ile böyle bir akrabalık bağı vardı...

Ama kader, Zübeyr bin Avvam ile Peygamberimizi (asm), birbirine öyle bambaşka bir bağ ile bağlayacaktı ki, Sevgili Efendimiz (asm)

onu, “Benim havarimdir” diye anacak, “Anam babam sana feda olsun” diyecek kadar sevecek ve yaşarken, cennetle müjdeleyecekti...

Ne büyük saadetler...

15 yaşında bir sahabi

İslam nuru, Hira mağarasından dalga dalga Mekke'nin sokaklarına yayılırken, ona kalbini ilk açanlardan bir tanesi de, Zübeyr bin Avvam oldu.

Müslüman olduğunda, on beş yaşında uzun boylu, esmer benizli, sıırım gibi bir delikanlıydı.

Çok korkusuz, çok gözüpek bir gençti. Ama o da, ilk Müslümanların uğradığı işkencelerden nasibini aldı.

Zübeyr'in Müslüman olduğunu öğrenen amcası Nevfel bin Huveylid, çılgına döndü.

Öz yeğenini günlerce aç susuz bıraktı, acımasızca dövdü.

Yeğeninin yakasına yapışıp, onu İslam yolundan geri çevirmek için çekip çekelemesinin bir işe yaramayacağını anlayınca da, akla hayale gelmeyecek bir işe kalkıştı.

Hasır kilimleri ateşe verip, Zübeyr'i ateşin yakıcılığına, dumanın boğuculuğuna tutuyor ve defalarca tekrarladığı bu acımasız işkenceler sırasında da, “Muhammed'in Allah'ını inkâr et, ben de seni serbest bırakayım!” diye bağıırıyordu.

Zübeyr ise:

“Burada yanar kül olurum ama yine de inkâr etmem!” diye cevap veriyordu amcasına...

Zübeyr, amcası tarafından bu korkunç işkenceye defalarca maruz bırakıldı. Ancak, bu kahraman genç sahabi, her şeye sabretti. Dininden asla geri dönmedi.

Amcasının elinden kurtulmak için olsun, diliyle bile, Peygamberimize olan sevgi ve sadakatından, Allah'a olan imanından ve İslam'a karşı bağlılığından vazgeçtiğini söylemedi...

Allah için çekilen ilk kılıç

Zübeyr bin Avvam Müslüman olduğunda, yeryüzündeki Müslümanların sayısı iki elin parmaklarına denk gelmiyordu. Müslüman kardeşlerine özellikle de Peygamber Efendimiz'e (asm) yapılan işkenceler, onu çok üzüyordu.

Bir gün, Peygamberimizin, Mekke'nin puta tapan müşrikleri tarafından öldürüldüğü haberi bir yıldırım gibi göğsüne düştü.

Kılıcını çektiği gibi kendisini sokağa attı. Öfkeyle Mekke'nin en azılı Allah düşmanlarının ortasına dalmak üzereydi ki, Peygamberimiz ile karşılaştı.

Şaşırdı...

Öyle ki, şaşkınlığından, Peygamberimizin (asm) sağ salim karşısında duruyor olduğuna sevinemiyordu bile...

Efendimiz, onu böyle yalın kılıç kan ter içinde görünce:

"Nereye böyle?" diye sordu.

"Ey Allah'ın Elçisi (asm)! Bana senin öldürüldüğünü söylediler. Kılıcımı aldım, seni öldüreni yahut öldürenleri öldürmeye, karşıma kim çıkarsa çıksın kellesini uçurmaya yemin ettim!" diye cevap verdi Zübeyr!

Zübeyr'in kılıcı, İslam uğruna kâfirlere karşı kınından çekilip sıyrılmış ilk kılıçtı...

Habeş Ülkesi'ne hicret

Müslümanların sayısı çoğalıyor, onların sayısı çoğaldıkça, Mekke'nin puta tapıcı müşriklerinin azgınlıkları da, o nisbette artıyordu...

Özellikle, ihtiyar kâfirler, gençlerin Peygamber Efendimizin (asm) dizi dibine koşmalarına tarifsiz bir öfke duyuyorlardı.

Mekke, bir avuç Müslüman için yaşanılması imkânsız bir yer haline gelmişti.

Sevgili Peygamberimiz, hem Müslümanların bir kısmının bu işkencelerden kurtulması, hem de İslam'ın yayılması için yeni ve çok daha verimli bir yer bulunması için, hükümdarı adaletli bir kimse olarak bilinen Habeş Ülkesi'ne hicret edilmesini emretti.

İslam Tarihinin bu ilk hicret kâfilesinde Zübeyr bin Avvam da vardı. Üstelik kâfilenin en genç olanıydı...

Ve Medine

Habeş kralı gerçekten de, adaletli ve temiz yürekli bir kimse idi. Müslümanlar, onun ülkesinde hiçbir sıkıntı çekmediler. Dinlerini gönüllerince yaşadılar ve burada İslam'ı diledikleri gibi anlattılar. Bir süre sonra Mekke'ye döndüler.

Mekke'de işler düzelmemişti. Hatta daha da kötüye gitmekteydi. Güzel olan, müşriklerin zalimlikleri kadar, Müslümanların sayısının da artmış olmasıydı...

Evet İslam, kalp kalp yayılıyor, kalbini onun aydınlığına inatla kapalı tutanlar hariç, herkes bundan nasibini alıyordu.

Sevgili Peygamberimiz, Medine'ye; daha doğrusu o zamanki adı ile Yesrib'e hicret edilmesini emretti. Peygamberimiz bir emir verecekti de, Zübeyr o emri yerine getirmekten geri kalacaktı! Bu mümkün müydü?

Zübeyr bin Avvam, arkasına bile bakmadan ilk kâfilelerle birlikte, Medine yollarına düştü.

Çöl, Peygamber emri ile adım atan bu hicret yolcularının ayakları altında, bahtının en bereketli günlerini yaşıyordu...

Bedir'in bir kahramanı

Müslümanlar ile kâfirler arasındaki ilk büyük savaş Bedir savaşıdır. Zübeyr bin Avvam, Bedir günü eşsiz bir kahramanlık sergiledi. O günü anarken "Bedenimde yara almadık hiçbir yer kalmadı" derdi.

Zübeyr, Bedir günü başına güzel, sarı bir sarık bağlamıştı.

Onun Allah yolunda kahramanca savaşması, meleklerin çok hoşuna gitmiş olacak ki, Sevgili Peygamberimiz, o gün yeryüzüne inen meleklerin tıpkı Zübeyr gibi başlarında sarı sarıklar sarmış olduklarını haber vermişti...

Uhud günü

Uhud Harbi'nde Peygamber Efendimiz'in emrini dinlemeyip, yerlerinden ayrılan okçular yüzünden İslam ordusu çok zor duruma düştü.

Hatta bir ara Peygamberimizin (asm) etrafında, onu koruyacak çok az sahabe kaldı. Zübeyr bin Avvam'ın, o azlardan bir tanesi olmaması

mümkün müydü!?

Tıpkı Bedir’de olduğu gibi, Uhud’da da Allah yolunda harb edenlerin en kahramanlarından bir tanesi yine Zübeyr oldu...

Her zaman en önde

Uhud Harbi’nden sonraki günlerde, Hendek Harbi’nde, hain Kurayzaoğullarına, yaptıklarının hesabı sorulduğu günde, Huneyn’de Zübeyr hep en öndeydi...

Bazen olurdu ki, tek başına düşman birliklerinin içine dalar ve onları darmadağın ederdi...

Müşriklerin süvarileri, mızrağını omuzuna asmış ve başına kızıl bir örtü bağlamış Zübeyr’i Huneyn gününde gördüklerinde, kaçacak delik aramışlardı...

Hayber’de, onların meşhur savaşçı Yasir’in, “Yok mu karşıma çıkacak bir Müslüman?” diye naralar atarak ortaya çıkmasına, ok gibi meydana fırlayarak cevap verdi. Kılıçların, ortalığa çöl ateşinden kızgın kıvılcımlar saçtığı bu şiddetli çarpışmayı, Zübeyr’in annesi Safiye de seyretmekteydi.

Bir ara, endişe ile Peygamberimize sordu:

“Yoksa oğlum ölecek mi ey Allah’ın Elçisi!”

Peygamber Efendimiz, henüz bitmemiş bu iki kişilik savaşın sonucunu önceden söyleyerek, onun kalbini ferahlandırdı:

“Hayır! Allah’ın izniyle zafer oğlunundur!”

İslam orduları Mekke’yi müşriklerden geri almak için sefere çıktığında Zübeyr bin Avvam, yine en önde, Sevgili Efendimiz’in (asm) yanı başında yerini aldı. İslam sancağını da, yine o taşımaktaydı...

Zübeyr bin Avvam, Sevgili Efendimizin (asm) vefatından sonra da, İslam adına çıkılmış her seferde, en ön saflarda yerini aldı. Her savaşta çarpıştı...

Mısır’ın fethi sırasında, Babilyon Kalesi’nin surlarına, “Ben kendimi Allah için feda ediyorum!” diyerek ilk çıkan da yine kahraman Zübeyr oldu.

Bütün bu mücadelesinin yanında son derece becerikli bir tüccar olan Zübeyr bin Avvam, Medine’nin en zengin adamlarından biriydi.

Fakat son derece mütevazî bir hayat yaşar, kazancının büyük bir kısmını, Allah yolunda sadaka olarak dağıtırdı.

On tane hayırlı evlat yetiştirdi. Oğullarına, canından çok sevdiği, omuz omuza savaştığı, omuz omuza çölleri aştığı, Peygamber Efendimizin (asm) ardında omuz omuza namaza durduğu sahâbi arkadaşlarının isimlerini vermişti:

Abdullah, Urve, Mus'ab, Münzir, Amr, Ubeyde, Cafer, Amir, Umeyr ve Hamza...

Hicretten 36 yıl sonra, 64 yaşındayken, şehit edildi...

Sevgili Efendimiz (asm) onun için, "Benim havarimdir" derdi. "Anam babam sana feda olsun" diyecek kadar da severdi.

Yaşarken Cennetle müjdelenen on sahâbiden bir tanesiydi...

Allah ondan razı olsun.

Bizlere de, Cennet bahçelerinde dizi dibine oturup, kahramanlıklarını bizzat kendisinden dinlemeyi nasip etsin... Amin!

[44]- Batha, Mekke'nin eski bir ismidir.

[45]- Binti, kızı demektir. Safiye binti Abdülmuttalip, Abdülmuttalip'in kızı Safiye anlamına gelir. Erkek çocuklar için bin ifadesi kullanılır. Bu da oğlu demektir. Zübeyir bin Avvam'ın, Avvam'ın oğlu Zübeyir anlamına gelmesi gibi...

[46]- Peygamber Efendimiz'in (asm), dedesi (Babasının babası).

Talha b. Ubeydullah

– Müslüman olduğunda 16 yaşındaydı–

TALHA B. UBEYDULLAH, zeki ve cevval bir delikanlı idi. Yaşının çok üstünde bir olgunlukta idi.

Pek çok Mekke'li gibi o da ticaretle uğraşırdı. Bütün işlerini, genç yaşına ustalıkla çekip çevirirdi.

Şam'a giden bir ticaret kervanı ile yola çıktı. Kervan, Şam yakınlarındaki meşhur Busra kentinde konaklayınca; Talha b. Ubeydullah, yanına birkaç arkadaşını alarak, panayıra gitti.

Bu panayır, eğlence yerinden çok, çeşit çeşit malların alınıp satıldığı bir fuar alanı gibiydi...

Talha, panayırdaki gezerken, ihtiyar bir rahibin, "Ey tüccarlar! Aranızda Mekke'den gelen kimse var mı?" diye bağırdığını işitti.

"Ben Mekkeliyim!" diye cevap verdi hemen.

İhtiyar rahip, merak ve heyecandan irileşmiş gözlerle Talha'nın yanına sokulup:

"Ahmed geldi mi? Söyle bana Ahmed geldi mi?" diye sordu.

"Ahmed de kim?" dedi Talha. Şaşırılmış ve rahibin bu acayip halinden ürkmüştü.

Rahip, gözlerini Talha'nın gözlerine dikti ve titreyen bir sesle şöyle dedi:

"Abdullah'ın oğlu, Abdülmuttalib'in de torunu olan Ahmed! Ona peygamberlik görevinin verileceği ay bu aydır. O peygamberlerin sonuncusudur. Mekke'de doğacak; hurmalık ve verimli toprakları olan bir memlekete hicret edecek.

Ey genç adam! Sen sakın onunla beraber olma fırsatını kaçıрма!"

Talha b. Ubeydullah, dönüş yolunda hep rahibin kendisine söylediği bu acayip sözleri düşündü. İçinden, "Ahmed kim olabilir? Olsa olsa Muhammed olabilir!" diye geçirdi.

Eğer Mekke halkının içinden bir peygamber gelecekse, buna el-Emin'den^[47] daha layık kim vardı? Hiç kimse...

Uzun ve yorucu çöl yolculuğu bitip de, Mekke'ye vardıklarında, Talha'nın ilk yaptığı iş, kendisini karşılayanlara, "Mekke'de yeni bir haber var mı?" diye sormak oldu.

Onlar, “İşitmedin mi?” dediler. “Muhammed-ül Emin, peygamber olduğunu söylüyor. Ebû Bekir de, ona iman etti...”

Talha, Hz. Ebu Bekir’i çok iyi tanıyordu. Ebû Bekir, iyi huylu, ağırbaşlı ve akıllı bir kimse idi. Onu çok seviyor ve sözüne her zaman itimad ediyordu...

Ebu Bekir’in, Peygamber Efendimiz’e (asm), bu kadar çabuk iman etmiş olması, Talha’nın gönlünü bu işe ısıttı ve cesaretlendirdi. Koştı ve Hz. Ebu Bekir’in yanına vardı:

– Sen Muhammed’in peygamberliğine iman etmiş, ona tabii olmuşsun öyle mi?

– Evet, öyle!

Talha b. Ubeydullah, Busra pazarında başına gelenleri, o garip rahibin kendisine söylediği sözleri bir bir Hz. Ebu Bekir’e anlattı.

Sıddık-ı Ekber^[48]: “Kalk öyleyse, Muhammed’in (asm) yanına gidelim. Bunları ona da anlat ve sana söyleyeceklerini dinle!” dedi.

Talha b. Ubeydullah, bu on altı yaşındaki alnı ve gönlü pırıl pırıl delikanlı, Peygamber Efendimizin (asm) kalplere huzur veren huzuruna vardı, diz çöküp oturdu. Busra pazarında olan biteni, rahibin acip ve garip sözlerini Allah’ın Elçisi’ne anlattı.

Resulullah, işittiklerinden çok memnun oldu. Talha’ya Kur’an’dan ayetler okudu. Onu İslam’a davet etti.

Ve Talha b. Ubeydullah, yeryüzünde Peygamber Aleyhisselam’a iman eden ilk sekiz kişiden biri oldu.

Karineyn

Talha’nın Müslüman olduğunu işiten annesi Sabe, ortalığı ayağa kaldırmakta gecikmedi. Herkesin göz bebeği olan bu genç adamın, atalarının dinini, bir daha geri dönmemesine terk etmiş olması, akrabalarını da deliye çevirmişti.

Annesinin “Aman siz bir hâl çaresini bulun da Talha’yı bu işten kurtarın!” diye yalvarıp yakarması üzerine, akrabaları toplandılar ve Talha’yı ikna turlarına başladılar. Fakat bu işe yaramadı..

Konuşmanın bir işe yaramayacağına anlamaları çok uzun sürmeyince, sıra zorbalığa, eziyete ve işkenceye geldi.

Talha b. Ubeydullah’ın elini kolunu organlarla sarıp bağladılar ve Mekke sokaklarında dolaştırmaya başladılar. Belki utanır da,

yaptığından vazgeçer diye umut ediyorlardı.

Talha, kan ter içinde, çekiştirilip duran bir ipin peşi sıra yürürken, annesi sevgili oğlunun arkasından geliyor ve kendilerini görenlere, oğlunu şikayet ediyordu.^[49]

Etraftakiler de, Talha'ya ağır sözler söylüyorlar, başına sopalarla vuruyorlardı.

Bir başka gün ise, kendisine “Kureyş kabilesinin Aslanı” adı verilen Nefel b. Huveylid,^[50] Talha'yı yakalayıp sıkıca bağladı. Ardından da, Hz. Ebu Bekir'e aynı şeyi yaptı... Daha sonra da, bu iki güzide sahabiyi, birbirine bağlayıp, sövüp saysınlar, vurup kırsınlar diye Mekke'nin en ayyaş ve en serseri ayak takımının önüne, attı. Herkes bu insan azmanından korktuğu için, kimse, ona karşı çıkamadı. Zaten kim çıkacaktı? Müslümanların sayısı, bir elin parmaklarını geçemiyordu ki henüz...

Hz. Talha ve Hz. Ebu Bekir'in aynı iple birbirine bağlanmasından sonra onlara, ‘Bir aradalar, bitişikler ya da ayrılmazlar’ anlamına gelen “Karineyn” sıfatı verildi...

Medine'ye hicret

Talha b. Ubeydullah, yine bir ticaret yolculuğu için Şam'a gitti. O, Şamdaki işlerini toparlayıp, Mekke'ye geri dönerken, Peygamber Efendimiz (asm), Hz. Ebu Bekir ile birlikte Medine'ye doğru hicret yolculuğuna çıkmışlardı. Kaderin güzelliğine bakın ki, yolda Talha ile karşılaştılar.

Hz. Talha, artık Mekke'de kalabilir miydi hiç? Acele acele işlerini derleyip topladı ve Medine yollarına düştü.

Bedir'e katılamadı...

Talha b. Ubeydullah, Bedir savaşından on gün kadar önce, Said b. Zeyd ile birlikte, Kureyş'ten gelen kervanlar hakkında bilgi edinmek amacı ile, Peygamberimiz tarafından göreve gönderildi. Fakat, onlar Medine'ye dönmeden, Kureyş müşriklerinin ordusu ile İslam müminlerinin ordusu karşılaştı ve Bedir Savaşı oldu. Bu yüzden her ikisi de, Bedir'e katılamadılar. Çok çok üzüldüler. Ama Peygamberimiz (asm), Bedir savaşından elde edilen ganimetten,

savaşa katılmışlar gibi onlara da pay verdi. Dahası, İslam adına girişilmiş bu ilk büyük mücadelenin sevabından hissedar olduklarını da söyledi...

Uhud'un bir kahramanı!

Hız. Ebu Bekir, Uhud Savaşı'nın o dehşetli dakikaları hatırladıkça, ağlar ve:

“O öyle bir gündü ki, onun bütün şan ve şerefi Talha'ya aitti” derdi...

Talha b. Ubeydullah, Uhud Savaşı'nda olağanüstü bir kahramanlık sergilemişti. İslam ordusunun dağıldığı, Allah Resulü'nün (asm) pek az bir sahabe ile başbaşa kaldığı zamanda, işte o azlardan bir tanesi de Talha idi. Hatta bir ara, müşriklerin ok ve kılıç darbeleri ile Sevgili Peygamberimiz (asm) arasında kala kala sadece Talha b. Ubeydullah kaldı.

Peygamber Efendimiz'e (asm) kast eden kılıç darbelerini eliyle durdurmuş, parmaklarından bir kısmını bu uğurda feda etmişti.

Savaşmaktan bitkin düşüp yere yığıldığında, bedeninde sayısız ok ve kılıç yarası olduğunu görmüşlerdi.

Peygamberimiz, yaşarken cennetle müjdelediği on sahabiden bir tanesi de Talha b. Ubeydullah idi.

Allah Resulü (asm), şair Hasan bin Sabit'ten, Talha'nın kahramanlıklarını öven bir şiir söylemesini istemişti. İşte o şiirden küçük bir bölüm:

*“Talha zor ve sıkıntılı Uhud gününde
Yardım edeceğine söz verdi Muhammed'e
Ellerini mızrak ve kılıçlara kalkan yaptı
Bütün parmakları al renklere boyandı..”*

Zengin ve cömert

Genç yaşından beri ticaret ile uğraşan Talha, Medine'ye hicret ettikten sonra ziraat işleri ile de meşgul oldu. Son derece zengin bir kimse idi. Ama ne giyiminde, ne yeyip içmesinde bu zenginliğin alametleri kimsenin gözüne batacak kadar görünmezdi. Sade bir hayat yaşardı. Fakir bir mümin kardeşi onun yanına geldiğinde, ezilmezdi. Fakat, ihtiyaçları giderilmiş olarak oradan ayrılırdı...

Kanıyla canıyla nasıl Allah yolunda mücadele ediyorsa, malıyla da öyle mücadele ederdi.

Servetini fakir fukaradan, garip gurebadan özellikle de akrabalarından asla esirgemezdi.

O, kendisinden istenmeden veren, verdi mi de çok çok veren bir kimse idi.

Sevgili Efendimiz (asm), “Ey Talha, sen şüphe yok ki, feyyazsın!” derdi. Feyyaz, eli açık demektir.

Bir ismi *Talhatul Feyyaz* (Eli açık Talha), bir ismi *Talhatul Cevvad* (Cömert Talha), bir başka ismi de *Talhatul Hayr* (Hayırlı Talha) olan Talha b. Ubeydullah, Peygamber Efendimiz’in Medine’ye teşrif etmesinden otuz küsur sene sonra vefat etti...

Allah, Talha b. Ubeydullah’tan razı olsun Onun hatırası, yüksek semalarda parıldayan bir yıldız gibi, kıyamete kadar bizlere yol göstermeye devam edecek...

[47]- Peygamberimiz, yirmi beş yaşından ta peygamberlik vazifesini aldığı vakte kadar, Mekke’de el-Emin olarak anılırdı. Çünkü dost düşman herkes bilirdi ki, aralarındaki en emin kişi oydu.

[48]- Hz. Ebu Bekir’in bir lakabı, büyük sadık anlamına gelen Sıddık-ı Ekber’dir. Çünkü o, Peygamber Efendimiz’e sadakat ile iman edenlerin en büyüğüdür. Herkesin inanmadan önce az da olsa tereddüt ettiği konularda, “O söylüyorsa doğrudur!” der, bir an bile tereddüt etmezdi..

[49]- Talha b. Ubeydullah’nın annesi, daha sonra Müslüman olup, İslam annelerinin kutlu ve mutlu kervanına katılmıştır.

[50]- Pek çok genç sahabiye olmadık işkenceler eden Nevfel, İslam’ın en azılı düşmanlarından biriydi. Yeğeni Zübeyir b. Avvam’a da, etmediği eziyet kalmamıştı. Bedir Harbi’nde, aslanlığı ile birlikte kafasını da kaybetti, cehenneme yıkıldı gitti.

Abdullah b. Mesud

– Müslüman olduğunda 16-17 yaşlarındaydı –

MEKKE şehrinin çevresindeki, tepeliklerde ve mugeylan ağaçlarının^[51] tek tük göğerdği cılız otlaklı kırıklarda koyun otlatan bir çoban vardı.

Adı, Abdullah b. Mesud idi. On beş, on altı hadi bilemediniz on yedi yaşlarındaydı. Cıbcılız, neredeyse oturan bir kimse ile aynı boya denk gelecek kadar da kısa boylu bir gençti.

Başlarında beklediği koyunlar, ona ait değildi. Mekke'nin ileri gelenlerinden bir adam olan Ukbe b. Ebu Muayt adında bir adama aitti...

Abdullah, bu adamın sürüsünü erken vakitte teslim alır; önüne katar götürür, akşama kadar da onların başında çobanlık ederdi.

Zamanının çoğu kırdan bayırda geçtiği için, şehirde olup bitenler hakkında fazlaca bilgisi olmazdı. Fakat, yeni bir peygamber çıktığına dair bir takım haberler, onun dahi kulağına gelmişti.

Evet, duymuştu böyle bir haber ama doğrusu için aslını astarını merak edip araştırarak bir imkânı da hiç olmamıştı...

İlk karşılaşma ve bir mucize

Abdullah'ın günlerinden bir gündü. Her zamanki gibi koyunlarını yaymış, başlarında bekliyor ve sürüsünü otlatan bir çoban ne yapıyorsa, onu yapıyordu.

Uzaklardan iki kişinin kendisine doğru gelmekte olduğunu gördü.

O iki kişi yaklaştı, yaklaştı, yaklaştı..

Abdullah bu gelenleri az çok tanıyordu.

Bunlar Mekke halkından kimseler idi. Fakat, sanki bambaşka bir diyardan, bambaşka bir iklimden, bambaşka bir hâl ile gelmekteydiler..

Yorgun ve susuz görünüyorlardı. Ancak, ne güzel gülümsüyorlardı.

Belli ki bu gelen kimselerden, insana hayrın her türlü gelebilirdi de, zararın hiçbir türlü gelmezdi...

Yürüdüklerinde, iyilik ve esenlik de kendileri ile beraber yürüyen bu iki kişi; inatçı puta tapıcılarının zulmünden biraz olsun uzaklaşmak için sakin kırıklarda rahat bir nefes almaya çıkan Peygamber Efendimiz (asm) ile, onun az zaman sonra mağara arkadaşlığını ve hicret yoldaşlığını yapacak olan sadık dostu, Hz. Ebu Bekir'den başkası değildi...

Geldiler ve çoban Abdullah'a selamların en güzeli ile selam verdiler. Sonra, Sevgili Peygamberimiz (asm) ona şöyle dedi:

“Ey çoban yanında süt var mı?”

“Var elbette!” dedi. Abdullah b. Mesud. “Ama size veremem. Çünkü ben bu koyunların sahibi değilim. Ben sadece emanetçi bir kimseyim. Bu koyunlar başkasının malıdır...”

Bu hakikatli cevap, hem Peygamber Efendimizi (asm), hem de Hz. Ebu Bekir'i (ra) son derece memnun etti.

“Öyleyse..” dedi Peygamberimiz. “Bize kendisinden hiç süt sağılmamış kısır bir koyun getir...”

Abdullah, sürünün içine daldı ve daha önce hiç yavru lamamış, sütü gelmemiş bir koyunu çekip çıkardı.

Peygamberimiz “bismillah” diyerek, koyunu tuttu ve mübarek elleriyle sağmaya başladı.

Onu merakla seyreden Abdullah ise içinden, “Bu kısır koyundan tek damla bile süt çıkmaz!” diye geçiriyordu ki, koyunun memeleri şişip kabarmaya ardından da, bereketli bir süt çeşmesi gibi akmaya başladı.

İrice bir kase, Abdullah b. Mesud'un şaşkın bakışları arasında taptaze süt ile doldu taşıtı. Ve Allah'ın Elçisinin bir işareti ile (asm), kısır koyunun memeleri yine eskisi gibi büzülüp küçüldü, süt kesildi. Peygamberimiz, mübarek elleri ile sağdığı sütten hem kendisi içti, hem Ebu Bekir'e içirdi. Kalanını da Abdullah'a ikram etti.

Abdullah b. Mesud, merakla ve heyecanla, Peygamberimizin yanına sokularak:

“Koyunu sağarken neler okudun? Bana da öğret!” dedi.

Allah'ın Elçisi (asm), onun başını okşadı ve:

“Ey delikanlı, Allah sana rahmet etsin. Sen öğreneceksin ve çok bilgili bir kimse olacaksın!” buyurdu.

O günden sonra Abdullah b. Mesud için, Peygamber Efendimizin (asm) yakınında olmaktan daha sevgili bir iş kalmadı.

Peygamberimiz de, onu hep yakınında tuttu. Öyle ki, bazıları Abdullah b. Mesud'u, Peygamberimizin ev halkından bir kimse zannederdi.

Hem Mekke'de hem de Medine'de, Peygamber Aleyhisselam'a en yakın olanlardan biri Abdullah b. Mesud oldu.

Sahabiler, Abdullah b. Mesud'un bu yakınlığına gıpta eder ve onun için "Resulullah'ın sırdaşı" derlerdi...

O, Allah'ın Elçisi'ne (asm), bir gölgenin bir insana yakınlığından daha fazla yakındı.

Gündüz ve gecede, yolda yahut evde.. hep onun yanı başındaydı.

Yürüdüğünde onunla yürür, durup oturduğunda onunla beraber otururdu...

Hüzünlendiğinde hüzünlenir, neşelendiğinde neşelenirdi...

Çıkardığında ayakkabılarını alır, giyeceği zaman düzeltir önüne koyar, giymesine yardımcı olurdu. Misvak,^[52] yastık, koku ve asa gibi özel eşyalarını taşırdı. Uyuduğunda onu uykusundan uyandırıp ibadete kaldırır, yıkanacağı zaman örtüsünü tutardı...

Abdullah b. Mesud, bütün bu hizmetlerini yüksek bir sadakat ve yüce bir saygı ile yapardı.

Büyük sadakat

Medine'de güzel bir cuma günüydü. Allah'ın Elçisi (asm), minbere^[53] çıkmıştı. Cemaate, "Oturun!" emretti.

Abdullah b. Mesud, bu emri duyduğunda henüz mescidin kapısından içeriye girmemişti. Fakat Resulullah'ın (asm) emrini işitir işitmez, bulunduğu yere hemen çöküp oturdu. Peygamberimiz (asm) onu gördü ve: "Ey Abdullah, içeri gir!" buyurdu da, Abdullah b. Mesud, oturduğu yerden kalkıp, mescide girdi...

Emr-i Nebevîye^[54] itaat etmekte, bu derece ileri bir kimse idi...

Kâbe'de ilk Kur'an sesi

Abdullah b. Mesud'u, diğer ilk Müslümanlardan ayıran ilginç bir özelliği vardır.

O, Mekke'de Peygamberimizden sonra, yüksek sesle Kur'an okuyan ilk Müslümandır.

İslâm'ın ilk yılından bir gündü. Taze Müslümanlar kendi aralarında konuşurken, yeni gelen ayetleri yüksek sesle okuyamamaktan dolayı üzüntü içinde olduklarını söylüyorlardı. Eğer yüksek sesle Kur'an okuyabilselerdi, kimbilir belki de, müşriklerin de kalbi onun güzelliği karşısında yumuşardı...

Bu konuşulanları heyecanla dinleyen Abdullah b. Mesud: "Ben okurum! Ben onlara Kur'an'ın sesini duyururum!" diyerek ortaya atıldı.

"Onlar sana akla hayale gelmedik işkenceler ederler. Senin akrabaların pek az. Sana sahip çıkamazlar.." dedilerse de, Abdullah:

"Bırakın gidip bir kez okuyayım, ne olaksa olsun!" diye cevap verdi.

Ertesi sabah, erkenden Kabe'ye giden Abdullah, Makam-ı İbrahim'in^[55] bulunduğu yerde oturup beklemeye başladı. Biraz sonra, Mekke'nin uluları bir bir dökülmeye ve her zaman çöreklandıkları yerde oturup, kendi aralarında sohbet etmeye başladılar.

Sayıları iyice kalabalıklaştığında Abdullah, "İşte tam sırası!" dedi ve oturduğu yerden ayağa kalktı. Onun ayağa kalkması bile, ötekilerin dikkatini çekmeye yetmişti.

Konuşmalarına ara verip, gözlerini Abdullah'a çevirdiler.

İçlerinden biri:

"Bu sıska çocuk Ukbe'nin çobanı değil mi?" Bu saatte burada ne işi var?" dedi.

Derin bir nefes alan Abdullah b. Mesud, Allah vergisi o güzel ve etkileyici sesiyle, Rahman Suresi'ni okumaya başladı:

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Rahmân,

Kur'ân'ı öğretti.

İnsanı yarattı,

Ona beyanı ^[56] öğretti.

Güneş ve Ay bir hesaplardır. ^[57]

Müşrikler, bir süre Abdullah'ı dinlediler. Hem şaşkınlıklarından hem de, ayetlerin zihinlerini çarpan ifadelerinden bir şey diyemediler. Fakat bu durum çok uzun sürmedi. Dişli tırnaklı bir takım hayvanlar gibi oturdukları yerden fırladılar ve Abdullah b. Mesud'un üzerine

çullandılar. Onu bayıltana kadar dövdüler. Sonra da kan revan^[58] içinde orada öylece bırakıp, öfkelerinden çekip gittiler...

Abdullah, uzun bir süre orada öylece baygın yattı. Kendine geldiğinde ise ayakta duracak mecali^[59] kalmamıştı.

Büyük zorluklarla, arkadaşlarının yanına vardığında; onu görenler, neler olup bittiğini anlamak için, soru sorma gereği bile duymadılar. “İşte biz de bunun olmasından korkuyorduk Abdullah!” dediler.

Abdullah b. Mesud ise, şaşılacak şekilde halinden memnun görünüyordu, onlara gülümseyerek şöyle dedi: “Vallahi Allah’ın düşmanlarını çok zayıf gördüm. Yarın yine gideceğim ve onlara tekrar Kur’an okuyacağım!”

Ancak, onu canları kadar seven arkadaşları, buna izin vermediler. Abdullah’ın, o azgınlığın önüne bi daha çıkmasına mâni oldular.

Güzel ses, güzel okuyuş

Abdullah b. Mesud, Allah vergisi güzel bir sese sahipti. Üstelik Kur’an’ı en güzel okuyanlardan biriydi.

Sevgili Peygamberimiz (asm), “Kim Kur’an’ı tıpkı indiği günkü gibi okumak isterse, Abdullah gibi okusun” buyurmuştur.

Bir gün, Peygamberimiz (asm), Abdullah b. Mesud’dan kendisine Kur’an okumasını istedi.

Abdullah:

“Ey Allah’ın Elçisi! Kur’an sana indirildiği halde, benden onu sana okumamı mı istiyorsun?” diye sordu.

Peygamberimiz ona şöyle cevap verdi:

“Evet, onu başkasından dinlemek benim hoşuma gider...”

Cehaletin Babası’nı o öldürdü

Abdullah b. Mesud, Bedir gününde kimselere nasip olmayacak bir işin üstesinden geldi. Ebu Cehil’i öldürdü.

Ebu Cehil Mekke müşriklerinin başıydı. İslam’a ve Müslümanlara düşmanlık etmede en birinci sıradaydı. Ve pek çoğu gibi o da, yaşlı ve inatçı bir ihtiyardı. Abdullah b. Mesud tarafından öldürölüp cehenneme gönderildiğinde tam yetmiş yaşındaydı.

Evet, Peygamberimizin (asm) etrafını saran ilk Müslümanlar nasıl çoğunlukla gençler ise, ona düşman olanlar da çoğunlukla böyle ihtiyar kimselerdi...

Abdullah b. Mesud, bu büyük müjdeyi Peygamberimiz'e vermek için koşmaya başladı. Öyle heyecanlıydı ki, sanki ayakları yere değmiyordu. Bu gerçekten çok büyük bir haberdir. Peygamberimiz ona:

“Kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan Allah’a yemin eder misin?” dedi.

Abdullah:

“Kendisinden başka ilah olmayan Allah’a yemin olsun ki onu öldürdüm!” diye cevap verdi heyecanla.

Haberin doğruluğu Ebu Cehil’in^[60] yerde yatan ölüsünün herkesçe görülmesiyle kesinlik kazanınca, Peygamberimiz onu göstererek şöyle buyurdu:

“Seni rezil ve perperişan eden Allah’a hamd olsun. Bu Allah’ın düşmanı, bu milletin firavunuydu...”

İlim dolu bir dağarcık

Karşılaştıkları ilk gün, Allah Resulü’nün, “Ey delikanlı, Allah sana rahmet etsin. Sen öğreneceksin ve çok bilgili bir kimse olacaksın!” diye duasını alan Abdullah b. Mesud, sahabe içinde, ilmiyle öne çıkıp ışıltı ışıltı parıldaayan bir yıldızdır.

Hz. Ömer, Abdullah b. Mesud’u çok severdi. Ona, “İlim dolu bir dağarcık”^[61] derdi.

Sevgili Peygamberimiz vefat ettiğinde kırk yaşında olan Abdullah b. Mesud’un en önemli görevi, Peygamberimizden öğrendiği fıkıh^[62] bilgisini insanlara ders verip öğretmesi oldu.

Hz. Ömer, halifeliği zamanında Ammar’ı vali olarak tayin ettiği Kûfe şehrine, insanlara İslam’ı öğretsin diye Abdullah b. Mesud’u da onunla birlikte gönderdi. Kûfe halkına yazdığı mektupta şöyle diyordu:

“Ey Kûfe halkı! Size gönderdiğim bu iki kimse, Allah Resulü’nün en seçkin sahabilerindendir. Onların sözlerini dinleyin ve kendilerine itaat edin.

Yanımda olmasını istediğim halde size gönderdiğim Abdullah konusunda biliniz ki, sizin iyiliğinizi kendi iyiliğime tercih etmiş bulunmaktayım...”

Günlerden bir gün, Hz. Ali'nin etrafında toplanan bir grup insan, Abdullah b. Mesud için:

“Ey müminlerin emiri, bizler ahlâk bakımından ondan daha güzelini görmedik. Öğretmek bakımından da çok şefkâtliydi. Yanına oturulacakların en iyisiydi...” dediler.

Hz. Ali bu söylenenlerden çok memnun oldu ve:

“Ey Allah'ım! Sen bu konuşulanlara şahitsin! Ben de onun hakkında bunların söylediklerinin mislini söylüyorum, hatta daha da fazlasını...” dedi.

Abdullah b. Mesud, Müslüman olduğunda on altı, on yedi yaşlarındaydı.

Peygamber Efendimiz'i tanıdığı andan, onun vefatına kadar yanından hiç ayrılmadı. Bir vakit Mekke müşriklerinin işkencelerinden kurtulmak için Habeşistan'a hicret edenlerle birlikte gittiyse de, Allah Resulü'nün ayrılığına dayanamayıp geri gelenlerden oldu.

Peygamberimiz vefat ettiğinde, Abdullah b. Mesud kırk yaşlarındaydı.

Hicretten otuz iki yahut otuz üç sene sonra vefat etti. Vefat ettiği güne kadar, insanlara faydalı oldu.

Öğütler verdi, dinin hükümlerini anlattı, hadisler nakletti, Peygamberimizin (asm) sünnetine dair yüzlerce meseleyi izah etti, öğretti...

“Ya Rabbi! Azalmayan ve geri dönmeyen bir iman, bitmeyen bir nimet ve cennetin en yüksek yerlerinde Peygamberine arkadaş olmayı istiyorum!” diye dua ederdi.

“Ey Allah'ım, Rabbim! Bizi ıslah et, bizi İslam'ın yollarına yönelt!

Bizi karanlıklardan aydınlıklara çıkart.

Açık ve gizli ne kadar kötülük varsa, onların hepsini bizden uzaklaştır.

Gözlerimizi, kulaklarımızı, kalplerimizi, işlerimizi ve çocuklarımızı bize mübarek kıl!

Pişmanlıklarımızı, tevbelerimizi kabul et!

Hiç şüphe yok ki, Sen tevbeleri çok çok kabul edensin ve rahmansın, rahimsin!

Bizi nimetine razı olan ve verdiği nimetlerden dolayı şükreden, adını da çokca zikredenlerden eyle!

Rabbim, Allah'ım! Beni, halinden şikayet edeceklerin arasına yazmışsan, merhamet et de adımı oradan silip saadete erenlerin arasına yaz!" diye yalvarırdı.

Vefat ettiğinde geride öyle büyük bir boşluk kaldı ki; Ebu Derda, gözyaşları içinde, "Ardından kendisi gibi birini bırakmadı" dedi.

O günden bu güne, İslam Tarihini, Peygamberimizin ve sahabilerinin hayatlarını okuyan, işiten, bilen herkes, onun harikulade yaşayışına hayran olmadan edemez.

Abdullah b. Mesud, yaşadığı hayatın tek bir günü için bir ömür feda edilse, az gelecek kadar güzel yaşadı...

Allah ondan razı olsun...

[51]- Dikenli mikenli bir çöl bitkisi, devedikenî.

[52]- Peygamberimiz, diş temizliğine çok önem verirdi. Misvak ağacı denen bir ağacın dalı kesildiğinde içinden fırça gibi lifler çıkar. Dişlerini bu misvak ile sık sık, titizlikle temizler ve onu yanından hiç ayırmazdı. Misvak, bugün bile en iyi diş macunundan çok daha sağlıklı bir diş temizleme aracıdır.

[53]- Mescidlerde hutbe okunan yani cemaate hitap edilen (konuşma yapılan) yüksek yer. Cuma günleri, hutbe minbere çıkılarak okunur.

[54]- Nebî, peygamber demektir. Nebevî, peygamberle, peygamberlikle ilgili, peygambere ait gibi anlamlara gelir. Emr-i nebevî, nebevî emir demektir. yani, peygamberin emri, peygamberden gelen emir...

[55]- Kâbe kapısının on metre kadar karşısında, duran Makam-ı İbrahim, İbrahim Peygamber'in, Kabe'yi inşa ederken, zaman zaman üzerine çıktığı taşın adıdır. Taşın üzerinde İbrahim Peygamber'in ayak izleri vardır. Makam-ı İbrahim, bugün cam bir fanus içinde binlerce yıldır durduğu yerde durmakta ve Kabe'yi ziyaret eden bütün Müslümanlar tarafından ziyaret edilmektedir.

[56]- Beyan, kısaca "konuşmayı ve anlamayı" şeklinde açıklanabilir.

[57]- Rahman Suresi'nin, ilk beş ayetinin mealidir.

[58]- Revan, akmak, akıp gitmek demektir. “Kan revan içinde” demek, kanı akar vaziyette anlamına gelir.

[59]- Mecal, tâkat, güç kuvvet demektir.

[60]- Ebu Cehil, cehaletin babası, cahillerin en büyüğü, en baba cahil anlamına gelir. Aslında onun gerçek ismi, Amr b. Hişam idi. Fakat, akıl almaz bir inatla bile bile İslam’a, Peygamberimiz’e ve müminlere karşı yaptığı düşmanlıklar yüzünden kendisine bu isim verildi. Allah Resulü (asm), onun için “Her ümmetin bir firavunu vardır. Benim ümmetimin firavunu da Amr b. Hişam’dır” buyurmuştu.

[61]- Meşinden yani işlenmiş koyun derisinden yapılmış torba.

[62]- Kısaca İslam Hukuku anlamına gelen fıkıh kelimesi, dinimizi nasıl yaşayacağımıza dair bütün bilgiler demektir.

Said b. Zeyd

– Müslüman olduğunda yaşı daha 20 olmamıştı–

ÇOK ÇOK uzun seneler önceydi. Binlerce sene önce... Mekke, Amelika Arapları'nın yaşadığı bir şehirdi. İsmail Peygamber ve annesi Hacer de orada yaşamaktaydı.

Günün birinde Cürmüh kavmi Mekke'ye geldi ve Amelikalıları oradan kovup uzaklaştırdı. Fakat Cürmühler de, Mekke'de çok uzun süre kalıcı değildi.

Zaman, kaderin kendisine çizdiği yollarda bir su gibi akıp giderken, Huzaaları getirip, Mekke'nin eteklerine bırakıverdi.

Onların Amr b. Luhay adında bir reisleri vardı. Cürmühlüleri, Mekke'den silip süpürdüler ve oraya yerleştiler.

O vakitlerde Mekke'de puta tapıcılık adeti yoktu. Halk, Kâbe'yi *Beytullah*^[63] olarak biliyordu. İbrahim Peygamber'in insanlara tebliğ ettiği din yaşanıyor, müminler Allah'ı bir biliyorlardı. Kim ne isterse Allah'tan istiyor, herkes sadece Allah'tan korkuyor ve geceleri uykudan uyanan çocuklar da, çölde yolunu kaybeden yolcular da, aynı Allah'a sığınıyordu... Bir olan Allah'a!

Günün birinde Amr b. Luhay, acip bir hastalığa yakalandı. Hekimler ona, Suriye taraflarındaki kaplıcalara gidip, sıcak sulara yıkanırca iyileşeceğini öğütlediler.

Amr, gidip o sıcak pınarlarda yıkandı. Şifa buldu mu bulmadı mı bilinmez. Ama vücudunu saran hastalıktan milyon kat daha zararlı bir hastalığa tutuldu... Üstelik herkese bulaştıracağı bir hastalıktı bu...

O sıcak su kaynaklarının çevresinde yaşayan halk puta tapıcı bir millet idi. Taştan, tunçtan, tahtadan boy boy putları vardı. Onların önünde secdelere kapanırlar, arzu ve isteklerini onlardan isterler ve sadece onlardan korkarlardı...

Luhay'ın oğlu Amr, "Bu ne güzel bir şey!" dedi. Puta tapıcılık çok hoşuna gitti. "Ne olur parası neyse vereyim şu tanrılarınızdan bir tanesini bana verin de Mekke'ye götürüyim. Nasıl olsa siz de çok var..." diye yalvardı.

Putperestler, kırmızı akikten insan suretinde irice bir put olan Hübel'i, "Yerine yenisini yaparız" diye gözden çıkarıp, Amr b. Luhay'a

verdiler, yahut sattılar...

Amr, putunu alıp neşe içinde Mekke'ye dönerken, put düştü ve kollarından biri kırıldı.

Aslında bu Amr için son bir ikazdı. Öyle ya! Kendi koluna bacağına sahip olamayan bir akılsız taş heykelden, kime ne fayda gelecekti!?

Fakat Amr b. Luhay, ondan daha akılsız bir kimse idi ki, bu ikazı anlamadı.

Kırılan kolu yerine altından bir kol yaptırıp taktığı Hübel putunu, getirdi Beytullah'ın dibine yerleştirdi.

O Beytullah ki:

“Bir zamanlar İbrahim, İsmail ile beraber Beytullah'ın temellerini yükseltiyor (şöyle diyorlardı:) Ey Rabbimiz! Bizden bunu kabul buyur; şüphesiz sen işitensin, bilensin.” [64]

Huzaalar, Hübel putunu çok sevdi. Fakat bir tek put kime yeterdi!

Daha pek çok put yontulup Kabe'ye getirildi. Putların sayısı günlerin sayısını geçti...

Civardaki kabileler kendileri için özel putlar yonttular ve tapınıp durdukları putlar için puthaneler yaptılar. Taif'te Lat putuna, Nahle'de Uzza putuna tapıldılar.

İşte Mekke'ye putperestlik böyle girdi... Ve Peygamber Aleyhisselam gelip, o putları paramparça edene kadar da çıkmadı...

Bir garip adam: Zeyd b. Amr b. Nufeyl

Aradan sular seller gibi asırlar gelip geçti. Zaman, rüzgarın çöldeki kum tepelerini bir yerden alıp bir başka yere taşıması gibi; insanları, kavimleri, bu dünyadan öteki dünyaya taşıyor, yerine yenilerini getiriyordu.

Peygamberimize (asm) henüz peygamberlik bildirilmemişti. Ama vakit çok yaklaşmıştı. Mekke'de, Zeyd b. Amr b. Nufeyl adında garip bir adam yaşıyordu.

Bir bayram günüydü. Mekke halkı, cahiliye adetlerinin tüm çirkinliği ile bayramı kutlarken; bu garip adam, halktan uzak bir köşeye çekilmiş, onları seyrediyordu.

Erkekler en fiyakalı giysilerini giymiş, eteklerini yerlerde sürüye sürüye geçip giderek, birbirlerine caka satıyorlardı. Kadınların da, onlardan geri kalır bir tarafı yoktu...

Bir takım zengin kimseler, tüylerini boyadıkları, boyunlarına süsler ve boncuklar taktıkları koyun ve koçları çeke çeke putların önüne getirip, kurban ediyorlardı.

Adamcağız, sırtını Kâbe'nin kutsal duvarlarına dayadı ve putların önünde koyunları boğazlayanlara karşı şöyle seslendi:

“Ey halkım! Allah koyunları yarattı ve onlar için gökten yağmur indirdi. Koyun da su içti. Allah onlar için yerden ot bitirdi ve koyun da otu yedi. Ama şimdi siz o koyunları, Allah'tan başkası için kurban ediyorsunuz. Vallahi ben sizi çok cahil bir halk olarak görmekteyim!”

Onun daha önce işitilmedik bu sözlerini duyan bir kimse geldi ve yüzüne iki tokat attıktan sonra:

“Seni kahrolasica! Bu çirkin sözleri de nereden uydurdun? Biz senden bir süredir böyle sözler duyuyoruz ama sabrediyoruz. Artık sabrımız tükendi!” dedi.

Bununla da yetinmedi. Oradakileri, zavallının üzerine yürüttü.

Nihayet onu Mekke'den kovdular ve şehre girmesini yasak ettiler. Zeyd b. Amr b. Nufeyl, kaçtı ve Hira Dağı'na sığındı.

Kureyşlilerin artık hiçbir din üzerine olmadıklarını biliyordu. Kendisi gibi düşünen birkaç arkadaşına bunu şöyle dile getirdi:

“Vallahi! Siz kavmimizin hiçbir dine mensup olmadığını, biliyorsunuz. Eğer kurtulmayı arzu ediyorsanız, kendiniz için bir din arayın!”

Daha sonra kendisi, Yahudilik ve Hristiyanlığı araştırmak üzere yola koyuldu.

Ancak her iki dinin de aslını kaybettiğini farketti. İkisinde de, içini rahatlatacak bir şeyler bulamamıştı.

Zeyd b. Amr b. Nufeyl, bu hakikat arayışında son derece samimi ve ihlaslıydı. Bütün hayatı bu arayış üzere geçti. Her zaman bir bildiği Rabbine karşı, kendisini mahcup etmeyecek bir hayat yaşamaya çaba gösterdi.

Hiçbir zaman içkiye yanaşmadı. Kız çocuklarını diri diri toprağa gömülmesine var gücüyle karşı çıktı. Kızlarını gömmek isteyenlerin ellerinden çocuklarını yalvar yakar aldı ve kendi himayesinde büyüttü. Büyüyen kız çocuklarını, dilerlerse öz babalarının evlerine gönderdi.

“Allah'ım sana ibadet etmek istiyorum. Fakat nasıl ibadet edeceğimi bilemiyorum. Eğer bilseydim, Sana hep öyle ibadet

ederdim” diye ağlaya ağlaya Rabbine yalvaran bir kuldu.

Son bir çare olarak, Şam taraflarına gidip, İbrahim Peygamber’in unutulmaya yüz tutmuş dinini aramaya başladı.

Kendisine eski kitaplardan bilgisi olan bir rahipten bahsettiler. Rahibi buldu, ona ne aradığını söyledi.

Rahip ise, şöyle cevap verdi:

“Ey Mekke’li! Sen bugün artık olmayan bir dini arıyorsun. Fakat aradığın şey burada değildir. Sen memleketine geri dön! Allah senin kavminden, İbrahim’in dinini yenileyecek kimseyi gönderecektir. Eğer onun zamanına yetişirsen ondan ayrılma.”

Zeyd, bu haber üzerine derhal Mekke’ye doğru yola çıktı. O yolda iken Allah, Sevgili Peygamberimize (asm), Melek Cebrail’i gönderdi ve peygamberliğini bildirdi.

Fakat Zeyd b. Amr b. Nufeyl, bunu göremedi. Çünkü yolda bazı çöl eşkiyalarının saldırısına uğradı ve eşkiyalar tarafından öldürüldü.

Son nefesini vermeden önce, şöyle dua ediyordu:

“Yâ Rabbi! Beni bu hayırlı şeyden mahrum ettiysen, oğlum Said’i ondan mahrum etme.”

Bir babanın kabul olunan duası: Said b. Zeyd

Böyle bir babanın hanesinde doğan ve büyüyen bir çocuğun, Peygamber Efendimizin (asm) davetini duyar duymaz koşup ona canı gönülden “Lebbeyk ya Resulallah!”^[65] demesi, elbette şaşılacak şey değildir.

Said b. Zeyd, babası Zeyd b. Amr b. Nüfeyl’in duasına, Allah tarafından verilen muhteşem bir cevaptı!

O, aldığı baba terbiyesi doğrultusunda, Mekke müşriklerinin tapınıp durduğu putlardan her zaman uzak durmuş, cahiliye devrinin ne kadar düşük adet ve alışkanlıkları varsa, hiçbirine bulaşmamış bir gençti.

Müslüman olduğunda yirmi yaşında bile değildi. Gencecik bir delikanlıydı.

Said b. Zeyd, İslam’a tek başına değil; hanımı Fatıma binti Hattab ile birlikte girdi. Fatıma, Hz. Ömer’in kız kardeşiydi. O da yirmi yaşından önce Müslüman olan gencecik bir hanım sahabi idi.

Ağabeyi Ömer ise, o sıralarda henüz Müslüman değildi. İslam'a, Müslümanlara ve Peygamber Efendimiz'e (asm) karşı en katı olanlardan biriydi. Ama bu durum çok uzun sürmedi...

Kızkardeşi ve eniştesinden sonra İslam ile şereflenen Hz. Ömer,— Habbab b. Eret'in hikâyesinde okuduğumuz gibi—onları döve döve İslam'dan ayırmak niyeti ile evlerine geldi ve o mübarek hanede, Said ve Fatıma'nın sarsılmaz imanı karşısında, kalbinin bütün kapılarını ardına kadar İslam'a açtı. Sonra da, yanına varılacakların en hayırlısı olan Peygamber Efendimizin (asm) yanına varıp, Müslümanlardan oldu...

Aslında Hz. Ömer de Müslüman olduğunda yaşlı bir kimse değildi. Sadece 33 yaşındaydı...

Said b. Zeyd, İslam'a ilk giren öteki mümin kardeşleri gibi, Mekke müşriklerinden eziyet gördü, boykot yıllarında feci açlık sıkıntısı çekenlerden oldu. Resulullah'ın hüzün yıllarında onun da gönlü hüznle kavruldu...

Medine'ye hicret ettikten, tâ hayatının son nefesine kadar, İslam için gayret etti.

Bedir Savaşı hariç, bütün harplerde yerini aldı.^[66]

Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali zamanlarında fikrine hürmet edilen bir sahabi idi.

Sahabilere karşı her zaman hürmetli olmayı ve onlara asla saygısızlık etmemeyi öğütlerdi.

Sahabilerin büyüklüğünü herkes iyice anlasın diye, “Bir kimsenin Allah'ın Elçisi (asm) ile beraber olup da yüzünün tozlanması, Hz. Nuh kadar ömrü olup da, ömrü boyunca yaptığı hayırlı amellerinden daha hayırlıdır..” derdi.

Yermük Savaşı'nda kalabalık Bizans ordusuna karşı kahramanca savaşan sahabilerden biriydi, en ön saftaydı.

Şam feth edilirken de yine en ön saflardaydı. Şehir feth edildikten sonra oraya vali olarak vazifelendirildi. Şam'ın ilk Müslüman valisi Said b. Zeyd'dir.

Alimler derler ki:

“Ebubekir, Ömer, Osman, Ali, Sa'd, Talha, Zübeyr, Abdurrahman ve Said b. Zeyd Peygamber Efendimizin (asm) gözünde aynı kıymettedirler. Onlar savaşlarda onun hep önünde, namazlarda ise hep arkasında dururlardı...”

Said b. Zeyd, Peygamber Efendimizin “O tek başına özel bir ümmettir” dediği babası Zeyd b. Amr b Nüfeyl’in, son nefeste ettiği duanın kabul edildiğine dair, kıyamete kadar İslamiyet semasında parıldayacak yıldızdan bir delildir...

Daha hayattayken Cennetle müjdelenen on sahabiden biridir.

Said b. Zeyd, hanımı Fatıma ile birlikte Müslüman olduklarında daha yirmi yaşına basmamışlardı.

Allah’ı sever, Allah Resulü’nü sever, sahabe arkadaşlarını severlerdi...

Allah onlardan razı olsun.

Biz de onları seviyoruz...

[63]- Allah’ın evi. Allah için inşa edilmiş ilk mabed olan Kâbe’nin adı.

[64]-Bakara Sûresi, 127. ayet.

[65]- Geldim Ey Allah’ın Elçisi!”

[66]- Said b.Zeyd’in Bedir’e neden katılamadığını hatırlayabildiniz mi? Hatırlayamadıysanız size küçük bir ipucu vereyim: Talha b. Ubeydullah da Bedir Savaşına katılamamıştı ve ikisinin de, son derece haklı bir sebebi vardı. Öyle ki, Peygamberimiz (asm), Bedir’de elde edilen ganimetlerden onlara da savaşa katılmışlar gibi pay ayırmış; “Sevaba da hissedarsınız” buyurmuştu... Şimdi hatırlayabildiniz mi?

Erkam b. Ebi'l-Erkam

– Müslüman olduğunda 17-18 yaşlarındaydı –

ASLINDA, Mekke şehrinin ticaret, ziyaret, savaş.. gibi önemli işlerinin konuşulduğu bir merkez olduğu halde, Peygamber Efendimizin (asm), peygamberlik davası ile halkı İslam'a davet etmesinden sonra, *Darun Nedve* adındaki toplantı yeri, genellikle tek konunun ateşli ateşli tartışıldığı bir yer haline geldi:

“Bu İslam'ı nasıl ortadan silip süpüreceğiz? Gençleri nasıl Müslüman olma sevdasından vaz geçireceğiz?”

Evet, Mekke'nin ihtiyar, zengin ve—kendilerine göre—asaletli adamlarından oluşan Darun Nedve ağaları, son zamanlarda hop oturup hop kalkıyor ve ne zaman bir araya toplansalar; hangi Müslüman gence hangi işkenceleri yaptıklarından, Peygamber Efendimiz'e (asm), nasıl zorluklar çıkarttıklarından, nasıl alay ettiklerinden bahsedip duruyorlardı. Bazıları da, işittikleri ayetler hakkında ileri geri konuşuyordu aklınca...

Biri yeğenini nasıl hasır kilimlere sarıp ateşe verdiğiinden bahsediyordu övüne övüne.. Öteki, Habbab'ın kızgın demirlerle dağlanmış başından...

Bir başkası, kölelere yapılan işkencelerin yeterli olmadığını; daha bir tekini bile İslam Dini'nden geri döndüremediklerinden yakınıyordu. Zengin ve varlıklı bir müşrik de, oğlunu “Muhammed'e (asm) kaptırmanın(!)” acısıyla deliye dönmüştü. Bîçare^[67] sakiler^[68], adama şarap yetiştiremiyordu...

Aynı vakitlerde, Safa Tepesi'nin^[69] eteklerinde bir başka evde ise, çok daha başka şeyler konuşuluyordu...

İki Cihan Güneşi Efendimiz (asm), yeni gelen bir ayeti, etrafını sarmış bir avuç genç mümine okuyordu. Onlar ayeti hem zihinlerine, hem de kalplerine yazıyorlardı.

Biri soru soruyor, öteki gündüzleyin müşrik bir arkadaşı ile aralarında geçen tartışmadan bahsediyordu.

Bazen aralarına yeni bir genç geliyor, sevinçten ıslanmış gözler önünde şehadet getirip Müslüman oluyordu...

Şimdilik perdeler kapalı, sesler kısıktı. Ama hepsi biliyordu ki; bu hep böyle devam etmeyecekti. Böyle bir güneş, böyle bir odaya sığmazdı!

Bu ev, Mekke'nin zengin ve asil ailelerinden birinin genç oğlu Erkam'a aitti. Ve Erkam, on yedi-on sekiz yaşlarında bir delikanlıydı.

İslam'ı işitmiş, merak etmiş, Peygamber Efendimizin (asm) yoluna çıkıp, ona insanları nasıl bir dine davet ettiğini sormuştu merakla.. Ve aldığı cevaplardan sonra zerre tereddüt etmeden Müslüman olmuş kahraman bir gençti Erkam b. Ebi'l Erkam.

Daru'l Erkam: Erkam'ın Evi

Puta tapıcıların zulümlerini iyice artırdıkları, özellikle genç, sahipsiz ve köle Müslümanlara akla hayale gelmedik işkenceler yaptıkları zamanlardı.

Peygamber Efendimize (asm) hiçbir yerde; Kâbe'de hatta kendi evinde bile rahat vermiyorlardı. Allah Resulü (asm), kendi için değil elbette; İslam'ı rahat rahat anlatacağı bir yere ihtiyaç duyduğu için, bir ev arıyordu.

Şöyle hem gözden ırak, hem de her yere yakın..

Hem kötü niyetlilerin arayıp bulamayacağı, bulsa da ellerini uzatmaktan çekineceği; ama aynı zamanda müminlerin rahatça gelip gidebilecekleri bir ev olsa ne iyi olurdu...

Erkam b. Ebi'l Erkam'ın, henüz İslam ile şereflenmiş bu delikanlının da tam aranan ev gibi bir evi vardı. İhtiyacı duyar duymaz, evini, İslam hizmetine vakfetti. Yani hiçbir karşılık beklemeden, sadece Allah rızasını umarak verdi.

Bu ev Kâbe'ye çok yakındı. Mekke'ye ticaret yahut ziyaret için uzak beldelerden gelenlerin, rahatlıkla kapısını çalabilecekleri bir konumdaydı. Üstelik kalabalıkların önünden aktığı bir yerde olduğu için, girenin çıkanın takip edilmesi zordu.

Erkam'ın Evi'nin İslam'ın ilk yıllarındaki önemi çok büyüktü. Bir süre sonra Medine'ye öğretmen olarak gönderilecek Musab b. Umeyr'den, Hz. Ömer'e kadar pek çok sahabe, İslam ile bu evde tanışmışlar ve Müslüman olmuşlardı.

İlk Müslümanların pek çoğunun hayatında Darul Erkam'ın böyle tatlı bir hatırası vardı.

Orası hem bir okul, hem bir mesciddi. Önemli kararlar orada alınır, mühim meseleler hep orada konuşulurdu.

İslam Tarihi'ni anlatan kaynaklarda, Peygamber Efendimiz'in (asm), Darul Erkam'ı kullanmaya başladığı tarihe dair net bir kayıt yoktur. Fakat anlatılan hatıralara göre bu ev; İslam'ın ilk senesinden, Hz. Ömer'in Müslüman olduğu güne kadar kullanılmıştır. Yani neredeyse altı yıl kadar...

İslâm'ın sonraki yıllarında, her zaman, Erkam'ın evine benzer evler olmuş ve oralarda insanlara Allah, Peygamber, Kur'an ve İslâm anlatılmıştır.

Bu bir İslâm geleneğidir ve bugün dahi tüm İslâm coğrafyasında, böyle nurlu ve aydınlık evler bulunmaktadır...

Ve tıpkı Erkam'ın Evi'ndeki gibi, bu evleri de genelde gençler doldurmaktadır...

Allah Erkam b. Ebi'l Erkam'dan razı olsun. Ne güzel bir hizmet etti. Ne pırıltılı bir yol açtı...

[67]- Bîçare: Bî eki, başına geldiği kelimeye olumsuzluk anlamı verir. Bîçare, çaresiz demektir. Bînamaz, namazsız (ağız alışkanlığından hep beynamaz diye söylenir), bîtaraf, tarafsız... gibi

[68]- Saki: Sarhoş meclislerinde içki dağıtan..

[69]- Kâbe'nin yakınındaki iki tepeden biri. Diğerinin adı da Merve'dir. Hacer annemiz, oğlu İsmail'e (as) su bulmak için bu iki tepenin arasında gidip gelmiştir. Hacca ve umreye gidenler, bu hatırayı orada canladırırlar. Safa ile Merve arasında yedi kez gidip gelirler. Buna sa'y (koşmak-hızlıca yürümek) yapmak denir.

Tuleyb b. Umeyr

– Müslüman olduğunda 14-15 yaşlarındaydı –

GÜNLER, ZOR GÜNLERDİ. Fakat karanlık olduğunu kim söyleyebilirdi? Melek Cebrail ayetler getiriyor, inananların sayısı hızla artıyordu.

Varsın Ebu Cehil gibi yetmiş yaşına merdiven dayamış... Durun bi dakika!

Merdiven, yüksek bir yere çıkmak için dayanır. Böyle bir adamın yetmiş yıllık hayatı, dibine yaklaştıkça karanlığı artan bir kuyudan başka nedir ki? Ebu Cehil gibiler için yetmiş yaşına çıkılmazdı, olsa olsa inilirdi...

Öyleyse yarım kalan cümlemizi şöyle düzelterip tamamlayalım:

Varsın, Ebu Cehil b. Hişam gibi, Velid b. Mugire gibi, Ebu Leheb gibi inatçı ihtiyarlar; düşen bir kimsenin düşeceği yere yaklaştıkça hızının artması gibi Peygamberimize, İslam'a ve Müslümanlara karşı kin ve düşmanlıklarını artırabildikleri kadar artırınsındı...

Güneş doğmuştu artık. Gece gündüze dönecek, kimse de buna engel olamayacaktı! Hele de, Mekke'nin bu yaşlı yarasaları...

Halaoğlu'nun heyecanı

O gün, Peygamber Efendimiz (asm) ve bir avuç genç mümin, Erkam'ın evinde bir araya gelmişti. Perdeler kapalıydı, sesler ise kısık...

Birden kapı çalındı. Heyecanlı ve taze bir çalıştı bu. İşin doğrusu, pek düşman çalışına benzemiyordu.

Baktılar ve gelenin Tuleyb b Umeyr olduğunu gördüler. Henüz 14-15 yaşlarında, yayından fırlamış ok gibi bir delikanlıydı.

Elini kolunu sallaya sallaya; putların, puthanelerin, putperestlerin önünden geçip gelmiş ve Darul Erkam'ın kapısını çalmıştı.

Öyle heyecanlıydı ki, kapı biraz daha geç açılacak olsa, Tuleyb, içeriye girmek için başka bir yol arayacak ve mutlak bulacaktı...

Onu içeriye buyur ettiler. Allah Resulü (asm), kendisini iyi tanıyordu. Çünkü Tuleyb, Peygamberimizin halası Erva Hatun'un

oğlu idi.

“Müslüman olmaya geldim!” dedi.

Allah Elçisi’nin (asm) önünde diz kırdı oturdu ve güzelce iman edenlerden oldu.

Anneye çağrı

O yaşa kadar hissetmediği büyük bir sevinç ve heyecanla Erkam’ın evinden ayrılan Tuleyb, koşa koşa evine, annesi Erva Hatun’un yanına gitti. Müslüman olduğunu ona söylemeli, bu müjdeli haberi hemen vermeli, ilk fırsatta anneciğini de İslam’a davet etmeliydi.

“Anacığım!” dedi. “Ben Müslüman oldum. Muhammed’in (asm) dinine girdim! Âlemlerin Rabbi olan Allah’a teslim oldum”

Erva Hatun, Peygamber Efendimizin halası bu mübarek kadın, oğlunun sevincine sevinerek ortak oldu.

“Oğlum hiç şüphe yok ki, yardım edip desteklediğin kimseler içinde, en doğru ve en lâıyk kişi dayının oğludur. Vallahi erkekler gibi biz de güçlü olaydık, ona uyar ve onu savunurduk!”

Erva Hatun henüz Müslüman değildi. Ama oğluna karşı gösterdiği bu olumlu tavır, Tuleyb’i cesaretlendirmiş ve belki bir müddet sonra söylemeyi düşündüğü şeyi hemen söyletmişti:

“Ey Anneciğim! Senin Müslüman olmana ve ona uymana engel olan şey de ne? Görmüyor musun, kardeşin Hamza da Müslümanlardan oldu!”

Erva Hatun için İslam’a girmek belki başkaları kadar zor değildi ama, eski inançları terk etmek herkes için o kadar da kolay olmuyordu.

“Ben biraz bekleyeyim. Bakalım kızkardeşlerim ne yapacaklar. Onlara göre...” dedi.

Tuleyb, akıllı bir gençti. Şu noktada annesine gereksiz ısrarlarda bulunmak, onu ürkütmekten başka bir işe yaramazdı. Sevgi dolu bir sesle:

“Anneciğim!” dedi. “Öyleyse ben de sen, ‘Allah’tan başka ilah yoktur. Muhammed de O’nun kulu ve elçisidir!” diye şehadet edene kadar, sana dua edeceğim...”

Erva Hatun, oğlunun bu samimiyeti karşısında, adeta eridi gitti.

Beklemekten vazgeçti ve hemen oracıkta şehadet getirip, Müslüman oldu ve müminlerin sevgili annelerinden bir anne olarak İslamiyet semasında kıyamete kadar parıl parıl ışıldayacak o yıldızlara katıldı... Allah ondan ve oğlundan razı olsun. Bizlere ne güzel örnek oldular..

Onlar ne iyi ana oğul idiler..

Korkusuz Tuleyb

Tuleyb b. Umeyr çok gözüpek bir delikanlı idi. İslam'dan evvel kimseden korkmazdı. İslam'dan sonra ise sadece Allah'tan korkan bir kul oldu.

Bir gün müşriklerden bir tanesi Peygamber Efendimiz (asm) hakkında saygısızca laflar ediyor, etrafındakiler de, onu gülerek dinliyorlardı. Tuleyb, hiç çekinmeden, o adamın kafasını gözünü yardı bıraktı. Ötekiler, Tuleyb'i tuttular ama dayılarından biri Ebu Leheb olduğu için pek bir şey yapamadılar. Erva Hatun'a gidip:

“Şu oğlunun aşırılıklarını görmüyor musun?” diye şikayet ettiler.

Erva Hatun ise o terbiyesiz heriflere:

“Oğlumun en hayırlı günleri, Allah'ın Elçisi'ne (asm), yardımcı olduğu günlerdir” diye çıktı ve hiçbirine yüz vermedi.

Onlar şaşırarak:

“Sen de mi Muhammed'e uydun, nedir?” diye sordular.

“Evet!” cevabını alınca da, bu haberi koşup Ebu Leheb'e yetiştirdiler:

“Kız kardeşin de Müslüman olmuş, haberin var mı?”

En azılı İslam düşmanlarından biri olan Ebu Leheb, bu kötü(!) haberi duyunca, soluğu Erva Hatun'un kapısında aldı. Kendi aklınca kardeşini azarladı, kızdı bağırdı.

Erva Hatun, ondan da hiç çekinmedi:

“Beni azarlamayı bırak da, sen de git, kardeşinin oğlunun yanında ol!” dedi.

Bildiğiniz gibi, Ebu Leheb, Peygamberimiz'in (asm) amcasıydı...

Ebu Leheb, birkaç şey daha geveledikten sonra çekti gitti.

Erva Hatun, oğlunu Allah yolunda her türlü gayretinden dolayı takdir eder ve desteklerdi.

Tuleyb ise, Mekke’de korkusuzca ve kimselerden çekinmeden gezer dolaşırdı.

Bir gün, Peygamber Efendimiz’e (asm) suikast hazırlığı içinde bulunan bir müşrikin bu hain emelini öğrendi ve adamın yolunu kesip, başını taşla yardı. O hain, yaptığı plânın öğrenildiğini anlayınca, bu işten vazgeçti... Zaten Allah ona fırsat mı verirdi!?

Tuleyb b. Umeyr, müşriklerin gözüne fazla batmaya başlamıştı. Habeşistan’a giden ikinci kâfile ile hicret etti.

Bir süre orada kaldı ve “Mekke Müslüman oldu!” yalan haberi yüzünden, pek çokları gibi sevine sevine memleketine geri döndü.

Daha sonra da Medine’ye hicret etti.

Bedir Harbi’nde kahramanca savaştı. Allah’ın Resulü’nü (asm) ve dinini korumak için gerekirse canını vermekten bir adım geri durmadı.

Bedir’den sonra pek çok savaşta koşa koşa yerini aldı.

Allah Resulü’nün (asm), vefatından sonra, Bizanslılarla yapılan Ecnadin Savaşı’nda, şehit olan üç bin İslam askerinin arasında bu genç yaşta İslam’a giren, gözünü budaktan sakınmayan, korkusuz ve atılgan genç adam da vardı...

Şehit olduğunda otuz beş yaşlarındaydı.

Allah ondan ve onu İslam yolunda her daim destekleyen mübarek Erva Hatun annemizden razı olsun... İçimizden hem böyle gençleri, hem de böyle anaları eksik etmesin...

Esmâ binti Ebu Bekir

– Müslüman olduğunda 17-18 yaşlarındaydı –

PEYGAMBERLER, gönderildikleri beldelerde, her ne ile karşılaşılırsa karşılaşsınlar; Allah onlara izin vermediği sürece, o beldeyi ve o beldede yaşayan halkı terk edip gidemezler...

Yunus Peygamber (as), inatçılıklarından ve söz dinlemez oluşlarından bıkip usandığı Ninova halkından ümidi kesmiş ve bir gemiye bindiği gibi, şehri içindekilerle birlikte terk etmişti.

Fakat bu yüzden, başına gelmedik kalmamıştı. Binddiği gemiden onu denize atmışlardı. Sonra bir balık onu yutmuştu... Yunus Aleyhisselam o balığın karnında, bu hatalı davranıştan dolayı Rabbinden af dilemiş ve şu duayı etmişti:

“La ilahe illa ente, sübhaneke inni küntü minezzalimin” [70]

Ve balık onu getirip tekrar Ninova sahillerine atıvermişti de, görevine kaldığı yerden devam etmişti Yunus Peygamber(as)...

İşte bu yüzden, Mekke'deki Müslümanlar birer birer Medine'ye gidiyorlar, ama Peygamber Efendimiz (asm) gitmiyordu.

Müminlerin gidişi genellikle gizli gizli, gece vakti, sessiz sedasız oluyordu. Çünkü müşrikler, rahatça yaşamalarına izin vermedikleri gibi, rahatça çekip gitmelerine de izin vermiyorlardı.

Sadece Hz. Ömer, güpe gündüz, kılıcını kuşandı, Kâbe'ye gitti, ziyaretini yaptı ve kendisini “Acaba ne yapacak?” diye merakla izleyen müşriklere:

“Ben Medine'ye gidiyorum. Karısını dul, çocuğunu yetim bırakmak isteyen arkamdan gelip, bana engel olmaya kalsın!” diye bağırarak, Medine yollarına revan oldu.

O böyleydi! Ama herkes böyle değildi...

Hz. Ömer'in göstere göstere yaptığı hicretin üzerinden on beş gün geçmişti...

Hicret

Mekke'nin azılı müşriklerini bir telaş aldı. Bütün Müslümanlar birer birer Medine'ye gidiyorlardı ya, demek ki sonunda Peygamber

Efendimiz de (asm) gidecekti. Ve eğer, o da giderse; Medine’de birlik olurlar, güçlenirler ve daha da baş edilmez bir hale gelirlerdi.

Ebu Cehil’in yaptığı şeytanî bir planla Peygamber Efendimiz’i (asm) öldürmeye karar verdiler.

Ancak Cenab-ı Hakk, Resulü’ne (asm) hicret emrini verdi.

Peygamber Efendimiz (asm), bu yolculuğa tek başına değil, kaç zamandır hicret etmek istediği halde, “Acele etme, belki Allah sana bir yol arkadaşı bulur” diyerek göndermediği Hz. Ebu Bekir ile çıkacaktı. Bu haberi kendisine vermesi ve hazırlıklara başlamasını söylemek üzere, gündüzün en sıcak vaktinde, Hz. Ebu Bekir’in kapısını çaldı.

Bu beklenmedik bir ziyaretti. Çünkü Peygamber Efendimiz (asm), Hz. Ebu Bekir’in evine sabah ve akşam vakitleri olmak üzere günde iki kere gelirdi. Gün ortasında geldiği hiç olmazdı.

Onun gelişini ilkin kızları gördü ve babalarına: “Allah Resulü (asm) bize geliyor!” diye haber verdiler.

Hz. Ebu Bekir de şaşırmıştı. “Anam babam onun yoluna feda olsun! Vallahi önemli bir iş için geliyor!” dedi.

Peygamber Efendimiz (asm) hanelerini şereflendirdiğinde, evde Hz. Ebu Bekir ile birlikte iki kızı, Esma ve Aişe annelerimiz vardı.

Allah Resulü, bu mühim meseleyi Ebu Bekir ile baş başa görüşmeleri gerektiğini buyurdu. Hz. Ebu Bekir ise, kızlarının sır saklamayı bildiklerini, onların yanında rahat rahat konuşabileceklerini söyleyerek: “Bunlar senin aile halkındandır..” dedi.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (asm), hicret emri geldiğini, yol arkadaşı olarak da kendisini seçtiğini söyledi.

O an, Hz. Ebu Bekir’in hayatındaki en mutlu anlardan biriydi. Sevincinden ağlamaya başladı.

Hz. Ebu Bekir’in sevinci, Mekke’nin azgın müşriklerinin zalimliklerinden kurtulup, dinini rahatça yaşayabileceği bir yere gidecek olmasından çok; Allah Resulü’nün (asm), böyle mübarek bir yolculuk için kendisini yoldaş olarak seçmesindendi...

Zatü’n Nitakeyn

Hz. Esma ve Hz. Aişe, hemen yolculuk hazırlıklarına başladılar. Meşin bir torbaya, yol yiyeceği ve su koydular. Fakat torbanın ağızını

bağlayacak bir ip bulamadılar.

Hız. Esmâ'nın belinde çok sevdiği bir kuşağı vardı. Sağa sola bakınıp ip ararken bir anda aklına bu kuşak geldi.

Hiç tereddüt etmeden çekti çıkardı ve ikiye bölerek torbanın ağzını onunla güzelce bağladı. Öteki parçayı da, kuşak olarak kullanmaya devam etti.

Onun bu fedakârlığı Peygamber Efendimiz'in (asm) çok hoşuna gitti.

"Allah bu kuşağın karşılığında Cennette sana iki kuşak versin!" diye dua etti. Bu yüzden Hız. Esmâ annemize "iki kuşaklı" anlamına gelen "Zatü'n Nitakeyn" lakabı verildi.

Böylece iki mübarek yolcu, dünyanın en mübarek yolculuğuna çıktılar.

Peygamberimizi öldürmek maksadı ile evinin etrafını saran müşrikler ise, Peygamber Efendimizin (asm) çoktan gitmiş olduğunu anlayınca öfkelerinden deliye döndüler. Hele de Ebu Cehil...

Doğruca Hız. Ebu Bekir'in evine gidip, kapıyı kırar gibi çalan Cehaletin Babası'nı Hız. Esmâ ve Hız. Aişe karşıladı.

Ebu Cehil'in gözü iyice dönmüştü. Hız. Esmâ'ya babasının nerede olduğunu sordu.

Demek ki, Peygamber Efendimizin (asm), gittiyse, yola en sadık dostu Hız. Ebu Bekir ile çıktığını anlayacak kadar kafası çalışıyordu...

Hız. Esmâ, "Bilmiyorum!" diye cevap verdi.

Ebu Cehil'in öfkesi daha da arttı ve Esmâ annemize kırılısıca elleriyle şiddetli bir tokat attı. Öyle ki, Hız. Esmâ'nın kulaklarındaki küpeler fırlayıp yere düştü. Fakat, verdiği cevap yine değişmedi: "Bilmiyorum!"

Medine'de doğan ilk bebek

Peygamber Efendimiz (asm) ve Hız. Ebu Bekir, Medine ahalisinin sevinçli türküleri eşliğinde İslam'a kucak açan bu mübarek beldeye vardıktan kısa bir süre sonra, Mekke'ye Zeyd b. Harise gönderildi. O da, Hız. Esmâ ve aile ferdlerinin geride kalanlarını toplayıp, Medine'ye getirdi.

O sıralarda, Medine'de bir söylenti çıktı. Güya Medine'de yaşayan Yahudiler, Mekke'den gelen Müslümanlara bir büyü yapmışlardı ve

bu büyü yüzünden hiçbirinin çocuğu olmayacaktı. Böylece İslam nesli kuruyup kaybolacaktı..

Hz. Esmâ evliydi. Üstelik yola çıktığında hamileydi. Hem de Zübeyr b. Avvam gibi büyük bir sahabinin çocuğunu taşıyordu karnında.

Medine'nin yakınlarındaki Kuba Köyü'ne vardıklarında bebek dünyaya geldi. Ona, Abdullah b. Zübeyr ismini verdiler.

Hem Medineli Müslümanlar, hem de Mekke'den hicret edenler, Medine'de doğan bu ilk Müslüman bebeğine çok sevindiler.

Böylece, Yahudilerin büyü yapma söylentilerinin de boş laftan öte bir kıymeti olmadığı ortaya çıkmış oldu.

Fakir ama sabırlı

Hicret eden Müslümanlar genellikle fakir kimselerdi. Bazıları Mekke'deyken de fakirdi. Bazıları ise,—Musab b. Umeyr gibi—zenginliği bırakıp da gelmişlerdi.

Esmâ annemizin hanesi de,—sonradan zenginleşip bereketlenmiş ise de—Medine'deki ilk yıllarında fakirlik sıkıntılarının çokca çekildiği Müslüman hanelerinden biriydi.

Zübeyr b. Avvam, İslam'a hizmet edenlerin önde gidenlerinden biriydi. Ev işleriyle pek ilgilenemezdi. Bütün yük, Hz. Esmâ'nın omuzlarına kalırdı. Bereketli ve uzun ömrünün ileriki yıllarında, o günleri şöyle anlatırdı:

“Ben Zübeyr (r.a) ile evlendiğimde onun ne malı mülkü, ne işini yürüten bir hizmetçisi, ne de su taşıyan bir deve ile binek olarak kullandığı attan başka bir eşyası vardı. Ben hayvanlar için ot vs. getiriyor, hurma çekirdeklerini öğütüp yem olarak yediriyordum. Suyu kendim doldurup taşıyor, evin her işini kendim yapıyordum. Bu kadar işin içinde bana en zor geleni ise, atın işleri idi...

Ekmek pişirmesini pek beceremiyordum. Hamur yoğurup Ensar'dan komşu kadınlara götürüyordum. Onlar çok iyi, içten, samimi kadınlardı; benim ekmeğimi de pişiriyorlardı.

Peygamber aleyhissalatu vesselam, Medine'ye gelince Zübeyr'e, bir parça arazi verdi. Ben oradan başımın üzerinde seyleyle hurma çekirdeği taşırdım.

O günün şartlarında erkekler daha çok cihad ve din işleri ile uğraştıklarından, ev işlerini tamamen kadınlar yükleniyordu..

Sonra babam bana bir hizmetçi gönderdi de, kendimi esirlikten kurtulmuş gibi hissettim...”

Bir lokma et

Medine’de bir gündü. Esmâ annemiz, kızı Hatice’ye hamile idi. Zübeyr b. Avvam, Peygamber Efendimiz (asm) ile sefere çıkmıştı. Allah ondan razı olsun, hiç geri kalır mıydı?

Hız. Esmâ ise, küçük bahçelerinde çalışıyordu. Onların bir Yahudi komşuları vardı. Bir koyun kesmiş ve pişirmişti. Pişmiş etin kokusu ortalığı sarmıştı.

Hız. Esmâ uzun zamandır böyle bir etten yemiş değildi. Normal vakit olsa, dayanırdı belki ama, hamilelik aşermesinden canının çekmesi dayanılmaz derecelere vardı.

“Belki bana da verirler” diye, hiç ihtiyacı olmadığı halde o Yahudi komşularının bahçesine gidip ateş istedi.

Komşu kadın, Esmâ annemize istediği ateş verip gönderdi ama etten ikram etmedi.

Etin kokusunu yakından almak, Esmâ annemizin arzusunu daha da artırmıştı. Ateş söndürüp tekrar gitti. Sonra bir kez daha...

Üçüncü seferden sonra ümidini kesti ve oturup bahçeciğinde ağlamaya başladı.

O sırada, Yahudi kadının kocası geldi ve:

“Yanına kimse geldi mi?” diye sordu.

Kadın:

“Bir Arap kadın geldi, ateş istedi..” dedi.

Adam:

“O kadına bu etten göndermedikçe ben de yemeyeceğim!” dedi.

Bunun üzerine, o Yahudi kadın et yemeğinden bir kepçe alıp, Esmâ annemize götürüp ikram etti.

Hız. Esmâ buna öyle bi sevindi ki...

Cömert

Medine’de ilk doğan Müslüman Abdullah b. Zübeyr, kendisine annesi ve teyzesi sorulduğunda şöyle derdi:

“Hz. Aişe ve kardeşi Esma’dan daha cömert kadın görmedim. Ama onların cömertlikleri birbirinden farklıydı. Aişe, azar azar biriktirir, çoğalınca da fakirlere dağıtırdı. Esma ise, yarına bir şey bırakmaz, eline geçeni hemen ihtiyacı olanlara dağıtırdı...”

Annesine olan hayranlığını hiç gizlemeyen bu kahraman evlat, ona “Sen güzel bir annesin, senin ne iyi huyların var!” diye iltifat ederdi.

Allah, Esma annemize uzun ve bereketli bir ömür verdi. Ta, yüz on yaşına kadar yaşayan Hz. Esma, ömrünün sonlarına doğru gözlerini yitirdi. Fakat ne dişleri döküldü ne de aklına bir zayıflık geldi. Bedeni de, gayet sıhhatli idi. İnsanlar gelir ona akıl danışırldı.

Oğlu Abdullah b. Zübeyr’in şehit edilmesinden on gün sonra vefat etti..

Belindeki kuşağı çıkarıp ikiye bölmesinin üzerinden, yetmiş yıldan fazla bir zaman geçmişti...

Allah ondan razı olsun...

[70]-"Senden başka ilâh yok. Sen her türlü eksiklikten uzaksın. Ben ise kendisine yazık edenlerden oldum..." (Enbiya Sûresi 87. ayet)

Mus'ab b. Umeyr

– Müslüman olduğunda 20'li yaşlardaydı –

MUSAB B. UMEYR, Mekke'nin en yakışıklı delikanlısıydı. 1400 sene öncesinin Mekke'sinde, bu söze itiraz edecek biri çıkacak olsa; onu herkesten önce, Musab'ın önünden gelip geçtiği evlerde yaşayan ve kucaklamaya hazır kollar gibi peşi sıra açtıkları perdelerin ardından hasretli bir tutkuyla bakan genç kızların yeşil menevişli, iri ve kara gözleri yalanlardı...

Musab b. Umeyr, sadece yakışıklı değil; aynı zamanda Mekke'nin en zengin ailesinin de oğluydu.

Omuzlarına kadar dökülen temiz, bakımlı ve gür saçları, görenin mutlaka dönüp bir kez daha görmeye gayret ettiği güzel bir çehresi vardı.

Herkesten iyi giyinirdi. Üzerinde Yemen'den, Şam'dan, Busra pazarlarından gelme, bulunmaz Hint kumaşlarından elbiseler akar; ayaklarını, Hadramut işi kıymetli sandaletler sarardı...

Ve süründüğü pahalı kokular, geçtiği sokakları; bu çöl ülkesinin hiç alışık olmadığı baş döndürücü menekşe tarhlarına^[71] ait bir esintiyle doldururdu...

Musab b. Umeyr, bin dört yüz sene öncesinin Mekke'sinde yaşayan genç bir adamın sahip olmaktan mutluluk duyacağı, sahip olmak isteyeceği, sahip olma hayalleri kuracağı ve sahip olmak için her şeyi göze alabileceği ne varsa hepsine sahipti. Fakat yüreğindeki büyük bir boşluğun uğultusunu bir türlü dindiremiyordu.

Musab, yaşadığı hayatın onca debdebesine rağmen, cahiliye gençleri gibi değildi.

Putlara pek itibar etmezdi. Taştan, tunçtan, tahtadan.. sayısız puta ilâhlık vermenin anlamsızlığını derinden hissedirdi.

Rezilliğin her türlüşünün oluk oluk aktığı cahiliye sokaklarından tertemiz geçip giderdi. Düşük zevklere ve iffetsiz yaşayışlara hiç yüz vermez; aralarında, onun üzerine bahse girecek kadar hırsıyla önüne atılan kadınların heveslerini, her zaman kursaklarında bırakırdı.

Zengin annesinin en sevdiği evladı, asaletli babasının yakışıklı prensi bu genç adam, günün birinde, halktan bir kimsenin

peygamberlik davası ile ortaya çıktığını işitti. Üstelik peygamberlik davası ile ortaya çıkan, öyle sıradan bir kimse de değildi. Mekke halkının istisnasız tamamının, sözünde ve özünde doğruluğundan emin oldukları, bu yüzden onu el-Emin diye çağırdıkları biriydi.

Musab, onu tanıyordu. Acaba hakkında hayırdan başka hiçbir şey işitmediği bu adam, insanları neye çağırıyordu?

Aradan çok zaman geçmedi. Allah'ın Elçisi'nin (asm) ve ona iman etmiş bir avuç müminin, Mekke gençleri içinde müstesna bir yere sahip olan bir başka delikanlının; Erkam'ın evinde gizli gizli toplandığını öğrenen Musab b. Umeyr, oraya gitmeyi kafasına koydu.

Mekke'nin gecelerinden bir geceydi. Karanlık sokak aralarında, kapılarına astıkları kırmızı fenerler ile, insanları hayasızlığın türlü çeşitlerine davet eden günah evlerin arasından sıyrılıp geçen bu yakışıklı delikanlı, Darul Erkam'ın^[72] kapısını heyecanla çaldı. Kendi evinden gizlice çıkıp gelmişti. Ailesinden hiç kimse onun ne evden çıkıp gittiğini, ne de nereye gittiğini biliyordu...

Musab b. Umeyr, yanına varılacak olanların en hayırlısının yanına vardığında, Allah'ın Resulü (asm), etrafına toplanmış bir avuç inanmış genç arkadaşına Kur'an okumaktaydı.

Musab geldi ve büyük bir hürmetle kendisine gösterilen yere diz kırıp oturdu.

Peygamber Efendimizin (asm) mübarek dudaklarından dökülen ayetler, Musab'ın içine işlemekte; nice vakittir gönlünde uğultusunu işittiği o büyük loş boşluğu, aydınlığı ile doldurmaktaydı sanki.

Musab, ömrü boyunca böyle bir huzur, böyle bir sevinç, böyle bir coşku ve manevî lezzet almamıştı.

Sevgili Peygamberimiz (asm), Musab'ın heyecandan titreyişini farkedince onu yanına çağırdı ve dizi dibine oturttu. Serin sabah gülleri gibi kokan mübarek elini Musab'ın göğsüne koydu.

Biraz olsun sakinleyen Musab b. Umeyr, "Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur ve yine şehadet ederim ki Muhammed, O'nun hem kulu, hem de Elçisidir..." dedi.

O gece ilk Müslümanların saflarına katılan Musab'ın İslam ile şereflenmesi, öteki sahabilerle birlikte, onun hakkında, "Mekke'de Musab'dan daha güzel saçlı, daha güzel giyinen ve daha çok nimetler içinde yaşayan birini görmedim" buyuran Peygamber Efendimizi (asm) de, çok sevindirmişti.

Sır açığa çıktığında

Musab'ın ailesi, Mekke'nin saygın ve söz sahibi ailelerinden biriydi. Peygamberimize ve İslam'a karşı son derece katı bir tutum içindeydiler. İçlerinde, eski Acem ve Rum masallarını halka anlatıp, güya Kur'an ayetlerinin etkisini kırmak isteyenler bile vardı. Bu durumda Musab'ın Müslüman olduğunu bir süre gizli tutması çok daha doğru olacaktı. Üstelik Mekke müşriklerinin, İslam'a girenlere yaptıkları da ortadaydı...

Musab, Peygamber Efendimiz'i (asm), gizli gizli ziyaret ediyor, mümin kardeşleri ile, köşe bucak saklanarak, gizli gizli görüşüyor, namazlarını gizli gizli kılıyordu. Fakat hem komşuları, hem de akrabaları olan Osman b. Talha,^[73] Musab'ın namaz kıldığını gördü ve bu kötü(!) haberi koşa koşa ailesine yetiştirdi...

Oğullarının namaza başladığını öğrenen ailesi ve akrabaları âdeta çılgına döndüler. Bu onlar için öyle beklenmedik bir haberdir ki, ne yapacaklarını bilemediler.

Annesi ve babası ona her zamankinden fazla şefkat ve sevgi göstermeye, karar verdi. Gece gündüz bu işe kafa yoruyor ve türlü plânlar yapıyorlardı.

Kimbilir belki de şöyle plânlardı bunlar; bilemeyiz ama az çok hayal edebiliriz:

– *Sen harçlığını artır. Ben de yeni kokular ısmarladım. Yarın öbür gün kervan gelir. Kokuları çok sever bilirsin...*

– *Ona yeni bir at da alalım mı?*

– *İşte bu harika bir fikir. Hiç durma hemen git! Siyah ve alını akıtmalı bir at bul. Hızlı olsun...*

– *Şu Ümmü Enmar'ın kölesi varya, kılıç ustası. Neydi onun adı?*

– *Habbab mı?*

– *Hah! Ona Musab için yeni bir kılıç sipariş ettim. Bittiğinde Musab'ı gönderip aldıracağım. Eminim kılıcı çok beğenecek, ben de ona 'Al senin olsun!' diyerek süpriz yapacağım...*

– *Sen aklını mı yitirdin?*

– *Niye ki?*

– *Habbab'ın Muhammed'e iman edenlerden olduğunu duymadın mı? Ümmü Enmar, sabah akşam kafasını kızgın demirle dağlıyor da,*

yine imanından vazgeçmiyor! Oğlunu kendi ellerinle onun yanına mı göndereceksin?

– Piyuuff! En iyisi kılıcı almaya ben gideyim! Bu arada, en sevdiği arkadaşlarına haber gönderdim; onu bir an yalnız bırakmayacaklar. Eğlence meclislerinden başını kaldırıp, Muhammed'in peşine gidecek zaman bile bulamayacak...

– Keşke şu çevresinde dolanan kızlara biraz dönüp bakmış olsa... Ah keşke!

– O da olacak. Ben her şeyi ayarladım...

– Tanrılarımızın yardımı ile oğlumuzu bu işten kurtaracağız değil mi?

– Kurtaracağız! Kurtaracağız!

– Bu başımıza gelenler nedir böyleeeee..?

– Hişşşşt! Koyverme kendini. Ağlamanın sırası mı şimdi?

– Tanrılarımızı inkâr edişi gözümün önünden gitmiyor ama. İnsan onca tanrıyı bırakır da bir tanesinin peşine düşer mi hiç? Üstelik bizimkiler her an yanımızda duruyorlar. Bak yatağın altına bile üç-dört tane koydum... Çok üzülüyorum!

– Koyverme kendini kadın, koyverme! Hişşşşşt..!

Fakat bu plânların bir işe yaramayacağı kısa bir süre içinde belli olunca, başka bir yola başvurdular; Musab'ı o vakte kadar içinde yüzdürdükleri nimetlerden mahrum bırakacaklardı.

Onlara göre Musab, güzel elbiselerden, şık sandaletlerden, Mekke şehrinde bir tek onun süründüğü, ona özel üretilen pahalı kokulardan mahrum kalırsa, dünyanın kaç bucak olduğunu anlardı...

Elbiselerini sırtından çıkarıp aldılar. Sandaletlerini ayaklarından çekip çıkardılar, sürünmeden sokağa adım atmadığı kokularına el koydular. Elinde avucunda beş kuruş para bırakmadılar.

Ve beklemeye başladılar. Nasıl olsa, doğduğu günden beri, bir eli yağda bir eli balda yaşamaya alışmış olan Musab, bu yeni duruma çok fazla dayanamaz; namazdan niyazdan vazgeçer, "Bu Müslümanlık benim gibi hem genç hem yakışıklı hem de zengin birine göre değil; fakir fukaranın, garip gurebanın ve kölelerin işi..." derdi.

Ama bu da işe yaramadı. Öfkeden deliye dönen annesi, Musab'a vurmak için elini kaldırırsa da, oğlunun kararlılığı karşısında,

havada asılı kalan elini, kendi saçlarını yolmak üzere indirebildi ancak.

Hicret

Sonunda oğullarını yaka paça sürükleyip evin bir odasına hapsedtiler. Hayat, giderek zorlaşmaktaydı. Fakat o bütün bu zorluklara ve kat kat daha fazlasına göğüs gerebilecek bir gençti.

Musab b. Umeyr nasıl olduysa, Müslümanlardan bir grubun, Peygamber Aleyhisselamın emri ve izni ile Habeşistan'a hicret için yola çıkmak üzere hazırlık yaptıklarını öğrendi. Hapsedildiği yerden kaçıp, hicret kâfilesine koşa koşa katıldı.

Musab için bu yolculuk, sahip olduğu bütün dünya nimetlerini, Allah ve Resulü (asm) uğruna, bir daha geri dönmek üzere terketmek anlamına geliyordu.

Ve Musab, bunun farkındaydı...

Narin omuzları, belki de bir daha asla has ipekten gömleklerle serinlemeyecek, ayakları ceylan derisinden sandaletlerin rahatlığını hiç tatmayacaktı. Pahalı kokular, alnı akıtmalı cins atlar, her arzu ettiğinde önüne serilen zengin sofralar ve yumuşak yastıklı yataklar geride kalmıştı artık.

Ama, içindeki derin huzursuzluk ve uğultulu boşluk da geride kalmıştı...

Musab mutluydu. Hayatta onu üzen tek şey, başta anne ve babası olmak üzere Mekke'de bıraktığı akrabalarının ve sevdiği arkadaşlarının içinde debelendikleri şirk^[74] çukurundan bir türlü çıkamıyor olmalarıydı...

Habeşistan'a hicret eden ilk kâfile, âdaletli Necaşî'nin ülkesinde korunmuşlardı ve kimsenin onlara bir zarar vermesine izin verilmemişti.

Necaşî, Peygamber Efendimiz'e (asm) büyük bir saygı duyuyor ve ona gönülden inanıyordu.

Habeşistan muhacirleri, bu yeni ülkedeki hayata alışmaya çabalarken, "Mekke Müslüman oldu!" haberi kendilerine ulaştı. Bunun üzerine içlerinden bir grup, sevinç ve heyecanla sevgili Mekke'ye, Kâbe'nin şehrine geri döndü. Dönenler arasında, Musab b. Umeyr de vardı.

Fakat, bu müjdeli haber doğru değildi. Mekke’de yeni Müslüman olanlar vardı ama hakimiyet hâlâ daha müşriklerin ellerindeydi. Ve müminlere yaptıkları eziyetler, katlanarak artmıştı. Mekke’nin serâpa^[75] Müslüman olacağı günler, henüz çok uzaktaydı...

Medine’nin öğretmeni

Mekke, İslam’a ve Müslümanlara şiddetle direnirken, Medine’de—ya da, o zaman ki adıyla Yesrib’te,—Mekke’ye gelip gidenler vasıtası ile İslam’ı tanıyan ve kabûl edenlerin sayısı hızla artmaktaydı.

Onlardan bir grup Peygamber Efendimiz (asm) ile görüşmek için Mekke’ye geldiklerinde, kendilerine İslam’ı anlatacak, ayetleri öğretecek birini istediler.

Peygamber Aleyhisselam, bu iş için Musab b. Umeyr’i görevlendirdi. Musab, her şeyiyle Medine’de İslam’ın hem temsilciliğini, hem bayraktarlığını, hem de öğretmenliğini yapabilecek bir kimseydi. Böylece, Mekke’den Medine’ye ilk hicret eden Musab oldu.

Musab’ın Medine günleri çok bereketli geçti. O, insanlara hitap etmeyi çok iyi biliyordu. Zaten görünüşündeki incelik ve güzellik, insanların ondan daha ilk bakışta hoşlanmasını sağlıyordu.

Bir yılın sonunda Musab, beraberindeki 70 Medineli Müslüman ile birlikte Mekke’yi, Peygamber Efendimiz’i ve Kabe’yi ziyaret için geri geldi.

Bu Medineli Müslümanların büyük çoğunluğu, Peygamber Efendimiz’i hiç görmeden Müslüman olmuş kimselerdi.

Musab, Peygamber Efendimiz’e (asm), Medine’deki faaliyetler hakkında bilgi verdi. Haberler çok iyiydi. Medine’de, İslam’ın konuşulmadığı ve girmediği hemen hemen hiçbir ev kalmamıştı...

Peygamberimiz ve Mekke Müslümanları bu habere çok sevindiler. Musab, Mekke’deyken annesi kendisine şöyle bir haber gönderdi: “Hayırsız evlat, Mekke’ye gelip de benden önce bir başkasını nasıl ziyaret edebiliyorsun?!”

Musab’ın cevabı şu şekilde oldu:

“Ben Allah’ın Elçisinden (asm) önce hiç kimseyi ziyaret edemem!”

Sonra Peygamberimiz’den izin alarak annesinin yanına giden Musab, annesinin; “Hâlâ o yanlış inançlar üzerine misin?” şeklindeki

sorusuyla karşılaştınca şu cevabı verdi:

“Anacığım! Ben Muhammed’in (asm) dini üzereyim. O din de Allah’ın gönderdiği hak dindir. Benim sana olan düşkünlüğümü ve sevgimi bilirsin. Benim inandığım Allah’a ve Resûlüne sen de inan. Bunu bütün samimiyetimle istiyorum.”

Annesi, “Bu nasıl olur? Ben Müslüman olsam, bütün Mekke bana gülmez mi?” diye cevap verdi.

Ve Musab’ın dinine girmeyeceğine dair tapındığı yıldızlar üzerine yemin ederek oğlunu ebediyyen kapısından kovdu. Ana oğul bir daha görüşmemek üzere böyle ayrıldılar.

Mekke’de iki ay kalan Musab b. Umeyr, tekrar Medine’ye döndü. Bu süre içinde Peygamber Efendimizden yeni gelen ayetleri öğrendi ve ders aldı.

Medine’ye döndükten kısa bir süre sonra Allah, Sevgili Peygamberimize (asm) hicret emrini verdi. Böylece, hem ensarın,^[76] hem de muhacirin^[77] Peygamberimize olan hasreti son buldu.

Medine, çocukları, kadınları ve erkekleriyle hep birden şarkılar söyleyerek Allah’ın Elçisi’ni karşıladı. Peygamberimizi ilk kez görecek olanlar çoğunlukta, heyecan ve sevinç doruktaydı...

İslam’ın şehri artık Medine idi. Artık kimse Allah’ın Elçisine (asm) kucak açan bu mübarek şehri “hoş olmayan yer” anlamına gelen eski ismi *Yesrib* ile anamazdı. Bizzat Peygamber Efendimiz (asm) tarafından ismi hicretten önce *Medinet ül Münevvere* ^[78] olarak değiştirilmişti. Medine’ye Yesrib demek, kimsenin haddi değildi artık...

Ve Yesrib’den Medine’ye giden yolda, genç sahabe Musab b. Umeyr’in çok alın teri vardı...

Medineli Musab

Musab b. Umeyr’in, Mekke’deki yaşayışını bilenler, onu Medine sokaklarında yahut, Mescid-i Nebevî’de^[79] gördüklerinde, boğazlarını bir yumruk gelip oturmuş gibi olurlardı.

Çünkü o, Medine’nin en fakir yaşayışlı kimseleri gibi yaşamaktaydı. Ne üzerinde doğru düzgün bir elbisesi olurdu, ne de karnını güzelce doyurabileceği bir sofranın başına oturabilirdi.

Aslında Medine'ye gelen Mekkeli Müslümanların çoğu fakirdi. Ama, hiçbiri geride Musab kadar rahat bir hayat bırakmamıştı.

Bir gün, Allah Resulü (asm), sahabileri ile oturmuş sohbet ediyordu. Musab geldi, bu tatlı sohbet halkasının bir kenarına usulca ilişti...

Sahabiler onu gördüklerinde, bazıları başlarını önlerine eğdi. Bazıları onu görmemek için gözlerini kapadı. Bazılarının gözlerinden sicim gibi yaşlar akmaya başladı..

Çünkü onlar Musab'ı, eski ve yamalı bir elbise içinde görmüşlerdi. Oysa hepsi, onun eski yaşayışını gayet iyi bilen kimselerdi.

Bu zarif arkadaşlarının o günkü hali ile şimdiki halini kıyasladıklarında, onun Allah ve Resulü için ne büyük fedakârlıklarda bulunduğunu görüyorlardı.

Sevgili Peygamberimiz (asm), Musab'ın gelişini, büyük bir memnuniyetle seyretti ve gülümseyerek şöyle buyurdu:

“Bir zamanlar Mekke'de anne ve babasının yanında ondan daha rahatı yoktu. Şimdi şu Musab'ı görüyorum. O, bütün bunların hepsini Allah'a ve Peygamberine olan sevgisinden dolayı terk etti...”

Allah Resulü (asm), Musab'ı çok sever ve çok takdir ederdi. Bir başka gün, onu yine üzerindeki eski püskü elbiselerle gördü ve şöyle buyurdu:

“Kalbinde Allah'ın nurunun bulunduğu şu kimseye bakın! Onu anne ve babasının yanında en güzel yiyecek ve içeceklerle doyduğunu ve yüz dirheme aldığı elbise içinde görmüştüm. Bütün bunları Allah ve Resulü'ne olan sevgisinden dolayı bırakıp bu hale geldi...”

Ve Uhud günü

Musab b. Umeyr, Bedir Savaşı'nda muhacir Müslümanların sancaktarlığını yaptı. Uhud'da ise bütün İslam ordusunun sancaktarıydı.

Harbin en şiddetli zamanında, Peygamberimizin (asm), yanında yer aldı. Öteki kahraman sahabiler gibi, Allah'ın Elçisi'ne (asm) kasteden her kılıç darbesine, bedenini kalkan yaptı.

Okçuların, yerlerini terketmesi sonucu savaş, İslam ordusunun aleyhine dönmeye başladığı o kıpkızıl zamanlarda, İbn Kamia adında, üzerine çift kat zırh giymiş bir müşrik savaşçı,

Peygamberimiz'e iyice yaklaşmıştı. Öyle ki, onunla Resulullah (asm) arasında kala kala Musab b. Umeyr ve Hz. Nesibe annemiz kalmıştı.

Kamia, kılıç darbelerinden etkilenmiyordu fakat, indirdiği bir kılıç darbesi ile, Musab'ın sađ kolunu, bir ağacın dalını budar gibi kesip kopardı. İşlam sancağını yere dűřürmemek için, onu sol kolu ile sıkıca kavrayan Musab b. Umeyr, ikinci bir kılıç darbesi ile, sol kolunu da yitirdi.

Bařı ve bedeninin geri kalanı ile, sancađı dűřürmemek için insanüstü bir gayret sarfeden Musab, Kamia'nın bir mırzak derbesi ile řehit oldu. Yere dűřen sancađı, Hz. Ali yetiřip ayađa kaldırdı.

Son anlarına kadar hem mücadele ediyor hem de:

“Muhammed ancak bir peygamberdir, ondan önce de başka peygamberler gelip geçmiştir...” [80] ayetini okuyordu.

Harbin sonunda Hz. Hamza gibi İşlam'ın gözbebeği pek çok sahabi ile birlikte, Musab b. Umeyr de şehit oldu.

Musab, şehit olduğuında üzerinde kısıacık bir hırka vardı. Onu kefenlemek için bundan başka hiçbir şey bulamadılar. Fakat, başını örttüklerinde ayakları, ayaklarını örttüklerinde başı açıkta kalıyordu.

Allah Resulü'ne (asm), bu durumu haber verdiler, “Başından itibaren örtün, açıkta kalan yerlerine de izhir otunun yaprakları ile kapatın” buyurdu.

Allah Resulü (asm) üzgündü, Musab'ın başında hüznle durdu ve:

“Ben seni Mekke'de gördüğüm zaman senden daha ince ipek elbise giyen, senden daha güzel görünüşlü bir yiğit yoktu! şimdi sen bir hırka içinde saçı başı karmakarışık bir haldesin!” dedikten sonra şu ayeti okudu:

“Müminler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice erler var. İşte onlardan kimi, sözünü yerine getirip o yolda canını vermiştir; kimi de (şehitliği) beklemektedir. Onlar, hiçbir şekilde (sözlerini) değiştirmemişlerdir..” [81]

[71]- Tarh: Çiçek dikmek için, ayrılmış ve düzenlenmiş özel bahçe.

[72]- Erkam'ın Evi. İşlâm'ın ilk okulu, ilk medresesi.

[73]- Osman b. Talha, Mekke'nin fethinden önce, Halid b. Velid ve Amr b. As ile birlikte Medine'ye gelip Müslüman olmuş, sahabi efendilerimizin safına katılma bahtıyarlığına ermiştir. Allah ondan razı olsun.

[74]- Allah'a ortak koşma. Putlara yahut tabiata, dağa, taşa, ateşe, rüzgâra, yıldızlara, firavun gibi insanlara tapma. Tesadüfen oldu, kendi kendine bitti, uzaylılar ekti vs.. gibi şeylere inanma. Allah'tan başkasına ilâhlık verme.

[75]- Serâpa, baştan aşağı, tamamen anlamına gelir.

[76]- Ensar, Medineli Müslümanlara denir. Yardımcı anlamına gelir. Medineliler, hem Peygamber Efendimiz'e, hem de Mekke'den hicret eden Müslümanlara her konuda yardımcı olmuşlardı.

[77]- Muhacir, hicret eden, vatanını bırakıp, bir başka yere giden anlamındadır. Mekke'den Medine'ye hicret eden Müslümanlara Muhacir denir.

[78]- Aydınlanmış, nurlu şehir.

[79]- Mescid-i Nebevî, Peygamberimizin mescidi. Medine'de yapılan İslam'ın ilk ibadethanesi...

[80]- Al-i İmran Sûresi 144. ayet

[81]- Ahzab Sûresi, 23. ayet.

Faydalanılan Kaynaklar:

- İslam Tarihi, M. Asım Köksal, Köksal Yay.
- Sahabe-i Kiram Ans., İbn Hacer el Askalanî, İz Yay.
- Hayatü's Sahabe, M. Yusuf Kandehevî, Huzur Yay.
- Hz. Peygamber Devri Kronolojisi, K. Şulul, İnsan Yay.
- Bütün Yönleriyle Asr-ı Saadette İslam, Ensar Neş.
- Aşere-i Mübeşşere, A. Kurucan - Z. Mercan, Işık Yay.
- Genç Sahabiler, Veysel Akkaya, Erkam Yay.
- Genç Sahabeler, Komisyon, Polen Yay.
- Peygamber Döneminde Gençlik, S. Kara, Ağaç Yay.